

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Klerikális külpolitika.

Budapest, június 5.

(v.) Vékony dongája a magyar delegációban az ellenzék, de legalább egységes. Négyen vannak csak, de valamennyien egy huron pendülnek: a klerikális huron. Itthon szőtt ultramontán álmaikat a delegáció színe előtt kiterjesztik a nemzetközi politikára. Ugyanazzal a lelkiyugalommal, amelylyel a belpolitikában a nemzeti érdeket alája rendelik az egyház érdekének, a külügyek terén a monárkia nemzetközi biztonságát s ezzel magát az európai egyensúlyt is hajlandók kiszolgáltatni ugyancsak az egyház hatalmi aspirációinak. Megint csak beválik a klerikalizmusról, hogy feltétlenül és csökönyösen kozmopolita. Itthon a magyar nemzetnek társadalmi és felekezeti békéjét dulja fel, a külpolitikában pedig az egész világrész egyensúlyát kész odadobni áldozatul, amiből nyilvánvalóan kiderül, hogy benne a felekezeti egyoldalúság megnyomorítja a hazafiai lelkiismeretét.

Lássuk csak, hogyan operált tegnap a delegációban a klerikális ellenzék. Gondos szereposztással hárman jelentek meg a színen. Ugy tetszett, mintha különféle irányban indultak volna el, de végső céljuk azonos volt. Egyikük általános szölamokkal támadta meg a hármasszövetséget. Azt firtatta, hogy a monárkiának fikarcnyi haszna sincs belőle, hogy ez a szövetség a mások balekjává tesz minket s szerepünk benne az örökös megalázás és anyagi erőink kimerülése. Ez volt az első *étape*, amelyben a sok frázis még jól elburkolta az igazi célszót. Az ellenzék második szónoka már világosabban beszélt. Azt feszegette ugyanis, hogy a köztünk és Oroszország közt a keleti politika ügyében létrejött

megállapodás nélkülözhetővé teszi az olasz szövetség fenntartását; aztán amugy könnyedén odavetette, hogy talán helyesebb volna visszatérnünk a három-császár-szövetség politikájához, amely annak idején szintén meg tudta óvni a világbékét. Ime, ez már világosabb beszéd. Elszakadni Olaszországtól s újra szövetekezni a muszka birodalommal: csoda-e, ha ultramontánjainknak szörnyen tetszik ez a gondolat? Olaszország elszigetelése hamisítatlan ultramontán ötlet. Itáliát a klerikálisok az egész világon gyűlölik, mert az olasz egység a pápa világi hatalmának romjain épült fel. Őt világrész minden ultramontánjának a szeme ott függ azon a részen, amelyet az olasz király ágyúi ezelőtt harminc esztendővel lőttek a római városfal egyik kapujába, a Porta-Piába. Az a rés mintha nyílt seb volna minden klerikális lelkén, folyton sajgó s behegedni nem akaró seb, amelyből fájdalmas düh s olthatatlan harag gerjed elő. S hogy őt világrész minden ultramontánja ugyanígy érez s ennek az érzésnek tétovázás nélkül alája rendeli a saját hazája legkétségtelegebb külügyi érdekeit is: kell-e ennél erősebb jele a klerikalizmus kozmopolitizmusának? A magyar kozmopoliták is ugyanezért gyűlölik Itáliát. Perzseli agyveljüket az a gondolat, hogy külügyi politikánk a fennálló szövetség révén utját állja a római pápa világi hatalma felélesztésének. Hogy a mai konstellációban nekünk vagy megbítt szövetségben kell élnünk Itáliával, vagy pedig hovatovább ellenséges állapotba jutunk vele, mit bánják azt az egyház kozmopolitái? Ők utálják azt a békét, mely nekünk hasznos, de a pápa világi trónját nem támasztja fel. S örömet belevinnének minket egy háborúba, mely nekünk csak árthatna, mert benne vagy a mi monárkiánk szenvedne

vereséget, vagy ha győznénk is, a tengernyi vér árán szerzett zsákmány egyedül a Vatikánhoz hozna hasznot. A magyar nemzet drága vérét ontani, a magyar nemzet keserves millióit elpocsékolni ilyen kaland kedvéért, jut-e ilyesmi olyan magyar ember eszébe, akinek nemzeti lelkiismeretét nem fojtotta el a felekezeti szenvedély? De a kozmopolita lelkű klerikalizmus nem azt nézi, mi hoz üdvöt vagy kárhozatot a hazára. A haza fogalma nála csak másodrangú érték; legelső sorban és korlátlan hatalommal az egyházi érdekek irányítja érzését és itéletét.

A harmadik szereplő még tovább ment. Perfidióval vádolta német szövetségünket s illojalitással Vilmos császárt. Ennek a támadásnak is félreismerhetetlen az oka. Klerikálisaink irtóznak a *protestáns* Németországtól, mint a sátán a tömjénfüsttől. Volna csak a német birodalmi parlamentnek centrupárti a többsége, uralkodnának csak benne a délnémet államok katolikus ultramontánjai, a magyar delegáció klerikális ellenzéke tüstént beléseretne a német szövetségbe. De a protestáns szövetség nem lesz soha inyükre. Annnyira gyűlölik, hogy a rováására még a legotrombább ráfogásoktól sem riadnak vissza. Világbirodalmi aspirációkkal gyanusítják meg Németországot s vakmerően állítják, hogy az osztrák földön erősen dúló s egy idő óta nálunk is jelentkező pángermán-mozgalomban benne van a hivatalos német politikának, sőt magának Vilmos császárnak is a keze. Bizonyítani ezt persze nem tudják, meg sem próbálják; de mikor döbönt vissza a klerikálisok kozmopolita lelkiismerete attól, hogy valótlan s tehát bizonyíthatatlan állításokat vigyen a küzdelembe? A pángermán-mozgalmat igenis látjuk; ám e mozgalomnak semmi-féle összeköttetését nemcsak a németcsászár-

TÁRCA.

Úr napján.

A nap benéz az ablakon,
A hol lakom,
Ragyogva, álmodt oszlatón.
Aludni többé nem tudok.
Felöltözöm s megyek, futok,
Futok ki nyakra-főre
A szomszédos mezőre!

Vidám pacsírtá már dalol.
Nótája szól
A tündöklő kékség alól.
Nincs a bohónak semmije,
Mégis dalol szegény feje.
Dalolgat egyre, szépen,
Az ég sugar-öleiben.

Azt súgja minden zsenge ág,
Minden virág:
„Légy üdvöz ó édes világ!
Légy üdvöz ó meleg sugar!
Gyors elmulás a vége bár,
Én semmitől se félek,
Csak élek, élek, élek!”

Bolyongok én is boldogan,
Csak úgy magam,
S lelkemben újra dal fogan.
Érzem, hogy a halál se más,
Csak folytonos feltámadás
Víz-cseppben, fűben, fában,
Virágok illatában.

Érezlek, roppant Alkotó,
Te bölcs, te jó,
Magadról mindig hallgató!
Érzem, mily szép a földi lét,
S mély áhitattal száll feléd,
Míg látok, hallok, élek:
A halhatatlan lélek!

Abbrányt Emil.

Egy kis feiér lányról.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Molnár Ferenc.

Vacsora után az orvos felesége a tükör elé állt, megnézte jobbról-balról a frizuráját, aztán így szólt a lányához:
— Terus, most fekdj le szépen és zárjatos be jól mindent, mert nincs férj a háznál. En rákászni megyek Battonyaiékkal. Magammal viszem az egyik kulesot.
A lány kérő pillantást vetett az anyjára:
— En nem mehetek?
— Nem, fiam.
Egyszerűen, szigoruan mondta. A lány kezét

csókol és szomoruan sompolygott be a szobájába. Még hallotta, amikor a rendszerető, szigorú asszony a konyhában rendelkezett:
— Jól zárjatos be mindent.

A kules fordult a zárban és Terus aludni tért. Egy kicsit még sirdogált az ágyában. Rákászni oly mulatságos dolog! Hosszu pálcákra romlott hust kötnek s beteszik a tóba. A rák odamászik a szagra, belekapaszkodik a husba s észre se veszi, amikor ráborítják a kis halót és kihúzzák az eledelével együtt. Aztán ilyenkor cigánypecesnyét szokot sütni a társaság... Tüzet raknak, s hosszú nyársra felváltva fűzik a hust, hagymát, szalonát... És egyszer cigányt is vittek, reggelig táncoltak. Es milyen kedves az ut! A falu felső végétől háromnegyed órai gyaloglás az erdei uton, a nagy fenyők közt, folyton fölfelé, mert a két kis tó fenn van a hegyen, majdnem a legtetetjén.

Hát nem vitték el. Az ember élete csupa keserűség — gondolta — és elaludt.

Ejféltájban azonban felriadt valami neszre. Az apja szobájából világosság szűrődött be a függönyös üvegajtón. Felült az ágyában. „Hogyan? Apa hazajött?” Óvatosan kimászott az ágyából és az ajtón át benézett a másik szobába. A doktor dőlben ment el, s úgy volt, hogy csak hónapután jön haza. Ezt az utat minden hónapban megtette, valami bányakerületi gyűlés volt ilyenkor. Es most hazajött. Az íróasztala előtt állott, várt. Aztán bejött a ceslád, s ettől száraz hangon kérdezte:

— Mikor ment el az asszony?

— Este ment el, tekintetes ur, rákászni.

— Jól van, — mondta az orvos — mehetsz.

A ceslád kiment. A doktor pedig kihuzta az íróasztala fiókját, s kivette belőle a revolverét. Megnézte; hogy benne van-e mind a hat töltés, aztán letette az asztalra. Majd szivarra gyújtott, megnézte az óráját és várt.

A kis lány reszketni kezdett a másik szobában. Érezte, hogy itt valami nagy dolog törté-

ral s nemcsak a hivatalos német politikával, hanem még a német közvéleménnyel is soha senki ki nem fürkészte. Valahol ez a mozgalom felüti a fejét, akár Ausztriában, akár hazánk délkeleti részének egyes pontjain, mindenütt van parókia s a parókhiában mindenütt egy-egy jó szimatu, erősen kíváncsi s lázasan kutató plébános, aki szívesen sütné rá valamit a protestáns Németországra. Kisütöttek-e hát valaha valamit? Felfedtek-e hát egyetlen egy titkos szálát is, amely a pánergmán mozgalomnak Berlinnel való kapcsolatát jelezhetné? Mikor Ausztriában a Luegerék ocsmány bandája össze-vissza szidalmazza Magyarországot, olyankor a magyar klerikálisok konokul hallgatnak. Az ultramontán elvtársat nem korholják, galádságait némán tűrik, nemzeti önértéküknek egyetlen szava sincs e rágalmak visszautasítására. De egy protestáns birodalmat s e birodalom protestáns császársját nyíltan vadóják hitszegő perfidiával, holott az a birodalom is, császára is monárkiánk hűséges szövetségeseinek s a magyar nemzet lovagias barátjának bizonyult. Nem tudjuk, a magyar klerikálisok külgügyi akciójának az álnoksága nagyobb-e vagy a vakmerősége. De azt az egyet tudjuk, hogy a magyar közvélemény élesen elítéli ezt az akciót, mely újabb bizonyítékát szolgáltatja az ultramontán irányzat kozmopolitizmusának.

BELFÖLD.

Berlini nagykövetségünk Bécsben. Szögyény-Marich László berlini nagykövetségünk tegnap este Bécsbe érkezett. Ma reggel 6 felségemagánihallgatásán fogadta. Szögyény megjelent később a magyar minisztérium épületében és ott Széll Kálmán miniszterelnökkel, Kállay Béni közös pénzügyminiszterrel, Szilágyi Dezsővel és több politikai kitűnőséggel hosszasan beszélgetett.

Hegedűs Sándor hazatérése. Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter, aki két napos bécsi tartózkodása alatt a társjához tartozó ügyekben ismételtén érkezett Kállay Béni közös pénzügyminiszterrel és báró Call és dr. lovag Wittke osztrák miniszterekkel, ma este Budapestre tért vissza.

A katolikus autonómia. Bécsből jelentik: A katolikus autonómiai kongresszus huszonhates bizottsága befejezte működését. A jelentés szerkesztésére kiküldött albizottság, tekintettel arra, hogy annak

nik, s rettenetesen félt a revolvertől. Majd az apja arcát kémlelte, s ettől még jobban megijedt. Még soha ilyenek nem látta. Remegve gondolt arra a pillanatra, amikor majd hazajön az anyja. Istenem, mi fog itt történni, ha apa nem fekszik le, hanem égő lámpánál töltött revolverrel vár...

Magára szedte kis ruháját. Nem volt itt más, csak a fehér, hát ezt vette. Harisnya, cipő — pillanat munkája volt. Szaladni kell, érezte, megmondani a mamának, hogy az apa szemem furesa, komoly, tüzes nézés ül s hogy az asztalra ki van téve a töltött revolver. Szaladni, szaladni...

Kimászott az ablakon, keresztül rohant a kis kerten, az udvaron s átvette magát a kerítésen. Most fel, a falu végére s onnan az erdőn át a tóhoz, a hegyre... Mily nagy ut! A falu végéig vissza se nézett. Csak akkor állt meg egy perenyi pihenőre, amikor a fenyves kezdődött, a nagy, vaksötét erdei ut. S amikor innen lenézett az országutra, látta, hogy lassu lépéssel jön fölfelé az apja, nagy mencesikoff-kabátjában, bottal. Szegényeknek megrogyott a térde, amint a fekete alakot jónni látta. Most még biztosabb volt, hogy szaladni kell, bujkálni, hogy apa meg ne lássa és rohanni, megmondani a mamának, hogy pisztolylyal várják, mennek elébe.

Elindult tehát fölfelé, de nem az uton, hanem csak úgy, a fák között. Úgy gondolkodott, hogy inkább gyorsabban szalad, de kerülni tesz, hogy az apja ne lássa. Lihegett, s úgy érezte, hogy kis szíve valósággal zakatol, amint egyre meg egyre kapaszkodik fölfelé a sötét erdőben, a nagy páfránylevelek mentén, a földig függő, tülevelű lomb közt. A harisnyája lecsuszott, de nem bánta. A cipője be se volt gombolva, félt, hogy lemarad róla, amint egyre visszacsuszott a fenyőerdők sajátjóságos, csuszós avarján. Visszanézett s megijedt, hogy még csak oly keveset ment. Az arca lábzan égett, homlokába csapzott a haja. Nagyon meleg volt, melegebb, mint lenni, ezt furesának találta.

— Nem bírom sokáig — mondta csöndesen s tovább kapaszkodott fölfelé.

tagjai nagyrészt a delegáció tagjai is, a tegnapi napon Bécsben tartotta záróülését. A bizottság tagjai, Samassa József egri érsek, Szapáry Gyula és Apponyi Albert grókok, Hortoványi József és Hoványi József jegyző beható tárgyalás után abban állapodtak meg, hogy a kongresszushoz intézett jelentés az elfogadott tervezettel együtt a hercegprímáshoz terjesztetik föl, aki azokat a kongresszusra be fogja jelenteni.

V. k. Ilyen cím alatt Rakovszky István országgyűlési képviselőhöz intézett ismételt kérdésünkre ma megkaptuk a választ. Szerkesztőségünk egy tagja ma a delegáció couloirján találkozza Rakovszkyval, élőlőszóval ismételte a kérdést és Rakovszky nyilatkozott. A kérdés így szólt:

Akármi lett legyen a képviselő ur közjogi felfogása a multban, a közvélemény csak azt kívánja megtudni, elismeri-e ön magyar képviselő léte a magyar királyt, avagy igaz-e az az állítás, hogy ön csupán az osztrák császárt ismeri?

Rakovszky István erre a kérdésre a következőkben adta meg a feleletet:

Oly neveléses és együgyű a feltevés, hogy erre felelni eddig szükségesnek nem tartottam, most, midőn jöhizemű oldalról szemtől-szemben kérdeznak meg, nincs okom kitérni a válasz elől és kijelentem, hogy ezen kérdésre a leghatározottabb feleletet öt éves parlamenti tevékenységem bőven és tisztán megadja. Ez a tevékenység, amely közjogi felfogásomat híven tükrözteti, annyit csak bebizonyított minden jöhizemű előtt — és csak ezek ítéletével tördöm — hogy a magyar király és a magyar nemzet alkotmányos jogai mellett minden támadással szemben parlamenti pályámon mindig a legerélyesebben sikra szállottam.

Ezzel a nyilatkozatával Rakovszky István dezavualja azt a kijelentést, amely a közvélemény részéről olyan éles elbírálásban részesült. Ha valamikor, mielőtt még a politikai pályán szerepelt volna, tévesek s feltétlenül hibázthatandók voltak közjogi felfogásai, az a Rakovszky István, aki tagja a magyar törvényhozásnak, most kijelenti, hogy nem tart szolidaritást korábbi tévedéseivel. Azt hisszük, ilyen módon helyes értelmezésben adunk a fent közölt nyilatkozatnak. S e feltevésben megszüntetjük Rakovszkyval szemben választ követelő sürgetéseinket.

A horvám. Milanóból jelentik nekünk: Az *Agenzia Libera* értesítése szerint Olaszország, Németország és Ausztria-Magyarország megállapodtak a jövendő horvámiban. A mostani horvámiklauszula megszűnik s a *mostani tarifát 25 százalékkal fölemelik*. Ezzel szemben Olaszország újabb

Es ekkor apró koppanások szólaltak meg körülötte. Előbb csak egy: kopp — aztán kettő, három, majd egyszerre több, itt is, ott is. Csak nem esik? Ránézett egy hatalmas páfrányra s várta, hogy ez is koppanjon. Koppant is, mert ráhullott egy nagy esősepp, a széles levél szinte megrezsent alatta. Most még jobban kellett sietni. Eső lesz. Ment, mind gyorsabban, utolsó erejével. A mamának szólni kell, még ha tűz esik is az égből s előbb kell ott lenni, mint apa, mert apánál töltött pisztoly van s apa éjnek idején a mama elébe megy.

A nagy esőpek egyre sűrűbben koppantak a páfrányokon, s most már az arcára is estek. Meleg esőpek voltak. Egy kis szél kerekedett az erdőn, végig sóhajtott a fák közt, s mire hozzáért, több esőseppet hozott. Messziről, a nagy hegyek felől morogás zendült ideig. Jön a zivatar. A kis lány fekkapta a szoknyáját, ugyan miért szegyelte volna magát a páfrányok, a földieper apró levélkéi előtt? S ezek egyébként is félték, nem értek rá nézelődni, ijedten bujtak össze a zivatar elől. Majd megállt egy percre s felhuzta a harisnyáját, mert a fenyőbokrok összeszurkálták a lábát.

— Furesa lehetett így — gondolta, amikor térdig emelt szoknyácskával botorkált fölfelé, s mellének szegte a fejét, hogy az eső ne csapjon az arcába.

A morgás egyre közelebb jött. Az eső most zuhogott, csak éppen a nagy fákon nem tudott keresztültörni. De a kis tisztásokon, mintha öntötték volna. És a nagy megre hideg viharszél következett, össze-vissza hajlongtak a fenyők, bököltek egymásnak, hogy belereccscent egyik-másik. Aztán egyszerre beledörögött a fák sűrű sóhajlásába a hegyvidék nagy mennydörgés, csattanó bömböléssel, s mintha orkánt hozott volna magával, a hegyi szél belekapaszkodott az erdőbe és visítva tépte, fésülte s most már az egész erdő minden fája ugyanegy irányba hajbököl, ropogva feküdt egymásra a szálás fenyők és csupa eső volt minden, a kis lány úgy

kedvezményeket kap más országok versenye ellen, különösen a jobb palack- és pezsgőboroknál.

A lipótvárosi mandátum. Az V. ker. szabadalvú Sándor Pál-párt előkészít bi bizottsága ma ülést tartott, amelyen igen sokan jelentek meg. Horváth Elemér min. tanácsos, az osztrák-magyar bank alkormányzója nyitotta meg az ülést, utalva a legközelebbi országgyűlési ciklusra váró nagy jelentőségű közgazdasági feladatokra, amelyek elengedhetetlenné teszik, hogy az iparos és kereskedő osztály a törvényhozában képviselve legyen s különösen, hogy a székesútváros V. kerületének kereskedő legyen a képviselője. A helyesléssel fogadott megnyitó után Mauthner Adolf indítványára egyhangilag Horváth Elemér kiáltották ki a párt elnökének. Horváth Elemér megköszönte a bizalmat és a pártot hivatalosan megalakulnak jelentette ki. Az elnöknek Dusbach Péter mondott köszönetet, hogy a párt vezetésére vállalkozott. Ezután dr. Glücksthal Samu, a párt jegyzője teit jelentést az előkészít bi bizottság eddigi működéséről. Végül az elnök indítványára Széll Kálmán miniszterelnöknek a következő üdvözlő táviratot küldték:

A budapest-lipótvárosi szabadalvú Sándor Pál-párt ma délután hivatalosan megalakulván, első és kedves köteletségének tartja, hogy Nagyméltóságod előtt törhetetlen ragaszkodásának és odaadásának adjon kifejezést. Pártunk siet esatlakozni azokhoz, akik hátát és köszönetet mondanak Excellenciádnak azért a megmérhetetlen bölcseségért, amellyel az ország politikai békéjét megteremtette s hazánk kormányzatát vezető a tiszta, hamisítatlan szabadalvútság útján, a jogtisztelést és a politikai legmagasabb etika fegyverével, a fényes sikerek szakadatlan láncolatán keresztül. Ezen az uton Nagyméltóságodat változhatatlan ragaszkodással követjük és mai gyűlésünk bátorozatából lelkesedéssel üdvözljük. Horváth Elemér pártelnök, dr. Glücksthal Samu pártjegyző.

A delegációk.

Budapest, június 5.

A magyar delegáció ma a közös pénzügyminisztérium költségvetését, továbbá a tengerészeti budgetet, majd a zárószámadásokat tárgyalta. A gyors tempójú vitának alig volt egyéb érdekessége, mint az a kétszer is megismétlődött közjogi vita a delegáció hatásköréről, amelyet mind a kétszer Ugron Gábor provokált, s amelyben először — mikor a közös aktívák természetéről és a közös minisztériumi hivatalnokok nyugdíjügyéről volt szó — Kállay Béni, Szilágyi Dezső és Széll Kálmán; másodsor pedig, mikor a zárószámadásoknál Rakovszky István a számvetvésszéki elnök jelenlétét, Ugron pedig azt követelte, hogy a delegáció tegyen jelentést működéséről a parlamentnek, Széll Kálmán, Horváth Nándor és Pulszky Ágost védtek meg a helyes közjogi álláspontot.

érezte, hogy felülről, oldalról, mindenünnen esik. Szaladni, szaladni...

Egyik dördülés a másik után vágott a hegyek közé. Az egyik kis tisztásról látni lehetett az egész vidéket. Az ég koromsötét volt, de nagyon messze, a Mátra felől folytonosan villogott a hegyek peremén valami lobogó kékes fény. S amikor egy pillanatra a villám megvilágította a völgyeket, látni lehetett, hogy a vihar úgy bánik az erdővel, mint a szél a vetéssel, a nagy fák úgy elfeküdtek, éppoly hullámmással borított egymásnak, mint a buza. És a hegyek mögött harsogva sirtak a leveles erdők, tulnan folyton dörgött s ha az állandó dörgésbe belecsattant rémületes erővel a villám, ezt a hangot átordították egymásnak a hegyek, ez végigvágatott a havasok közt, hallani lehetett, ahogy tovaordul...

A szél úgy verte az arcát, hogy nem jutott lélekzethez. Nem, nem szabad visszafordulni. De most nehezebb volt az ut, mert patakokban szakadt a hegyekről a víz. A nagy árokban úgy rohant, mint valami megbolondult vizeses. Tépte maga körül a földet, ugrálva kopogtak benne a nagy kövek, amiket felülről görgetve rántott magával. Az este még oly csöndes erdő teli volt földöntulni lármával, esőzuhogással, vízrohannással, fák síró reccsésével, harsogó rémületeivel, mennydörgéssel, ordító visszhanggal. A lány nem félt, csudálatos, hogy a mennydörgés csak otthon, az ágyában ijesztette meg. A fejére borította kis szoknyáját, s nagyra nyitott szájjal, lihegve botorkált előre. És már most belé is kapaszkodtak: kuszó indák nem engedték tovább, oldalt lógó gallyak megesapták a lábát, rohanó vizek sodródtak át az útján. És a kis fehér lány csak ment föl a hegyek nagy zivatarában, mintha ezen a világon semmi nem tudta volna feltartóztatni, mintha nem neki szólt volna az ézengés, mintha mindez a nagy háborúja a hegyeknek a felhőkkel egészen külön úgy lett volna, mellékes úgy s a fő az, hogy apa pisztolylyal megy a mama elé.

Látni nem lehetett, de sejtette, hogy közele-

Legfőbb még az érdemel említést, hogy a tengerészeti vita rendjén *László Elemér* sorhajóhadnagy, az admirális képviselője, a partvédelemről szólva, a magyar tengerpart védelmét helyezte előtérbe és a magyar hazafi hangján szolt a magyar korona gyöngyéről. Ezt a ritkaság okáért említjük fel, mert tiszta magyar hang bizony ritkaság a közös kormány padjain.

Magyar delegáció.

A közösügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság ma délelőtt tartotta gróf *Szapáry Gyula* elnökelete alatt harmadik nyilvános ülését. Jelen voltak a közös kormány részéről *Kállay Béni* közös pénzügyminiszter, báró *Spain Armin* tengerügy, tengerészeti parancsnok. A magyar kormány részéről *Szöll Kálmán* miniszterelnök, *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter, gróf *Széchényi Gyula* ő felsége személye körüli miniszter.

A napirend első pontja a delegáció költségei és a nyomdával kötött szerződés volt, amelyet gróf *Thoroczkay Miklós* adott elő. A bizottság szó nélkül megszavazta a költségeket s tudomásul vette a szerződést.

Azután rátértek a közös pénzügyminisztérium költségvetésének tárgyalására, melyet *Szorb György* előadó ismertetett.

(Pénzügyi vita.)

Ugron Gábor volt az első felszólaló, s rámutatott arra, hogy a tisztviselők nyugdíja csak ideiglenes rendelettel van szabályozva, de azzal a meghagyással, hogy a törvényhozás mihamar intézkedjék ezekről a dolgokról. A kormányok azonban mindez ideig nem intézkedtek, sőt a rendeletek érvényben maradására sem kértek törvényhozási felhatalmazást. Ez a kormányjogi sérelem. Majd a közös aktívákra kért felvilágosítást. A közös aktívák Ausztriának és Magyarországnak meg nem osztott, de törvényhozásiilag megosztandó vagyona. Kéri, hogy ezekről a közös aktívák, azoknak álladékaikról, kamatairól stb. részletes kimutatást tartsanak elő. Végül a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

Az országos bizottság felhívja a közös pénzügy- és külügyminiszter urakat, hogy a közös költség- és pénzügyminisztérium, a közös számvévszék, valamint az ezeknek alárendelt hivatalok részére nyugdíjtörvényt hozatalát szorgalmazzák Magyarországnak és Ausztriának törvényhozásiilag és a míg ez megfogalmazott, a kiadott rendeleteknek érvényben tartására a két állam törvényhozási felhatalmazást kérjenek.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: A dolog tényleg úgy áll, amit ezt *Ugron* mondott. Rendelettel azért kellett a nyugdíj-kérdést szabályozni, mert a hivatalnokoknak nyugdíjképeseknek kell lenniök és az úgy a két törvényhozás után, amelyeknek hatáskörébe is kizárólag tartozik, eddig nem szabályoztatott. Ezért az országos bizottság oly értelmi utasításnak a közös minisztereknek, hogy ezek eszközöljék ki a két kormánytól a törvény létrehozatalát, aligha

dik a tavak felé. Csupa esurom viz volt, érezte, hogy reszkető kis testén hogy folyik a vékony ruha alatt a víz, kis mellére vizesen tapadt a fehér vászon, szeme, füle tele volt vízzel s most levette fejéről a szoknyáját, mert társaságba fog érn. „Ha a Kovács fiu így látott volna” — gondolta, és érezte, hogy melegség szalad az arcába erre a gondolatra.

A mennydörgés már messzibbről hangzott. Hirtelen jött, hirtelen múlt nyári zivatar volt. A fák sóhajozása is halkabb lett, s most már csak a hegyekről rohanó víz zúgása hallatszott, ez volt a legerősebb és egyre erősödő hang. Vagy tiz perenyi elkeseredett kapaszkodás után felért a tisztásra, ahol a kisebbik tó volt. Itt már csöndesebb volt a világ, s kissé lehetett látni is. A nagy felhők gyorsan repültek felette, a mennydörgés már talán a Mátrán is túl járt és az eső mintha egyszerre elfogyott volna, esőndes szitálású szerényedett. Csak újabb szélrohamok hoztak egy-egy foszlányt esőt az erdő felől.

A fekete réten szaladt most a kis fehér lány. De a társaságot nem találta a tó partján, körülfutotta a kis fekete tavat kétszer is, de senki se volt ott. S most, csak most támadt sirhatnékjia. Vizes mellére tette a kezét, s nagyot sóhajtott. Aztán, mielőtt elszirta volna magát, panaszos hangon belekiáltott az éjszakába:

— Mama!

És ekkor a tulsó partról halkán jött át a válasz:

— Az istenért... Teras!

Erre a hangra vadul kezdett rohanni. Megkerülte a tavat s ott találta az anyját, bőrig ázva. Mögötte egy férfi állt, Battonyai ur. De senki más. A szigorú asszony villogó szemmel várta:

— Hogy mertél eljönni, amikor mondtam, hogy nem jöhetsz velem! Utánam szöktél, most megvert az isten, jól megzúgtál! Mit csináljak veled, te engedetlen, komisz gyerek!

A kis fehér lány fölemelt fővel, lihegve állt s mondani akart valamit. Battonyai ur szótlanul állt hátul. A szigorú doktorné pedig megfogta a lány karját:

lehetne valami foganatja, mert mind a két kormány nagyon jól tudja, hogy mi a teendője s mert e kérdés különben is törvény által lévén végelegesen rendezendő, a közös kormánynak arra nem lehet és nem is szabad, hogy legyen befolyása. Ami már most a közös aktívák illeti, azokat a közös pénzügyminisztérium csak depositumnak tekintti. Azok felett tehát a teljes elhatározási joggal a monarchia két államának hozzájárulása mellett csakis a két parlament bír. Az ezen aktívák felvett pénzek felhasználása nem prejudikál a megosztás kérdésének. Ez pedig ismét nem a közös kormányt illeti, mert az aktívák csak mint depositumok tekintetnek a két kormány ellenőrzése a att és azokból akármilyen fordítat is valahova, ehhez a parlament hozzájárulása szükséges. Ennélfogva nem adhat felvilágosítást a közös aktívák állásáról, csak abban az esetben, ha a két állam két pénzügyminiszter felhatalmazás ilyen közlésre.

Szilágyi Dezső: Arra nézve, hogy a közös hivatalnokok fizetési viszonyai, mert a szolgálati pragmatikához ez is hozzátartozik, valamint azoknak nyugdíj- és egyéb szolgálati viszonyai, még pedig a dolog természete szerint egybehangzó törvény által szabályozandók, a delegáció már két évvel ezelőtt nyilatkozott. Kívánja, hogy ez a törvény minél előbb megalkotassék. Ami a közös aktívák illeti, az kétségtelen, hogy felhasználásának, hová fordításának ellenőrzés alá kell tartoznia. A közös pénzügyminiszter azt a felosztást fejezte ki, hogy ezek úgy tekintetnek, mint a monarchia két állama kormányainak külön letett depositumai és az eddigi gyakorlat, úgy tudom, ezen felosztásnak felel meg, mert azok hovatordítása és a hovatordítás elhatározása mindig a két állam törvényhozási illetéke. (Eléni tetszés.) Es ezt jövőre is fenn akarjuk tartani. (Helyeslés.) Azok tehát természetesen itt a budgetbe nem állíthatók be, még a kamataik sem, mert abban a pillanatban dezavualva volna azon felosztás és a közös aktívák a delegációk rendelkezésére állának. Ennek természetesen két következménye van. Az egyik az, hogy az illető országgyűlésnek lesz feladata az ellenőrzést megfelelő módon gyakorolni. A második az, hogy azok hovatordítása iránt és általában ezekre nézve a rendelkezési jog a delegációkat nem illeti. Ezért itt külön határozat hozatalának szükségét nem látja.

Szöll Kálmán miniszterelnök: Azokat amiket a közös pénzügyminiszter a közös aktívákra vonatkozólag mondott, a magyar kormány részéről is megerősítheti. A kérdés állására nézve egyébiránt teljesen *Kállay* és *Szilágyi* álláspontját foglálja el. A közös aktívák közös vagyonot képeznek. Ezek származnak bizonyos vagyoni maradványokból, amelyek 1867-ig fennállottak, az akkori egységes központi kormányt illették és 1867-ben, mikor a pénzügyi egység megtörtént Ausztria és Magyarország közt, beosztás alá kerültek, részben nem kerültek. Akkor az akkori két kormány és törvényhozás nem volt abban a helyzetben, hogy minden ilyen apró kérdést megoldjon és így ez is megoldatlan maradt; maradt, mint a centrális kasszának álladéka, de mindig mint közös aktiva, mint a két állam deposituma maradt a központi kasszában, részben a közös pénzügyminiszter kezelése alatt. A törvényhozások időnkint aképp intézkedtek, hogy bizonyos célokra, de mindig közösökre, ezen aktívák bizonyos részét kiutalványozták törvény által. Ez történt a boszniai okkupáció idejében, történt később is, történiak most is, a boszniai vasutak egyes részeinek kiépítésénél, mint a törvényhozás által való

— Hogy mertél ilyet tenni?!

Pofonütötte. A lány állta, olyan volt, mint amikor katonát üt pofon a tisztje. Csak éppen megmocanc a feje az ütés alatt. Es már szólni se lehetett, mert a másik oldalról, ahonnan a gyalogut vezet ide, jött az apja. Most már elbujt a hold is, az eső egészen elállt. A kis lány elküldte magát:

— Nini, apa! Hogy kerülsz ide, apa?

Az apa esőndesen jött. S amikor már csak husz lépésnyire volt tőlük, a kis lány megint kiáltott, kissé megcsukló hangon, talán mert nagyon félt, vagy talán mert most hazudott először:

— Nézd, apa, hogy megáztunk. Rákászni jöttünk és itt fogott a zivatar...

A doktor egy kicsit nézett, s ahogy a lányt meglátta, szinte megkönnyebbülten sóhajtott fel. Köszönt Battonyai urnak és megcsókolta a feleségét.

— Hazajöttem — mondta — és úgy gondoltam, hogy elibétek megyek. En is megáztam...

Azzal megindultak, lefelé. Elöl ment a lány, az anyjába kapaszkodva, jóval mögöttük a doktor és Battonyai ur.

Az erdőben rohanást folytak a hegyi vizek, de az ég már csillagos volt, a hold átvilágított a fenyvőkön, s csak apró, utolsó sóhajások jártak a lomb között. Ude, erős szag jött a földből. A páfrányok frissen, megmosakodva hajladoztak a kis szelben, s most megint koppant rajtuk a fákrol hulló esőpp: kopp — meg némelyiken kettő: kopp-kopp — és a földieper apró levelei fényesek voltak az esőtől, a kis fehér lány pedig arra gondolt, hogy ezek mind, mind látták, amikor fejére borította a kis szoknyát. Es erre megint elpirult, majd hirtelen az anyjára nézett, erősebben sorozította magához a karját és egészen közel hajolva hozzá, halkán kérdezte:

— Te sirsz, mama?

előlegezés. Ezen utalványozások nagyrésztben kimerítették ezen közös aktívák álladékat, de részint követelekben részint közös aktíváiban vagyonban azok egy része ma is fennáll. Ez utalványozások törvények által történtek és már ez az intézkedés maga is bizonyítja, hogy az aktívák úgy hova tartozik.

Igaz, hogy ezek a vagyonok budgetserüleg kimutatva és zárszámadásilag elszámolva nincsenek. Kétségtelen az is, hogy kontrol alá kell, hogy tartóznak; és iránt történt kérdés nem egyszer a képviselőház pénzügyi bizottságában. A pénzügyminiszter nem egyszer szolgálati felvilágosításokkal és mindig azt felelte, hogy ezt a vagyont a két államnak letételeknyekpen kezeli a közös pénzügyminiszter. A magyar kormány akár a bizottságban, akár a plénumban mindig fog kimutatással szolgálni arra nézve, hogy hogyan áll ez az ügy. Miképpen akarja a törvényhozás a maga ellenőrzési jogát gyakorolni, az ide nem tartozik. A magyar törvényhozásnak, mint a közös aktívák egyik része birtokosának és tulajdonosának joga van intézkedni a felett; ezt a dolgot tenát ott méltóztatassék akármikor szóba hozni.

Ami a közös miniszteri hivatalnokok ügyét illeti, elvileg ez is egészen tisztán áll. Ezeknek semmiéle, sem szolgálati, sem nyugdíjügye nem tartozik ide, hanem a törvényhozás gondoskodásának tárgya. Mikor a kormány egyetértőleg a közös miniszterrel a kérdést megoldásra éretnek, a megoldást possibilitiesnek fogja tartani, akkor meg is fogja tenni az előterjesztéseket, amelyekre nézve elvi akadályok nincsenek. (Helyeslés.)

Ugron Gábor újabb felszólalása után *Rakovszky István* ellene nyilatkozik *Ugron* határozati javaslatának azzal az indoklással, hogy a delegációt nem tartja kompetensnek arra, hogy a törvényhozásnak utasítást adjon.

Szöll Kálmán miniszterelnök, *Szilágyi Dezső*, valamint *Szorb György* előadó szolgáltak még újabb felvilágosítással, mire a bizottság a költségvetést általánosságban el fogadta.

A részletes tárgyalás folyamán

Ugron Gábor újabb felvetette azt a kérdést, hogy addig is, míg nyugdíjcsok részére a két állam törvényhozási megfelelő törvényt hoznak, a törvényhozási adjon felmentvényt a multra nézve és meghatalmazást a jövőben kiutalványozandó nyugdíjakra nézve.

A vitában *Szöll Kálmán* miniszterelnök és *Horváthszky Nándor* vettek részt, akik utalva az általános vitában mondottakra, *Ugron* indítványának mellőzését javasolták. Erre a pénzügyminiszter 1902. évi költségvetését részleteiben is el fogadták.

(Tengerészeti vita.)

Gróf *Teleki Sándor* előadó ismerteti ezután a tengerészeti költségvetést, nagy elismeréssel szól a tengerészeti vezetőség működéséről, majd a következő határozati javaslatot terjeszti be:

Utasítatik a haditengerészet vezetője, hogy a haditengerészet számára eszközölt megrendeléseknél és beszerzéseknél a hazai nyers és ipari termelés oly mértékben vételessé figyelembe, hogy ez által Magyarország közgazdaságának legalább megközelítőleg megtérüljön azon rész, mely őt a hozzájárulási arány szerint a tengerészetre iordított kiadásokból jogosan megilleti és hogy erre vonatkozó intézkedéseiről, valamint ezeknek eredményéről a delegációnak évenként jelentést tegyen.

Egyebekben nemcsak a haditengerészet 1902. évi költségvetéséről ajánlja az albizottság nevében általánosságban a részletes tárgyalás alapjául való eloadására, hanem egyszerűsind, ugyancsak az albizottság nevében, azt az indítványt is terjeszti be, hogy a tengerészet jelenlegi vezetőjének odaadó tevékenységéért a bizottság köszönetét és bizalmát fejezze ki.

Ugron Gábor a költségvetést és jelentést nem fogadja el, mert azt látja, hogy a tengerészet az utóbbi időben rohamosan növekszik, anélkül, hogy ennek oka lenne. Ha tengeri kereskedelmünk nagyobb mértékben fejlődne, akkor indokolt volna a haditengerészet emelkedése is, de így, amikor az utóbbi nem áll arányban a kereskedelmi tengerészettel, a rohamos növekedésnek indokoltágát sehol sem látja, s annál kevésbé szavazhatja meg a költségvetést, mert nem tudni, mennyi új hajóra lesz szükségünk és előre nem láthatók azon kiadások, amelyeket az esetleges újabb komplikációk előidézésre fog okozni. Amikor tehát látjuk, hogy a kereskedelmi tengerészet csak sztag-nál, haditengerészetünk pedig folyton emelkedik: ebben elég okát látja annak, hogy ne szavazza meg a költségvetést.

A jelen nem levő admirális helyett *László Elemér* sorhajóhadnagy ad felvilágosítást. *Ugron Gábor* megjegyzéseire és kérdéseire megjegyzi, hogy az országos bizottság többször formulázta azokat a feladatokat, amelyeknek a tengerészet kell, hogy megfeleljen és minden alkalommal a meghatározottabban megadottat a tengerészet vezetősége részéről a válasz, hogy a haditengerészet feladata tisztán csakis a partvédelem teljesítése; másrészt azután azon egységeket és azon erőt, amelyre neki szüksége van, hogy a partokat megvédelmezhesse, a költségvetésben kéri s kell. A tengerészet olyan intézmény, amelyet nem lehet a veszély percében megteremteni; egy hajó építése 4-5, sőt 6 esztendőig tart; tehát az a hajó amely egy jelen költségvetésben kérünk, talán csak 6 esztendő múlva fog rendelkezésünkre állani. Méltóztatassanak azután — ugymond — tekintetbe venni, hogy a tengerészetnek mindenkor olyan színvonalon kell állania, hogy bármikor sikerrel szállhasson a monarchia tengerpartjainak megvédelmezésére, hogy minden percben sikerre való kilátással megátolhassa azt, hogy az *Adria gyöngyét Szent István koronájából kitörjék.* (Tetszés.)

Egyébként már most bejelenti, hogy a tengerészetnek igenis szüksége lesz egy csatahajóra és esetleg több felderítő apróbb hajóra. De mivel egy csatahajónak elkészítése hat esztendőig tart, ennek költségei is hat esztendőre lesznek előirányozhatók. Emberi előrelátás szerint ez az a követelmény, amelyet belátható időre a tengerészet a közös kormánytól kíván.

Ezután az országos bizottság a tengerészeti költségvetést általánosságban, valamint az albizottság részéről beterjesztett határozati javaslatokat elfogadta. Nemkülönböztetve a közlő elölgadja részleteiben is a költségvetést, mire az elnök az ülést felfüggesztette.

(Zárószámadások.)

Szünet után következett a zárszámadási albizottság jelentésének tárgyalása az 1899-ik évi zárszámadásokról.

Miklós Ödön előadó ismerteti az osztrák-magyar monarchia 1899-iki közös bevételeinek és kiadásainak zárszámadásait, amelyeknek pénzügyi eredménye 181.822 forint 53 krajcárral kedvezőlenebb, mint az előirányzat bár általános kiadási és bevételi szempontokból kedvezőbb, mert a közös vámjüvedelmek bevételei az előirányzatnál magasabbak voltak. Felhívja az országos bizottság figyelmét arra, hogy a jelen zárszámadásokban vannak elszámolva az 1897-ben és 1898-ban engedélyezett 37.5 millió forintnyi rendkívüli póthitelek, amelyekre nézve a zárszámadási bizottság arról győződött meg, hogy ezek maradandó célú beruházásokra fordítottak.

Ugron Gábor felvilágosítást kér arra nézve, hogy a 37.5 milliós póthitel ugyanazon célokra fordított-e, amelyekre engedélyeztetett? Felvilágosítást óhajt azon szabályokról és elvekről, amelyek alapján a közös kormány zárszámadásait a számvévszék ellenőrzi és felülvizsgálja. Szükségesnek tartja, hogy a delegációk terjesszék be az országgyűlésnek a működésükről szóló jelentést. A zárszámadásokat nem fogadja el.

Rakovszky István a zárszámadási albizottság jelentését elfogadja, bár sokban csatlakozik Ugron Gábor felszólalásához. Csodálkozásának ad kifejezést a felett, hogy a számvévszék elnöke nem volt jelen eddig a delegációk körében.

Pulszky Agost szükségesnek tartja, hogy a legfőbb közös számszék intézménye törvényesen rendeztesse. Ami Rakovszky István azon kifogását illeti, hogy a számvévszék elnöke nincs jelen, éppen úgy, mint a magyar országgyűlésen a legfőbb számszék a miniszterium képviseli, itt is a közös legfőbb számszék a közös pénzügyminiszter képviseli.

Horváth Nándor a póthitel kérdése nézve azt a felvilágosítást adja, hogy a zárszámadások részletesen felsorolják azokat a tételeket, amelyekre a rendkívüli hitel fordított és a zárszámadás szerint nem toroghat fenn kétség az iránt, hogy a rendkívüli póthitel a megszavazott célokra használtatott fel. A legfőbb közös számszék intézményének törvényhozásilag való szabályozását maga is óhajtja.

(A delegáció hatásköre.)

Szóll Kálmán miniszterelnök elismeri, hogy a legfőbb közös számszékéről szóló törvényjavaslat beterjesztését már régen sürgetik és kívánatos is, hogy ennek a sürgetésnek megfelelően. Miniszterelnökségének ideje óta nagy halmazát találta a megoldandó kérdéseknek s lelkiismeretében megnyugodva érzi magát arra nézve, hogy e két év alatt nem jutott hozzá, hogy ezen törvényjavaslatot beterjeszse. Rajta lesz azonban, hogy, amint lehet ezt a kérdést törvény útján szabályozza. Azonban míg ez megtörténik, a számvévszék a közös pénzügyminiszterium által van képviselve.

Ugron azon megjegyzésével szemben, hogy azért tartja szükségesnek azt, hogy a delegációk terjesszék be az országgyűlésnek a működésükről szóló jelentést, mert különben a delegáció határozatait csak pium desiderium maradnak, emlékezteti a bizottságot, hogy sok fontos más kérdést beszéltek meg már a delegációban és a delegációban kifejezésre jutott adatok alapján nyertek azután azok a maguk törvényes fóruma előtt az idők folyamán megoldást. A határvidék visszaesatolásának kérdése szintén a delegációban lelte kiindulási pontját. Az ott folytatott eszmecsere és tanácskozások nem kis mértékben járultak hozzá, hogy ez a kérdés megoldott. De különben is a delegáció jelentés beterjesztését feleslegesnek tartja, mert hiszen a nyilvánosság előtt vetettek fel a kérdések a delegációban és azok felett nem lehet napirendre térni, hiszen a delegáció tagjai egyúttal a magyar országgyűlésnek is tagjai, tehát a képviselőházban, illetőleg a főrendiházban is behozhatják ezeket a dolgokat. De különben is az 1867. XII. törvényeknek erre vonatkozó módosítása nélkül nem is volna törvényes ilyen jelentésnek beterjesztését kívánni. A delegáció nem olyan bizottság az országgyűlésnek, mint más bizottságok, mert ez a bizottság a maga hatáskörében teljesen végérvényesen határoz, számadással, felelősséggel az országgyűlésnek nem tartozik és határozatait — ha megegyeznek az osztrák bizottság határozataival — legelsőbb szentesítést nyernek és többé diskusszió tárgyát nem képezhetik.

Miklós Ödön előadó Ugron kérdésére azt válaszolja, hogy a 37.5 milliós rendkívüli póthitel illetőleg a zárszámadásokból az albizottság arról győződött meg, hogy csakis a megszavazott címekre fordított.

Ugron Gábor sehol sem talál gátoló akadályt arra nézve, hogy az országos bizottság az országgyűlésnek jelentést tegyen. A miniszterelnök álláspontját természetesen találja, mert 1867. óta mindig az volt a törekvés, hogy a delegációt minél jobban függetlenítsék.

Szóll Kálmán miniszterelnök ismételt hangoztatja, hogy csakis a törvény világos betűje és szelleme szerint jár el, midőn ellenzi azt, hogy a delegáció jelentést tegyen az országgyűlésnek. Nem emlékezik olyan határozatra a magyar delegációknak, amelyben ne ügyeltek volna arra, hogy a delegáció hatáskörét túl ne lépje, úgy hogy nem lehet azt mondani, hogy 1867 óta a delegáció ügykörének tagításán fáradoztak volna folyton. A képviselőház többi bizottságai csak véleményhozvást végték küldetnek ki, ez a bizottság pedig végérvényes határozathozatal céljából küldet ki, tehát jelentést nem is tehet.

Ugron Gábor: A miniszterelnök ama megjegyzésére, hogy a magyar delegáció sohasem lépte túl hatáskörét, megjegyzé, hogy az 1867: XII. t.-cikk rendelkezései ellenére a hadsereg élelmezési ügyét a törvényhozás a magyar országgyűlés hatásköréből elvette és odarendelte a delegáció hatáskörébe, valamint Bosznia költségvetése ügyében is a delegáció intézkedik.

Szóll Kálmán miniszterelnök: Bosznia költségvetése nem képezi a delegáció elhatárolásának tárgyát, mert nem tud róla, hogy a delegáció bármikor megszavazta volna a boszniai közigazgatás költségeit, mert a delegáció csakis a katonai és hadseregi költségeknek azon részét szavazta meg, amely a megszállott tartományban való csapatok számára szükséges; ami pedig az 1867: XII. törvényeknek az élelmezésre vonatkozó intézkedését illeti, ott az élelmezésről, mint rendszerről van szó. Ha tehát valamely élelmezési rendszerről, mint állandó intézményről, mint organizációról akarának gondoskodni, az épp úgy, mint a hadsereg szervezeti kérdése, a törvényhozás kompetenciájába tartoznék. De mikor arról van szó, hogy mit egyék a katonaság, mennyibe kerül a liszt, a lovasságnál a száma, a szén és hogy ezt megszavazzák, ez nem tekinthető élelmezési rendszernek; a rendszernek normális dologi kiadásai és szükségletei olyan, mint a ruházat és így tovább, ez a delegáció hatáskörébe tartozik. De különben is 33 év óta nem is akadt senki aki ezt a kérdést úgy magyarázta volna, hogy a katonaság élelmezési költségeinek megszavazása a törvényhozás feladata volna.

Ugron Gábor rövid felszólalása után elnök a vitát bezárja, mire a magyar országos bizottság

Miklós Ödön ismertetése alapján a zárszámadási jelentést általánosságban és részletekben elfogadta.

Elnök a legközelebbi ülést folyó hó 6-ikára, szombatra, délelőtti 10 órára tűzi ki; a napirendre a ma hozott határozatok felett való végleges szavazás lesz a jegyzőkönyv bitelésével kapcsolatban, továbbá a külügyi albizottság jelentésének iolytatolagos tárgyalása és amennyiben az idő megengedi, a hadügyi költségvetés tárgyalása.

Ezután megváasztották még a hetes egyeztető albizottság tagjait Szilágyi Dezsőt, Falk Miksát, Münnich Aurélt, Szerb Györgyöt, Pulszky Agostot, gróf Telesi Sándort és Miklós Ödönt.

Az ülés egynegyed kettőkor ért véget.

Osztrák delegáció.

Az osztrák delegáció ma folytatta a hadügyi költségvetés rendes tételeinek általános tárgyalását.

Axmanner azt mondja, hogy pártja csatlakozik a háború ellen irányuló mozgalomhoz, de teljesen tudatában van annak, hogy a hármasszövetségben eloglalt pozícióknál jogva köteleességünk áldozatot hozni, hogy megerősítsük a szövetséges társaink hadierőnkbe vetett bizalmát. Másrészt azonban igyekszik a hadügyi kormányzatnak, hogy a teret könnyítsen. Le kellene szállítani a tényleges szolgálat idejét és a szállításoknál figyelembe kellene venni a kispárt. A szónok azután a katonai szállítások kérdésével foglalkozik és panaszkodik a rossz lábbeli miatt, amit a nagy szállítók készítenek. Azután áttér a katonai nyugdíjaskör dögára. Majd a nyugdíjak emelését kívánja, azután az élelmezési hivatalnokok helyzetével foglalkozik és számukra katonai címeket kíván. A boszniai katonák nem tudják megszokni a bécsi éghajlatot, amiért is kéri a minisztert, hogy segítsen ezen a bajon. Végül szava teszi a párbaj-kérdést és befejezől telovás egy javaslatot, amely a tiszteknek a nyugdíjviszonyokra vonatkozó követeléseit tartalmazza.

Gróf Schönborn Frigyes attól tart, hogy a delegáció tárgyalása is a parlamentum kalendárium nyoma alá állanak, ami bizonyára nem mozdítja elő a tárgyalás állapotát. Ezután áttér Tollingernek a párbaj-kérdésre vonatkozó indítványára és azt mondja, hogy ezeket az indítványokat azért támogatja, mert alapirányzatokkal egyetért, noha nem csatlakozhatik mindenben az elhangzott nyilatkozatokhoz. A katholicus vallás szempontjából ellensége ugyan a párbajnak, de azt hiszi, hogy a párbajozók nem szabad tulságos szigorral megítélni, mert szem előtt kell tartani azt az ellenállhatatlan kényszerhez hasonló kisértést, amelynek a zsemlélen ki van téve. Ha kivihetjük párbajra. Ha a becsületbírósi eljárás reformja igazán lehetséges és a párbajok megakadályozására alkalmas, akkor csak azt kívánja, hogy ezt a reformot minél előbb vigyék keresztül. A polgárság és a katonaság között való viszonyra nézve azt mondja, hogy a katonai hatóságok vele szemben mindig barátságosan és kollégialisan viselkedtek. A katonák bántalmazása nemcsak durvaság, hanem a fegyverem szempontjából is elítélendő dolog. Ha azonban azoknak a nagy számát, akik kénytelenek a katonaságnál szolgálni, az előforduló bántalmazások számával szembeállítjuk, úgy találjuk, hogy az arány nem olyan nagyon kedvezőtlen.

Pommer: De kevés jut ám belőle nyilvánosságra!

Schönborn: Az igaz, de mennyi helytelen közlemény jut nyilvánosságra, amelyeknél azután kiderül,

hogy az eset egészen másképp történt, mint ahogy előadták. Megszavazza a költségvetést.

Blass azt kívánja, hogy a fegyvergyakorlatokat a mezőgazdákra való tekintettel könnyítsék meg.

Baró Chlumetzky azt indítványozza, hogy az összes határozati javaslatokat adják ki a költségvetési bizottságnak.

Utána báró Kriegerhammer közös hadügyminiszter szólal fel. A miniszter előtt a katonai nyugdíjaskör egyesületére vonatkozó interpellációra választott és hangsúlyozta, hogy kötelessége volt politikai áramlatoknak a hadseregbe való behatolását megakadályozni. Az új bűnvádi eljárás dolgában utal a múlt évben tett nyilatkozataira és biztosítja a delegációt, hogy az a modern időköz követelményének meg fog felelni. A katonai bűnvádi perendatárnak az a tervezete, amelyet a két honvédelmi miniszterrel egyetértően kidolgoztak, nagy haladás és most már valószínű, hogy ha a viszonyok normálisak lesznek, az erre vonatkozó kormányjavaslatok mensokára a két állam képviselői elé lesznek terjesztendők.

Arra a kívánságra, hogy a fegyvergyakorlatokat az aratás utáni időre tegyék át és aratás idején szabadságújjakat a parasztiakat és a mezőgazdasági munkásokat, azt válaszolja a miniszter, hogy rendelet boosított ki, amely szerint a mezőgazdák vagy a mezőgazdaság körül működő emberek lehetőleg olyankor hívandók be, amikor könnyen nélkülözhető a gazdasági munkáknál. Meg kell azonban jegyeznie, hogy az aratás az ország egyes részeiben különböző időre esik. De a legénység és a csapatok kiképzésére is kell figyelemmel lenni, ha a hadsereg harcalképességét meg akarjuk tartani azon a színvonalon, amelyet tőle elvárunk. Ezeknek az embereknek a szabadságolása nem történhet meg, mert a csapatok nagyon kis tényleges létszáma és a szükséges kiképzés ezt kizárja. A legénység harcalképését jogal követelik. De hogy ezt elérhessük, meg kell lenni az előfeltételeknek is, amelyek közé a csapatok kiképzéséhez szükséges emelése a tényleges létszámnak istartozik.

Beszélt azután a miniszter a terményszállításokról, a védkötelezettség dolgában fennálló kedvezményekről s aztán a két évi szolgálatról így nyilatkozik: Több szónok is kiemelte, hogy a lakosság műveltségi fokának különbözősége az elbánás egyenlőségét és tekintetben megnehezíti. Egy másik népszerűség abban áll, hogy, mint az összes szónokok koncedálták, bizonyos csapatoknak a háromévi szolgálati időt feltétlenül fenn kell tartani. Egyébként tudtommal Németországban a két évi szolgálati idő még nem vált törvénygyé. Eltekintve attól, hogy a két évi szolgálati idő feltétlenül nagyban felszökötne nemcsak az ujoncjutalékok, hanem a hadsereg kiadásait is, a szolgálati kötelezettség teljesítésében így jelentékeny egyenlőtlenség nézete szerint nem oportunus, mert az, aki háromévi szolgálati csapatnemhez sorozatná be, ezt súlyosan érezné. Egyébként a két évi szolgálati idő behozatalát illetőleg még csak a következők vagyok bátor felhozni. Az a osztály létszámát nem lehet leszállítani, mert az úgy is csekélyebb, mint a többi európai nagy államok hadseregeiben, ez, hacsak két évjárat van szolgálatban, az ujoncjutalék nagy fölemelését feltételezi; az utóbbi ismét a kiképző személyzet szaporítását és ezzel a tényleges létszám fölemelését vonná maga után. A rövidebb tényleges szolgálati idő azonban megnehezíti ennek a kiképző személyzetnek a megszerzését, ezért mellőzhetően volna a hosszabb ideig szolgáló altisztek létszámának fölemelése. A rövidebb szolgálati idő végül feltételezi, hogy ezt egészen a katonai kiképzésnek szenteljük, ezért a katonai nem volna alkalmazható oly szolgálatokra, amelyek őt a katonai kiképzéstől elvonják (század, mesterség, szakács, irtók stb.); erre a szolgálatokra külön osztályokat kellene szervezni a kevésbé alkalmasnak talált védkötelezettségek, akik jelenleg a póttartalékba jutnak. Azt hiszi, hogy a mi viszonyaink közt és tekintettel a monarchia pénzügyi helyzetére az ujoncjutalék megfelelő fölemelése után a háromévi tényleges szolgálati kötelezettség fenntartása volna célszerű, e mellett pedig minden szükséges esetben két évi szolgálati idő után szabadságolások történhetnek. A lakosság méltányos óhajait ez által figyelembe lehetne venni a katonai érdekek károsítása nélkül.

Ami a katonák szolgálatának fölemelését illeti, üdvözlő IR kezdeményezését. A katonai ugyan tisztító eszközeinek első felszerelését a kincstartól kapja, de azoknak fenntartását és sajnos, fehéreműjének tisztítását is tényleg sajátjából kell viselnie. Különböző kisértékek történtek arra, hogy mosógépek vásárlása és külön mosóintézeteknek a kaszárnyáinkban való berendezése által ezeket a kiadásokat csökkentésék, de eddig ezen a téren számbavehető siker nem volt elérhető. Azt hiszi, hogy a legközelebbi időben napi hat fillérre emelhetjük a vasorapénzt.

Ami a párbaj kérdést és a becsületbírósgókat általánosságban illeti, ellene kell nyilatkoznia ama jog minden csorbításának, hogy a tisztikarnak épp úgy, mint az ügyvédi karnak, az orvosi karnak becsületbírósga legyen a kartsárok részére, annál is inkább, mert a tisztikarnál be van hozva és igen helyesnek bizonyult, hogy minden tiszt kinevezés előtt a tisztakar szavaz a főnök, vajjon az illető kinevezés-e vagy sem. Ezt a jogot meg kell hagyni a tisztikarnak és ezzel kapcsolatban van az a jog is, hogy kimondhassák: ez már nem tartozik mi köztünk. A hadseregbe való belépés már érett korban történik, vagy a szülők intézkedésének következménye, akik gyermekeiket a katonai pályára adják. Az illetők tehát ismerik a hadsereg szabályait. Ha ezek nem tetszenek nekik, úgy más pályára mehetnek. Eppen a tisztikarra nézve nem áll fenn kényszer. Az emberek tudják, hogy mit követel tőlük a tisztai állás és a becsületbírósg. Mielőtt pályát választok, azt kell kérdeznem magamtól, teljesíthetem-e mindazokat a követelményeket, amelyeket elem szábnak vagy sem.

Stransky (közbeiktál): A tartalékosokra ez nem áll?

Krieghammer hadügyminiszter: Tartalékos tisztszem lesz, aki nem akar.

Báró **Walterskirchen** előadta elmondotta zárbeszédét. Sorra vette a vita folyamán érintett kérdéseket és végül arra kéri a delegációt, hogy pártállásra való tekintet nélkül szavazza meg a hadügyi költségvetést.

Azután áttértek a részletes tárgyalásra és ennek során előadta **Pommernek** a katonai büntetőtörvény megalkotására vonatkozó határozati javaslatát, amelyet a költségvetési bizottság elfogadásra ajánlott. Végül előadta **Chlumetzkynek** azt az indítványát is, hogy az összes natározati javaslatokat a költségvetési bizottsághoz utasítsák.

A hadügyi költségvetés rendkívüli tételét **Papowski** előadónak rövid ajánlására vita nélkül elfogadták, azután áttértek a hadügyminisztérium költségvetésének tárgyalására.

A vitában **Baquehem, Kozlowski, Wolf, Lobkowitz** és **Irecevis** vettek részt, mire a tárgyalást félbeszakították. A legközelebbi ülés pénteken délelőtt 10 órakor lesz.

KÜLFÖLD.

A boerok sikerei.

Budapest, június 5.

Bármint esürök-csavarják is az angol hivatalos táviratok a délafrikai háború legújabb epizódjait, mégis maguk sem tagadhatják, hogy a boerok oly sikereket értek el a múlt hetekben, amelyek alkalmasak a kimerült és kedvtelen angol armádia demoralizálására. A vlakfonteini harc bebizonyította, hogy a boerok elkeseredése s ezzel együtt merészsége nőttön nő. Az angol tábornokok hiába vannak résen: nem tudnak tájékozódni a felől, hogy a szélrözsza melyik irányából esap beléjük a menydörgös menykő.

Tegnap London még **Delarey** boer vezér vlakfonteini macrészi csatájának leverő hatása alatt állott. Ma újabb kellemetlen meglepetés érte Angliát. **Kitchener** azt táviratozza, hogy **Jamestown** megadta magát **Krützinger** boer vezérnek. Az eset stratégiai szempontból bizonyára nem nagy jelentőségű, de hatással lesz a hadviselő felek lelki letére. Azonfelül eleséget is hoz a boerok hideg konyhájára. Londonban természetesen fokozta ez a hír az általános megdöbbenést s még az imperialista lapok is követelik a kormánytól, hogy adja végre megbízható képét a szerencsétlen délafrikai háborúról.

London június 5.

Kitchener jelenti Pretóriából tegnapi kelettel:

Jamestown a hónap 2-án délelőtt megadta magát **Krützinger** kommandójának. A városi őrséget és a városi önkénteseket négy órai harc után legyőzték, mielőtt segítség érkezett volna. Az angoloknak három halottjuk és kétszáz sebesültjük volt. A helyőrséget a boerok szabadon bocsátották.

Kitchener hozzáteszi ehhez a jelentéshez, hogy **French** tábornokot megbizta, hogy a **folklódi** hadműveleteket vezesse. Egy ezerkét száz főnyi boer csapat **Kamp** vezetés alatt megtámadta **Dixon** hadcsapját.

London, június 5.

A vlakfonteini mellett vívott ütközetről, amely az angoloknak annyira végzetes volt, most már részletes hírek érkeznek, amelyek azonban annyira angol színdek, hogy még mindig nem lehet belőlük a tiszta igazságot megtudni. **Dixon** csapatának zöme nagy eleségszűzletet kísért a táborba, amidőn egyszerre a boerok kitűnő hadállásból megtámadták az angolokat. **Delarey** maga vezette a rendkívül heves támadást. Elkeseredett harc kezdődött, amely valószínűleg végzetes volt az angolokra. **Delarey** mindenütt elvált s egy ízben csak nagy nehezen birt megmenekülni a hadától. Az angolok nagyon sok ember veszített. Négy órai harc után az angolok bajonett-támadást intéztek a boerok hadállása ellen s ezek ötven halott hátrahagyásával visszavonultak. A boerok oly közel kerültek az angolokhoz, hogy már az első sorlövés után ötven angol elesett. Az angol tüzérek agyonlőtték az ágyúk elé fogott lovakat, hogy ne kerüljenek a boerok kezébe. Ezzel valószínűleg meg is mentették ágyúikat, amelyek, úgy látszik, csak rövid ideig voltak a boerok birtokában. A boerok kétségbeesetten harcoltak, de a **Derbyshire**-ezred bajonett-támadása oly erős

volt, hogy nem bírtak neki ellenállni. A boerok mindössze ötszázan voltak.

London, június 5.

John Morley tegnap montrosei választói előtt beszédet tartott, melynek a folyamán azt a kijelentést tette, hogy a kormány délafrikai politikáját teljesen elhibáztottnak tartja. *Anglia tekintélyét ez a politika a külföldön lényegesen csorbította. A transvaali háborúra egészen, elfogadható ok nem volt. Ha Bloemfonteinben türelemmel folytatták volna a tárgyalásokat, valószínűleg sikeres eredményre lehetett volna jutni. De még akkor is, mikor a boeroknak Natalba való betérése a háborút szükségessé tette, vagy Pretória elfoglalása után is olyan politikát lehetett volna inagurálni, amely befejezhető volna a háborút.*

HIREK.

De Wet Budapesten.

Az ifjabbik **De Wet**, ama nagy délafrikai hadvezérnek atyafia, Budapestre jön holnap. Üdvözlötet hoz a transvaali csatarendekből s rokonszenvet, támogatást akar hazájába vinni. Azt eszeleksi, amit **Kossuth** Lajos eszelekedett Amerikába hajózáván s hatalmas szónoklatokat tartván a magyar szabadság érdekében.

Minden jel szerint megkapja azt, amiért jött: a szabadságharc iránt érzett magyar rokonszenvet. Többet okos fővel nem várhat, többet okos fővel nem adhatunk. Mert öngyilkos politika volna többet adni s ez az öngyilkosság semmit, de semmit sem használna a boerok ügyének. A szabadságharc csatarendjéből hozzánk küldött kommandáns, aki egész Európában csak platonikus támogatást talált, nem is fogja magát abban a reményben ringatni, hogy megjelenésére országunkban rögtön körülhordozzák a véres kardot.

Azt azonban tapasztalni fogja, hogy a szabadság égő szeretete ma is lánggal lobog a magyarban. Nemesak a mi szabadságunkat szeretjük, hanem a másét is. És annál inkább tiszteljük ezt a lángot, mert ami történetünk is számtalan fejezetben azt mutatja ki, hogy csak a szabadság derült ege alatt fejlődhetik gyönyörűre az élet. Amit eddig a bölcsek kövben, az életelixerben kerestek az alkímisták: mindazt megadja a szabadság. Akit ennek a szabadságnak heve közénk, az rokon hitfelekezetre talál bennünk.

Erről a rokon-religióról fog bizonyosságot vinni hazájába **Jan De Wet** Magyarországból. Azt sem hivatalos formában, hanem mint a magyar néplelek kivirágzását. Ki fogja egészíteni ez a tapasztalat mindazt a sok tapasztalatot, amelyeket **De Wet** Európának nálunk hatalmasabb országában, francia, német földön szerzett. S hazamehet azzal a visum reptermmal, hogy az egész európai kontinens népei egygyé forrtak a boer szabadságért érzett rokonszenvenben.

Ha ennél többet akarnának venni Európa népei, úgy csak ennek az imádott szabadságnak ellentétébe esnének. Biztos, hogy nagy konflagráció törne ki Európában, ha valamely nép fegyvert ragadna Délafrikáért. S ennek a harcnak valahol szabadságvesztés volna a vége. Annak ellentéte, amiért a boerok oly lankadatlan bátorsággal küzdenek.

Ezért visz majd magával az ifjabbik **De Wet** csak éppen rokonszenvet Magyarországból Délafrikába. És ebben az értelemben fegyvertársai a mi kontinensünk népei a boeroknak.

Budapest, június 5.

— BUDAPESTI NAPLO. Május 31-én új előzetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése

ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul kördhessék tovább.

— **A baranyai királygyakorlatok.** A Pécs környékén tartandó hadgyakorlatokra nagyban tolynak az előkészületek. A kabinetiroda már megállapította a király programját. E szerint az uralkodó szeptember 10-én utazik külön udvari vonattal **Villányra**, ahonnan nyitott fogaton **Dohi-Mihajlovcra** hajlat. A király mellett állandóan ott lesz **Ferenc Ferdinánd** főherceg is mint beosztott tábornagy. A legfelsőbb hadiszállás a Majláth-kastélyban lesz. Két napi időzés után a király **Görcsönybe** megy, ahol a **Benyovszky-kastélyban** fog lakni, melynek átalakítási munkálatait az udvar költségén már meg is kezdték. **Ferenc Ferdinánd** főherceg részére **Bráczay Kálmán pelleri** kastélyát rendezik be. **Görcsönyben** öt napig fog a király időzni szeptember 17-én a tábornagyai karrai folytatott tanácskozás után Pécsre utazik s a püspöki kastélyban száll meg. Néhány óra múlva elhagyja Pécs városát s visszautazik Bécsbe.

— **Jolanda Margherita és a Vatikán.** A Vatikán nem kisebb érdeklődéssel tekintett az olasz királyi pár családi örömei elé, mint az egész olasz nép. Köztudomású dolog, hogy a trónörökös születik vala, úgy **római herceg** lesz a címe, ami éppen nem lett volna kellemes a Vatikánra nézve, amely Róma kizárólagos uraúl a pápát tiszteli. Amidőn nem herceget, hanem hercegisasszonyt hozott a gólya a **Qvirinálba**, ettől a közjogi gondtól egy időre megszabadult a pápa. Beavatott emberek azt mesélik, hogy mikor **Jolanda Margherita** hercegisasszony születésének híret meghallotta a pápa, „tetszését fejezte ki”. A „tetszés” ily körülmények közt nagyon rugalmas fogalom. Van, aki emberi rokonszenven felül fogja fel, van azonban olyan is, aki a pápa tetszését a trónörökös-hiányra vonatkoztatja. Ki tudja, melyik félnek van igazsága.

Róma, június 5.

Ma délelőtt a **Qvirinálban** **Viktor Emánuel** király, **Margit** királyné, a **genuai herceg**, **Milena** montenegrói fejedelemné és **Mirko** montenegrói herceg, továbbá a szentatus enőke mint államtitizt, a belügyminiszter mint koronajegyző és az összes miniszterek, udvari és állami méltóságok jelenlétében kiállították és aláírták a **Jolanda Margit Milena Erzsébet Romana Mária** hercegnő születéséről szóló okmányt.

— **Debreceni gazdászok Budapesten.** A debreceni gazdasági tanintézet hallgatói pár nap óta tanulmányuton vannak a fővárosban. A fiatal gazdászok, akik ötvenen rándultak fel a fővárosba, **Förös Pál**, **dr. Sporzon Pál**, **dr. Njiredy**, **Ferenczy** és **Hajós** intézeti tanárok vezetésével megtekintették az új mezőgazdasági muzeumot, a párisi kiállítási tárgyak gyűjteményét, a sörgyárakat és a főváros egyéb gyártelepeit.

— **A nagyszalontai Kossuth-szobor.** Nagyszalonta város tudvalegőleg elkészíttette **Tóth** András-sal **Kossuth** Lajos szobrát. A szobor öntési munkálatait a **Beschorner-léle** gyárban már befejezték s a napokban szállítják el Nagy-Szaontára, ahol az ünnepeies teleplezést július havában fogják megtartani.

— **A pápa állapota.** **Rómában** aggasztó hírek terjedtek el a pápa állapotáról. A külföldi lapoknak arról adtak hírt, hogy a pápa tegnap elájult. A félhivatalos **Stefani-ügynökség** most megcáfolja ezt a híresztelést azzal a hozzátoldással, hogy a szent atya tegnap **Rampolla**, **Macchi** és **Cretoni** bitorosokat fogadta. **Háziorvos** **Lapponi**, tegnap, mint rendszeren kedden este meglátogatta a pápát, aki azonban nem fogadta, mert nagyon el volt foglalva. **Lapponi** nagyon csodálkozott, mikor a pápáról szóló híreket hallotta. A pápa két napja nem fogadott idegeneket, mert mostanában egy munkán dolgozik. Egészsége kitűnő. A pápa a napokban kiköltözik a Vatikánból és a nyáron át a kis kerti villában fog lakni. A 92 esztendő aggastyánra igazán ráfér az üdülés, mert a télen át csak akkor hagyta el szobáit, ha a zarándokokat fogadta, vagy ha a **Szent-Péter** templomba ment, hogy áldást osszon. Már talált is magának foglalkozást a nyárra. Minden nap meg fogja nézni a „louredsi barlang”-ot, amelyet a **tarbesi** püspök fog építtetni a vatikáni kertekben.

— **Bismarok Vilmos temetése.** Tegnapelőtt temették **Bismarok** Vilmos grótot, a nagy **Bismarok** ifjabb fiát **Varzinban**. A temetésen óriási közönség jelent meg, sorában a német császárt **Kessel** vezérőrnagy képviselte. Ott volt **Hammerstein** belügyminiszter, az első dragonyosezred és a **Blücher**-huszárök

Fényképészeti műkedvelőknek

Kitűnő fényképészeti szalon- és utazó apparátusok, új, felülmuhatalian pillanati kézi-apparátusok

MOLL A. császári és hirályi udvari szállítónál, **BÉCS**, **Tuchlauben 9. sz.**

Kivánatra nagy képes árjegyzék.

Ezen üzletág alapított 1854-ben.

küldöttsége, és a közigazgatási diákok küldöttjei. A termékek koszorú között ott diszlett Vilmos császár, királyunk és Edvárd angol királyé is.

— **Az öregek és a fiatalok.** Valahányszor a német császár valamely nyilatkozattal kedveskedni óhajt a franciáknak, matematikai bizottsággal meg lehet jövedőlni a párisi lapok véleményét. *Bonnal* tábornok berlini látogatása alkalmából a német császár megint bókolt a franciáknak és *Charles Laurent* a Matinben egyszerűen nemzetközi udvariasságnak tekint a dolgot és azt mondja, hogy a keleti határon ütött sebet ez a nyilatkozat sem fogja behegeszteni. *De Laurent* az öregekhez tartozik, akik nem tudnak felelteni; őre beszéli, hogy véletlenül egy érettségizett fiatal diákhoz fordult, hogy politikai érzelmeit megismerje, és ekkor megtudta, hogy a diák az angolokat gyűlölte, ellenben a német császár iránt rajongó csodálattal viseltetik.

— Miért nem játszottok többé footbal? kérdezte a diáktól.

— Először is azért, mert sok szerencsétlenségnek az okozója, aztán a boer háború miatt; mert mi utáljuk az angolokat. Olaszországot sem szeretjük, mert barátja Angliának és mert az olaszoknak a tör a fegyverük. Ausztria nincs többé, míhelt császára meghalt, északi része Németországhoz lesz és Magyarország a Balkán-szövegséghoz csatoltatik.

— De beszélj csak Németországról.

— Ami Németországot illeti, jól tudjuk, mihez tartunk magunkat. Vilmos császárban sok a szenvedély; sokat beszél, kitünő lovas, ért az evezős-sporthoz, a színházhoz, a festészethez és a zenéhez. Eppenséggel nem idekenkedünk tőle.

— De hiszen atyja és nagyatyja sok rosszat követtek el ellenük.

— Kétségtelenül, de nem tagadható, hogy „chik type“ ez a német császár. 1870-ben éppen ségél nem volt okunk Németországgal hajba kapni és ha levertek bennünket, megérdemeltük. Természetesen ti, akik mindezt átéltétek, haragot tartotok Németország ellen, de mi, akik még huszvévesek sem vagyunk, mit vessünk szemükre?

Laurent nagyon elszomorodott a kijelentésre, emlékeztette az ifjú diákokat az atyák szenvedéseire, az anyák fájdalmára, az átadott várakra, az ellopott milliókra, de mindez hatástalanul röppent el a diák fölé mellett.

Es Laurent sóhajtással végzi cikkét:

— Mindez fájdalmas és lealázó az öregebb francia nemzedékre, ha hallania kell a fiatalok gondolkodását.

— **De Wet parancsnok Budapesten.** A fiatalabbik De Wet parancsnok fogadására alakult budapesti boer bizottság ma *Hahóthy* Sándor elnökle alatt népes értekezletet tartott a belvárosi Saskörben. A bizottság már végleg megállapította a fogadás és népgyűlés részleteit. Ifjabb De Wet és kísérői június 7-ikén este jönnek Budapestre a bécsi vonattal, amely hét óra tizenöt perckor érkezik a keleti pályaudvarra.

A fogadás a pályaudvar előtt levő téren történik. A boer küldötteket dr. *Szalay* Károly, a budapesti református főgimnázium tanára üdvözli holland nyelven és azután magyarul. A boer küldöttek hollandul és németül válaszolnak. A fogadón jelen lesznek a fővárosi körök, egyesültek, asztaltársaságok, munkások, kaszinók és delegesültek. A közönség számára a keleti pályaudvar előtt levő teret tartják fenn. A pályaudvarról a Kerepesi-úton át az Egyetem-utcai Erzsébet-szállóba hajtatnak a vendégek. Este kilenc órakor színebbkörü lakoma lesz a tiszteltükre az Erzsébet-szálló külön termében. A lakomán részt vesznek a budapesti boer-bizottság tagjai. Június 8-ikán a főváros nevezetéseit tekintik meg a vendégek. Június 9-ikén, vasárnap délelőtt De Wet János leteszi *Petőfi*-szobrára a boer kormány nevében a díszes koszorút, amelyet magával hoz. Vasárnap, június 9-ikén délután öt órakor tartja meg a Tattersall földt csarnokában nyilvános előadását, azután pedig értekezlet lesz, amelyen a főváros közönsége határozati javaslat elfogadásával ad kifejezést a boerok iránt való rokonzésének. A polgárság egy része délután négy órakor gyülekezik a belvárosi Saskör előtt, ahonnan zászlók alatt vonul ki a Kossuth Lajos-utóán és a Kerepesi-úton keresztül a Külső Kerepesi-úton levő Tattersallba. Az egyesültek és körök külön vonulnak föl, a munkások szintén. A gyűlés tartását ma dében jelentette be *Almády Géza* tanácsos a főváros tanácsának, amely a bejelentést tudomásul vette. Tudomásul vette a boer-bizottság bejelentését *Rudnay Béla* főkapitány is. A rend fönntartásáról száztáru rendezőség gondoskodik.

— **A borsodmegyei alispán párba.** *Miskolc*ról jelentik, hogy *Tarnay Gyula* alispán ma reggel *Szerzeviczy György* megyebizottsági taggal kardpárbajt vi-

vott. A párbajt hosszabb közéleti ellentét előzte meg s az utolsó ok egy sértő hírlapi nyilatkozat volt *Berzeviczy* részéről. A felek hevesen támadtak. *Berzeviczy* fején és karján jelentékeny karcolást kapott. Az ellenfelek kibékülés nélkül távoztak a párba helyéről.

— **Rektorválasztás az egyetemen.** A budapesti tudományegyetemen június 8-án, szombaton lesz a rektorválasztás, melyre az egyes karok már kiküldték rektorválasztó tanárait. Az egyetemi szabályok értelmében az idén a jogi kar kebeléből választják a rektort. Mint értesülünk, a karnak két jelöltje van. Az egyik dr. *Vécsey* Tamás nyilvános rendes tanár, a jogi kar volt dékánja s a másik dr. *Sághy* Gyula nyilvános rendes tanár s országgyűlési képviselő.

— **A rák gyógyítható.** Nagy haladást jelent az orvosi tudományban, ha ugyanis igaznak bizonyul az a híresztelés, hogy dr. *Schüller* Miksa berlini egyetemi tanár fölfedezte a rák bacillusát. Ezrivel pusztítja ez a betegség az embereket s ennél fogva a fölfedezésnek óriási jelentősége van. Egyelőre csupán egy tudós kísérleteiről és most megjelent beszámoló munkájáról van szó. Majd ha átmegey dr. *Schüllernek* teóriája a gyakorlatba és az alkalmazás igazolja a várakozást, akkor halhatatlan érdeméne fog válni, ami egyelőre csupán egyoldalú véleménye a fölfedezőnek. Dr. *Schüller* a rák és szárkóma tüneteit figyelte meg első sorban. Majd egy leoperált rákos húsdarabot konzervált oly módon, hogy azt világosság ne érje s egyuttal az eredeti hőmérsékét is megtartsa. Így sikerült megállapítania, hogy a rák bacillusai parányi organizmusok, amelyek eredetileg apró tokokcskákban fejlődnek, de ezek szétpartannak s a bacillusok megkezdik gyilkos működésüket. Dr. *Schüller* konstátálta, hogy a bacillusok a hideggel és meleggel szemben egyaránt érzékenyek. A lehűtés épp úgy, mint az 50 Celsius-foku meleg már megöli őket. Epp úgy elpusztítja őket egy csepp alkohol is. A szakkörökben különös feltűnést kelt ez a felfedezés és remélhető, hogy rövid idő múlva az emberiség dr. *Schüller* jóvoltából megszabadul a rák és szárkóma borzalmaitól.

— **A beteg Ibsen.** Meglepető lelkierőt tanúsít az agg norvég költőóriás súlyos betegségében. Mint Kopenhágából jelentik, köveite az orvosoktól, hogy betegségéről teljes őszinteséggel beszéljen vele, s így rendszeresen közlik vele a bulettíneket. Ibsen teljesen tisztában van betegségének a veszedelmességével s érzi, hogy napról-napra gyöngül. És ámbár alig van néha ereje ahhoz is, hogy ceruzával leírja, amit banggal nem tud elmondani, még arra is van gondolja, hogy miképpen tudassák hgyvételét a kérdezősködőkkel. Betegségében főként az bántja, hogy erre a nyárra készített terveit nem valósíthatja meg programja szerint, pedig valójában nem is igen csinált tervet magának a nyárra. A télen meglepték már egyes gyöngébb előjelei bekövetkezett betegségének, s úgy akkor, de már az utóbbi esztendőben is iélbe kellett szakítania munkáját, hogy abszolút pihenéssel irissitse fel az erőt. Egyes kopenhágai lapok javulásról irtak, de a beteg környezete maga cáfolja meg ezeket a híreket. A családnak alig van reménye mára. A nagy betegét éjjel-nappal a felesége ápolja, mást nem is tűr meg maga mellett Ibsen.

— **Heine szobra se itt — se ott.** Néhány nappal ezelőtt az a hír jelent meg a lapokban, hogy a bajorországi Erlangenben meghalt egy *Tauber* Lajos nevezetű gazdag ember, aki Magyarországából származott el oda és harmincezer márkát hagyott egy Erlangenben felállítandó Heine-szoborra. Minthogy azonban ismeretes az, hogy a német városok mindeideig nem voltak hajlandók helyet adni akármicsoda Heine emléknék, azt mondja tovább a végrendelet, hogy ha Erlangennek nem kell szobra, akkor a harmincezer márká Budapesté és becsülje meg Heine-emlékét a magyar főváros a szoborral. — Ez a hír kezd kissé kétségessé válni. A *Frankfurter Zeitung* ugyanis azt írja, hogy Erlangen városa semmit se tud a hagyatékról, ha azonban megkapja a hagyatékot, hát készséggel ad helyet a *Buch der Lieder* poétája emlékének. — Különb Erlangenben nem is halt meg mostanság *Tauber* Lajos nevű ember.

— **Ketteler özvegye a német császárnál.** Berlinből jelentik, hogy *Vilmos* császár tegnap dében a Pekingben meggyilkolt *Ketteler* bárónak anyját és feleségét fogadta.

— **Páris lakossága.** Március 26-ikán befejezték Párisban a népszámlálás munkálatait. Eredménye szerint a francia főváros lakossága 2.714.068 lélekre emelkedett, ami az öt év előtt végzett népszámláláshoz képest 150,000 főnyi szaporodást jelent.

— **Bresci martírsága.** Zivataros éjszakán temették el Bresci holttestét. Friss még a sirján a hantolrás és már a nevet az eszme dicső martírjai között emlegetik az anarkhisták. A martírság halhatatlanságából neki nagyobb rész jut, mint az anarkhia más győzelmes „eszközeinek“, így nevezik őket azokat, akik az eszme céljait tetőtől, bombával, tőrrel, vagy dinamittal szolgálják. Bresci halhatatlanságát újabb glóriával a halála illeti. A *pattersoni* anarkhisták ugyanis abban a szilárd meggyőződésben vannak, hogy Bresci nem követett el öngyilkosságot, hanem agyonnyargatták, halálra kínózták a börtönben. *Mazzato*, az anarkhista *Movimento* szerkesztője Bresciről irt nekrológját így fejezte be:

— Az olyan férfi, mint Bresci, nem lehet oly gyáva, hogy öngyilkosságot kövessen el. Bresciit végig gyötörték, hogy árulja el állítólagos bűntársait; de ő hallgatott. Igazi férfinak mutatkozott.

Cravello Ernesztina, akit „az anarkhisták királynőjének“ neveznek, hasonlóképpen vélekedik.

— Egy olyan emberben, mint Bresciében, — ugymond — nincs meg a kellő gyávaság az öngyilkosságra.

Bresci özvegye jelenleg, mint *Newyorkból* jelentik, *New Jerseyben* kereszmarórné. Az olasz munkások támogatják az özvegyet és még a gyermekeinek neveltetési költségéhez is hozzájárulnak.

— A halálhír — mondta Bresci felesége — megörvendeztetett, legalább nem szenved tovább az uram. De az kétségtelen — jegyezte meg — hogy megölték. Négy havonként egyszer volt szabad írnia. Persze előbb elolvasták leveleit, de a sorok között azt olvastam, hogy rettentőn gyötörték. Két hónap előtt kaptam utolsó levelét, mely február 20-ikáról volt keletve. Ebben azt írja, hogy „Bresci sem pénzzel, sem vérrel nem lehet megvásárolni.“ Nem helyeseltem a tettét, de tudom, hogy őt aljas célok nem vezették.

A *pattersoni* anarkhisták Bresci halála óta gyászszalagot hordanak és a gomblyukukban kis medaillon van Bresci arcképével. Különb *Zanardelli* miniszterelnökhöz ezt a táviratot akarták küldeni:

A *New-Yorban* tartózkodó olasz anarkhisták tiltakoznak a modern inkvizíció legújabb tette, Bresci meggyilkolása ellen és egy újabb igazságszolgáltatást helyeznek kilátásba.

A táviróhivatal az üzenetet nem közvetítette, ezért a *Movimentóban* hozták nyilvánosságra ökölnyi betűkkel.

— **Gróf Lur-Saluces elfogatása.** Párisból jelentik, hogy az államtörvényszék főügyeze tegnap este elogatta a royalista gróf Lur-Saluces. A gróft az államtörvényszék több évvel ezelőtt tudvalevőleg elítélte, de az elítelt még a döntés előtt külföldre szökött. Nemrég azonban visszatért Párisba, s így zudította magára a törvényszék eljárását.

— **Házasság.** *Merei* Adolf, a tehetséges fiatal író, nőül vette *Fenyvessy* Erna kisasszonyt. — *Náday* Béla. *Náday* Ferencnek, a Nemzeti Színház kitünő művészenek fia. június 8-ikán déli 12 órakor esküszik *Kaszay* Margittal, nébai *Kaszay* Zsigmond kuriai bíró leányával. — *Hoffmann* Ferenc miniszteri tisztviselő eljegyezte *Mild* Eleonát, özvegy *Mild* Józsefné leányát Budapesten. — *Haweise* Ernő magántisztviselő Grácban pünkösdtől hétőjéig jegvet váltott *Bányász* Mátyás állami néptanító leányával *Mariskával*, Radácson. — *Spitzer* Béla könyvkereskedő Komáromból eljegyezte *Láng* Blanka kisasszonyt, *Láng* Rezső idősbérlő leányát Vágújhegyről. — *Boros* Lajos eljegyezte *Köröscsone* Lina kisasszonyt Budapestről.

— **Egyházkerületi gyűlés.** *Temesvárról* telegrafálják, hogy a *XXIII. izraelita hitközségi* kerület ma tartotta évi gyűlést *Sternthal* Salamon elnökle alatt. Első sorban az esetleges kongresszus választási kerületi állapototként meg olyként, hogy *Temes-, Arad- és Krassó-Szörénymegyék* egy-egy képviselőt választanak. A zsidó hitoktatás egyetemes szabályzatának kidolgozására, melyről dr. *Rosenberg* Sándor aradi főrabbi tartott hosszabb beszédet, tiztagu bizottságot küldtek ki, majd elhatározták, hogy a jövő évi nagygyűlést *Aradon* tartják. *Steinhardt* Mór indítványára *Szél* Káimán miniszterelnökhöz és *Wallacs* Gyula közoktatásügyi miniszterhez üdvözlő táviratokat küldtek. A gyűlés, melyen vendégek gyanánt jelen voltak *Besseney* Ferenc országgyűlési képviselő és *Sternthal* Adolf Budapestről, megválasztotta elnöké *Sternthal* Salamont, aelnökké dr. *Steinhardt* Mór Aradról, előjárók lettek: *Deutsch* Bernát (Arad), *Frommer* Miksa (Temesvár), *Keppich* Henrik (Temesvár), *Kümmelheim* Ármin (Temesvár), *Löwinger* Izrael (Lugos), dr. *Pollák* Ede (Delta), dr. *Rosenberg* Sándor (Arad), *Rosenberg* Lipót (Arad), dr. *Szidon* Adolf (Versec), dr. *Steiner* János (Lippa), dr. *Szidon* Miksa (Temesvár); a választott bíróság elnökei lettek: dr. *Löwy* Mór (Temesvár), dr. *Franckl* Nándor (Lugos).

Római-fürdő Ó-BUDÁN.

Természetes kénas ásványvíz uszodák.

Különb női és férfi osztály.
A víz állandó hőfokán 21° R.
Közlekedés a Szt.-Endrei h. é. vasúttal Buda, Pálffy-térről mely indul: 8:05, 10:40, 12:35, 1:40, 2:35, 3:40, 5:00, 6:15, 7:15, 8:25.

— **A magyar helyesírás.** Az országos közoktatási tanács állandó bizottsága tegnap tartott ülésében megkezdte az iskolák számára kormányzati uton kibocsátandó magyar helyesírási szabályzat tárgyalását. Alapul az a munkát szolgálta, amelyet a célra dr. *Wlassics Gyula* közoktatási miniszter készített és véleményes jelentéstétel végett a tanácshoz leküldött. Az állandó bizottság élvilág kimondta, hogy ragaszkodik az Akadémia új helyesírási szabályaihoz; azonban didaktikai szempontokból szükségesnek tartja, hogy iskolai helyesírásunkba a nyelvtudománytól és irodalmi használattól nemestítt oly egyszerűségeket és könnyítéseket is bevigyük, amelyekből az Akadémia más okoknál fogva óvakodott. A részletekre térve át, az állandó-bizottság az összetett, továbbá a képzős és ragozó szók irásáig jutott és egyebek közt egyhangulag a *c* hangnak *cz* helyett egyszerű-c helyre való írása mellett foglalt állást és a *ds* írás helyett a *dsz*-t fogadta el. Örömmel konstatáljuk, hogy a közoktatási tanács határozataiban nem találkozunk azzal a merev ódisággal, amely az Akadémia álláspontját jellemzi. Nagy szükség volt arra, hogy a tanács a maga tekintélyével állást foglaljon a *c* ellen is, amelyhez az Akadémia tudvalevőleg oly makacsul ragaszkodik. Semmiféle okoskodás nem okolja meg többé a *c* fenntartását és az egyszerű *c* mellett, az írás egyszerűsítésére való törekvés mellett kétségtelenül a legnyomósabb érv a magyar sajtó, amelynek számottevő képviselői mind a *c*-t használják.

— **A kínai hadügyminiszter kivégzése.** A mennyei birodalom volt hadügyminiszterének, *Ki-Siu*-nak kivégzéséről érdekes részleteket ír egy Berlinben megjelenő japán folyóirat. *Ki-Siu* február 8-án, amikor a vesztőhelyre vitték, megnyugodott már sorában. A felesége már kora reggel ott volt a vesztőhelyen és hősies önmegtartóztatással várta az urát. Nem sirt és nem panaszkodott. Szíves hangon köszöntötte az urát.

— Mindig azt mondták, hogy szívesen halnák meg hazáért. Ma végre elérkezett a pillanat, mikor a kívánságod teljesül.

— Szívesen meghalok a hazámért, — válaszolta *Ki-Siu* — csak hogy nem világos előttem, hogy tulajdonképpen miért is kell meg meghalnom. A napokban megkérdeztem egy idegentől, hogy talán ő tudja, miért zártak engem be és az idegen azt mondta, hogy a kínai birodalom ellen nagy vétséget követtem el, mivel én boxer vagyok. Megmagyaráztam neki, hogy nem vagyok boxerbarát, erre megkínált egy pohár borral.

— A te balsorsod azonban, — vigasztalta a halálraíteltet a felesége, — nemcsak a főváros sok millió lakosát, de Tuán herceget is megmenti.

— Akkor jól van, örömmel itt hagyom ezt a világot.

— A császári parancsban az van, hogy az idegenek követelték a halálot, mert barátja vagy a boxeroknak és te kezdted a háborúskodást az idegekkel. Ma véget ér minden tevékenységed...

— Véget ér. Csak arra kérék, ne vigasztalj. Egyedül az új életem ez utolsó pillanatában, hogy az édesanyám temetésén nem voltam jelen és hogy a leányunkat nem nevelhetem föl. Az a kívánságom, hogy a másvilágon veled újra egyesüljek.

— Követek! — rebegte meghatottan az asszony. — De most menj el ismét. Menj, hogy ne zavarj meg utolsó gondolataimban...

Körülbelül egy óra múlva e beszélgetés után *Ki-Siu*-t kivégezték. És este nyolc órakor az özvegy meg a leánya mérget ivott. Az asszonyt ekkor tudvalevőleg megmentették, a leány azonban meghalt. *Ki-Siu* felesége azután néhány nap múlva ismét a mérgezőpohárhoz nyúlt és követte az urát meg a leányát a másvilágra.

— **Elhunyt képviselő.** *Brassó* táviratozzák, hogy *Brennerberg Gyula*, Brassó I. kerületének országgyűlési képviselője ma meghalt. Az elhunyt a legutóbbi választás óta volt tagja a Háznak. Azelőtt pénzügyi főtitkár volt és már nyugdíjat húzott, amikor mandátumot vállalt.

— **Elfogott gyilkos.** *Chovanetz István* huszonkét éves napszámós tegnapelőtt a Visegrádi-utcában leiszorta a kedvesét, *Schmalzer Julia* munkásleányt. *Chovanetz* akkor elmenekült. A rendőrség másnap levelet kapott tőle, amelyben azt írja, hogy kedvesét követi a másvilágra és a Dunába ugrik a Szunyog-szigetről. Azért ölte meg — úgymond a levélben — a leányt, mert látta, hogy ez vasárnap este egy *Viktor* nevű fiatalemberrel ölekezett. Levelét *Amen*-nel fejezi be. *Chovanetz* azonban nem ugrott a Dunába, hanem Kispesten bujkált, ahol *Volarits István* rendőrelőnök ma letartóztatta.

— **A harmadik egyetem.** *Kassán* tudvalevőleg bizottság alakult oly célból, hogy a harmadik egyetem *Kassán* létesüljön. Ez a bizottság ma délelőtt *Takács Menyhért* premontrai prépost-plébános elnöklésével népes gyűlést tartott. Elhatározták, hogy a már kiadott emlékkönyvet, mely hű tükrökre Kassa kulturális múltjának és jelenének, megküldik a királynak, a miniszterelnöknek, a minisztereknek, a főrendeknek, képviselőknek és törvényhatóságoknak az a felhívással, hogy a mozgalmat támogassák. Azonkívül felkéri a képviselőjelölteket, hogy vegyék programjukba a kassai egyetem felállítását. Végül hálás köszönetet mondtak *Takács* prelátnak buzgalmaért.

— **Miss Halton és a pávatoll.** A szegény egyszerű ember azért babonás, mert az agya nincs tele pozitív tudással, bőséges ter akad hát benne a föltevések számára. De különösen azt fogadja be magyarnak, ami misztikus, egykönnyen meg nem magyarázható. Tehát földöntúli hatalomról van szó s kibe vesse az ember a bizalmát, ha már abba se, amit nem ért meg. — A babona azonban nem marad meg abban a körben, ahova való. Gondot ad a intelligenciának is, annak az intelligenciának tudniillik, amely nem áll elég erős lábón ahhoz, hogy számba se vegye mindazt az ostobaságot, amit a babonák nagy családja összehordott az előtőlt. A vadász visszafordul a feletről, ha pappal találkozik, ha tizenhárom ülnek az asztalnál, hamarosan tizenegyediket kerítenek és a péntek, a péntek biztos szerencsétlenség. A legérdekesebbek azonban a színésznők babonái. Különösen a primadonnák bővelkednek mindenféle babona-bogárban, mintha maguk is aláírnák ezzel azt, hogy sikereikben még a földöntúli véletlenekre is inkább támaszkodhatnak, mint arra a művészi értékre, amit a kuplé, meg a tánc, meg a rutin képvisel. — Általános babona például az, hogy a legtöbb baleset a *harmadik* jelenetben történik s kész a bukás, ha valamelyik darab próbái hétfőn kezdik el. Ha a sugó elég tapintatlan ahhoz, hogy a primadonna szemelátára visszalapoz a darabban, örülhet, ha nem törli el a hátán ő nagysága a napernyőjét. Az öltöző tükrén a karcolás szintén szerencsétlenséget jelent. Ezek általánosított babonák. Vannak aztán egyéniek is. *Pálmay Ilka* például a legszívesebben olyan darabokban játszik, amiben szerepe van legalább egy — kéményseprőnek is. Az operett-szerzőknél persze könnyen megy az, hogy kéményseprő dolgában is kedvében járjanak a szeszélyes primadonnának. Az angol *Haltonnak* egyéb babonái között úgy látszik szerepet játszik a pávatoll is. Szerencsétlenséget jelent. Ha kíváncsi lesz valaha erre a világtörténet, hát ime bebizonyult. Nagyvárad vendégzereplése után egy váradai gavallér gyönyörű vázát küldött neki Bécsbe, a vázában pedig pompás pávatollat. S már a forduló postával vissza is kapta az ajándékát és magyarázatkeppen ezt a levelet:

Tisztelt uram! Tudom, halálannak tart engem, hogy tiszteletének jelére ily kegyetlen alakban felelek. Bizonyára megkapta már a csomagot, melyben szíves ajándékát önnök visszaküldtem. Végtelenül örültem neki, de hát a pávatoll szerencsétlenséget hozhat reám s ezért meg kellett tőle válnom. Beláthatja, hogy másképp nem cselekedhettem s kénytelen voltam nagyrabecsülésem mellett visszaküldeni a veszedelmes ajándékot. Fogadja hálás üdvözlőmet *Mary Haltonnak*.

A nagyváradai ur bizonyára kieserelte a pávatollt virággal s ezzel az ő ügye rendben van. Hanem mi, mi szegények, akik művészettörténettel is foglalkozunk... Hogyan okosodunk ki abban a kérdésben, hogy micsoda szerep jutott abban *miss Haltonnak* és a pávatollnak. Akár együtt, akár külön-külön.

— **Új központi zálogház.** A székesfővárosi magánépítési bizottsága tegnap adta ki az engedélyt az új központi zálogház építésére. A négyemeletes új palota, melynek terveit *Révész* és *Kollár* műépítéskészítettek, a Ferencvárosban a *Lónyay-* és a *Kinizs*-utca sarkán fog épülni. A földmunkálatokat még a jövő héten megkezdik s csakhamar hozzáfognak az építéshez, hogy az épület a tél beállta előtt tető alá kerüljön. Az új zálogház monumentális jellegű díszes palota lesz.

— **A resciai sztrájk.** *Resicáról* telegrafálják: A sztrájkolók közül negyvenen Budapestre utaztak, hogy az igazgatósággal tárgyaljanak. Itt mindenütt nagy érdeklődéssel várják, hogy mit végeznek el Budapesten. A sztrájkolók azt mondják, hogy 3 hónapig is kibírják. A külföldről 28.000 koronát kaptak. Remélik, hogy többet is kapnak, mert Amerikában is gyűjtöttek a szocialisták a resciaik számára.

— **Tizenöt trombitás.** Vad trombitálásba siketült bele ennek a hónapnak első napján a Kassáról Ungvárra utazó publikum. Tizenöt honvéd tele tüdővel fujta a trombitát s jót mulatott a komisz cibelen, aki arra kérte, hogy hagyja abba a veszett mulatságot. A vonaton utazott *Mihajlovics Béla* hadbíró is, s ő is felszólította a katonákat, hogy hagyják abba a trombitálást. Ugy látszik azonban, hogy ha tizenöt trombitást egy csapatban szabadjára bocsátanak, megvadítja őket a testületi érzés. Hiába beszélt a hadbíró is — a tizenöt tovább fujta a kürtöt. A hadbíró most már nemcsak a trombita szóért keresett elégtételt rajtuk, hanem az engedetlenségért is — és csendőrként telegrafált *Sátoralja-Ujhelyre*. Az ujhelyi állomásra már várta is a vonatot két csendőr. Szuronyszegezve forrasztották a trombitások torkára a szót, aztán elszedték a bajonettjeiket és a legközelebbi vonattal visszakisérték őket Kassára a honvédkerületi fogházba. — Lehet, hogy szép volt a trombitások, de meg is fizetik drágán a szenvedélyes kürtösök.

— **Asbóth Jenő balesete.** Súlyos baleset érte tegnap este *Asbóth Jenőt*, a fővárosi sport- és társasági ismert és kedvelt alakját. *Asbóth* egy társasággal a *Margit-szigeti* felső vendéglőben töltötte az estét s vacsora után egy másik társasághoz akart csatlakozni. Az erkélyről hamarosan le akarván jutni, keresztülgrott a korláton, de olyan szerencsétlenül, hogy a kőparkányhoz ütdőit és a jobb karját eltörte. *Dr. Ötvös* margitszigeti fűrdőorvos és *dr. Koszka* Emil ezredorvos nyújtották az első segélyt a sebesültnek, akit mentőkocsin a *Récezy* tanár klinikájára szállították. Ma délelőtt Röntgen-sugarakkal megállapították, hogy *Asbóthnak* jobb felső karja három helyen eltört. A sérült kart rögtön gipszkötésbe tették s remélhetőleg meggyógyítják. A gyógyulás azonban hosszabb ideig fog tartani.

— **A második anya.** A napokban esküvő volt *Zsombolyán*, ilyen szomorú nász azonban régen ülték nemcsak *Zsombolyán*, hanem széles e hazában. Az a története, hogy *Reicharth József* ügyvéd korán özvegyesre jutott s ha nem akarta azt, hogy a gyermekei egészen elzüljenek a személtől, nevelőnőket kellett vinnie a házhoz. Gyászban ez a kényszerűség volt a szerencséje. Egy végtelen derék, jólelkű leány kezébe jutottak a gyermekei. Ugy ápolta, gondozta őket, hogy az anyjuk se lehetett volna igazabban anyjuk. Az ügyvéd boldogan látta, hogy a gyermekei nem lettek árvak. Hanem aztán ő is beteg lett. Le kellett fektüdnie s baja annyira súlyosbodott, hogy az orvosok lemondtak arról, hogy valaha talpra állíthják. De még a halál közelségénél is iszonyubb volt rá nézve az a gondolat, hogy most már igazán senki se lesz, aki gyermekeiről gondoskodik. A nevelőnő nem maradt a házban. Annak is meg kell élni, kenyér után kell néznie... Tehát a gyerekekhez kellene kötni valahogy ezt a jó lányt. A halállal küzködve azt mondta tehát a lánynak.

— *Kisasszony*, a gyermekeim jövője érdekében kérem, hogy legyen a feleségem. Mindössze csak napokig élek még, legyen az anyuk.

S megtörtént az esküvő, aminek a szertartásában azonban pauzázás kellett tartani, mert a haldoklónak néha össze kellett szednie minden erejét ahhoz, hogy hallhatóan kishajtszon egy-egy igent.

— **Tűzek.** *Liptó-Szent-Miklósról* írják: Égő erdőségek tartják most izgalomban *Liptóvármegye* hegyi lakóit. Harmadnapja már, hogy a turpataki erdő lángban áll, eddig 78 hold égett le, s minap a szelencéi és a dibuszvai erdők égtek. Részben magánbirtokok, részben pedig községek károsodtak. A rendkívüli szárazság és vihány miatt az oltás szinte lehetetlen, bár a hatóságok mindent elkövetnek a tűz elfojtására. Az eddig elpusztult erdőterület mintegy 300 hold. — *Csongrádon* ma délután nagy tűz volt. Alig félóra alatt öt ház égett le. Szerencsére, hirtelen eső támadt s ez mentette meg a várost egy nagy katasztrófától.

— **Vonat-összeütközés.** *Szegedről* táviratozzák: A Nagyváradról érkező vonat a pályaudvaron hibás változtatás következtében beleütközött a tartalékkocsikba. Kilenc kocsi összezúzódott. Egy kalauz könnyen megsérült.

— **Bankóhamisítás.** Egy szegedi vaskereskedőnél az utóbbi időben rendkívül sok horganyt vásároltak — körülbelül 6 mázsát — a Szeged melletti *Gyala* községből való emberek. A rendőrségnek, táviratozzák levelezőnk, feltűnt ez a dolog és a gyalai korosmárost, aki ma megint Szegeden járt horganyért, letartóztatták. A korosmáros bevallotta, hogy a horganyt pénzgyártásra szánta. Egy társát szintén letartóztatták. Valószínűleg nagyobb pénzhamisító bandának jöttek nyomára.

— **Vallási türelmetlenség.** A németlapok mostanság sokat foglalkoznak egy esettel, amely szomorú tanúsága annak, hogy milyen ember-telenségre vetemedhetik a vallási türelmetlenség. A *düsseldorfi* Szent József-kórházban feküdt nagy beteg egy *Fassbender* nevű munkásnak a felesége, akin már nem segíthetett az emberi tudomány. A szegény asszony tudta, hogy utolsó óráit éli és — mi se természetesebb — kifejezést adott óhajának, hogy még egyszer szeretne férjével beszélni, hadd bucsúzzék el tőle utolsó utja előtt. Mikor a férj a kórházban megjelent, nem engedték haldokló feleségéhez, mert, miként az egyik apáca mondta, „a káplán ur így rendelkezett.” Mikor a férfi fölháborodva ennek az eljárásnak az oka után kérdőzködött, azt felelték neki:

— *Őn nem kell egybe egyházzal a feleségével, nincs is tehát hozzá semmi joga!*

A férj most rögtön a rendőrségre sietett, de a mellé rendelt rendőrhivatalnok se tudott neki bebecsúztatást kieszközölni, noha okmányokkal bizonyította, hogy a polgári törvények értelmében törvényes férje a haldokló asszonynak. Az apáca megmaradt a mellett, hogy nem szabad a férfit bebecsútatnia, mert a káplán ur megiltotta; pedig tudta, hogy az asszony halálos gyötrelmében epedve kíváncsi volt a látása után! Csak néhány óra múlva engedték be *Fassbender* ezekkel a szavakkal:

— Most láthatja a feleségét, mert már meghalt.

Ezt a tudósítást minden részletében igazolja a kórházi káplán levele, amelyet egy klerikális laphoz intézett.

— Meg kellett mentenem az anya örök üdvösségét, — írja a káplán. — Valószínű, hogy a vallási türelmetlenségnek ezzel a nagy botrányával a német birodalomgyűlésen is fognak foglalkozni.

— **Egy fogorvos életéből.** Dr. X. párisi fogorvos szerencsés fiatal ember volt. Egy este egy L. nevű urhölgy a Folies-Bergébeben fájdalmasan föliskoltott. Hirtelen foglajás támadta meg és pedig olyan erős, hogy nem tudta visszafojtani sikoltását, bármennyire tele is volt az ismert mulatóhely. X. dr. is ott volt a Folies-Bergébeben. Amikor megtudta, miről van szó, odament a nevezett urhölgyhöz, elvett egy kis vattát, megcsüppentette a nála lévő fogcsüppel, amelyeket ő talált fel, a foglajás hölgy használatra az orvosát és abban a pillanatban egyszerre el volt mészve minden fájdalma, zavartalanul szórakozhatott. Az illető urhölgy jó körből való volt, s nem győzte eléggé dicsegni megmentőjét. Ezerszer is elmondta az esetet s a vége az lett, hogy a fogorvos nem győzte ellátni a sok pácienset. Sok jövedelemhez jutott, de sokat is költött. Utóbb szenvedélyei lettek, játszott, különösen sokat a lóversenyen. Adósságokat kellett aztán csinálnia, majd kifogyott a hitele. És akkor a züllés terére lépett. Lopott és pedig szakmája segítségével. Kloroformmal elaltatta betegeit és elcsoverte értéktárgyaikat. Vagy befonta pácienseit úgy, hogy ajánlott aranyplombákat, de azt mondta, hogy azok rettentően drágák, s azért valami aranyeműt kért tőlük. Abból pedig nem plombot olvasztott, hanem a zálogházakban pénzt szerzett. Legutóbb rajtavetett ilyen dolgot. Följelentette a károlosult s nyilvánosságra került az eset. Azóta tömegesen jelentkeznek a korábban megkárosodott emberek.

— **Pusztító felhőszakadások.** Vidékről és külföldről hatalmas felhőszakadások híre érkezik, melyek nagyon sok kárt okoztak. Embereket is megölték a villámok. *Temesvárt* ma reggel szakadt le az óriási vihar. A pincék megteltek vízzel. A villám belecsapott a villamosvasut egy kocsijába s két vasból épített várócsarnokába, de emberéletben nem okozott kárt. *Szent-András* faluban megölte a villám *Nikolin* János földművest. *Prágából* is pusztító felhőszakadás híre érkezik. A saazi kerület több községében nagy kárt okozott a felhőszakadás. Az Eger-folyó rohamosan megáradt és sok fát és épületrészt sodort magával. Sok barom s aprójószág is odaveszett. A Saubach is kilépett medréről és nagy pusztítást vitt véghez. A saazi folyószakályozási kerületben az összes hidakat elsodorta az ár. A partok és töltések egészen megvannak rongálva. Budweis környékén nagy jégeső volt. Hohenfurnál a villám több helyen beütött. Sok emberélet is elveszett.

— **Letartóztatott költő.** *Pétevárról* táviratozza tudósítónk, hogy *Sivatolpöl* Mirki csendőrnök *Nisni-Novgoródban* elrendelte *Maxim Gorkin*nak, a letartóztatott költőnek szabadlábra való helyezését, de meghagyta neki, hogy ne mozduljon lakásáról. A nyomozást folytatják a költő ellen és nagyon valószínű, hogy megint fogságra fogják vetni.

— **Villamos vasuti karambol.** *Berlinből* nagy szerencsétlenség híret jelentik. Vasárnap este *Segel* üdülőhely mellett történt a szerencsétlenség a villamos vasuton. Egy villamos kocsi teljes erejével beleerohant az előtte haladó kocsiba s tíz utas veszedelmesen

megsebesült. A szerencsétlenség úgy történt, hogy a közönség megröhbanta a végállomáson levő kocsit s leszorította róla a kocsivezetőt. A tolongás következtében a villamos készülék áramindítója megoldódott s a kocsi teljes erővel elindult.

— **Elfogott sikasztó.** *Devison György* londoni születésű huszonöt esztendő magánhivatalnok, aki legutóbb Pétevárról mint könyvvezető a Kadak-Limited cégnél volt alkalmazva, tizezer rubel elikkasztása után megszökött. A rendőrség megállapította, hogy *Devison* itt Budapesten tartózkodott és innen Székesfehérvárra utazott, ahol ma két kiküldött fővárosi detektív letartóztatta. A detektívek a sikasztót Budapestre hozták és átadták az ügyészségnek. A budapesti rendőrség e jelentésénél érdekesebb dolgokat tud az orosz sikasztásról székesfehérvári levelezőnk:

Április hó végén — táviratozza tudósítónk — az ottani rendőrségnél egy orosz ember jelentkezett, hogy Székesfehérvárról telepszik le. Bejelentő lapját pontosan kiadította: *Devison Doison György* Elemér, született Londonban 1874-ben, pétevári illetőségű. A rendőrség üdvözölte az új polgárt, aki azután székesfehérvári születésű kedvese *Szövai* Erzsébet után házat is vett a Temető-sor 17. szám alatt. A kertét újjalakította, kárpitosok jöttek a lakást berendezni és a lakás május közepén nagy uri kényelemmel készen állt. Lovakat vettek s a palota-városrészt lakói nem tudtak eleget mesélni az orosz bankár fényűzéséről. Tegnap este két budapesti detektív jelentkezett a székesfehérvári rendőrségnél s elmondta, hogy egy orosz sikasztót keresnek aki Pétevárról 64 000 korona elikkasztása után megszökött. Április 18-án Budapestben volt Székesfehérvári születésű kedvesével láták ismét a Hungária-szállóban, de azután nyomtalanul elhűntek. Este a bankárék nem voltak otthon s a detektívek és két rendőr éjtel után mentek el Doison lakására. Bezárattuk, de az orosz sikasztó el akarta kergetni az alkalmatlankodókat. Hanem a detektívek erősködtek, hogy sürgős dolguk van s Doison végre nagy bosszusan kinyitotta az ajtót. Tört németiséggel kérdezte, mit akarnak? A detektívek ekkor felidéztek magukat s Doison rémülébeben összeesett. Pénzt keveset, csak ószereket találtak a lakásban 3000 forint értékben. A sikasztót és kedvesét még a reggeli vonattal Budapestre szállították.

— **Egy beporított fejedelem.** *Berlinben* nagy érdeklődéssel várják annak a pörnek tárgyalását, amelyet egy udvarhölgy indított egy letűnt uralkodó család feje ellen. Az udvarhölgy e család egyik nőtagja mellé volt beosztva és hazájától távol egy afrikai partvidéken élt urjával. Ott Egyiptomban történt az az eset, amely a pör tárgya. Mint az udvarhölgy beszéli, egyszer gyanútlanul sétált az utcán, amikor a rendőrség letartóztatta. Elhoztatását egy ur eszközölte ki, aki eme eljárásra annak a fejedelmi családnak fejtől kapta megbízatását. Mialatt az udvarhölgyet bekisérték a rendőrségre otthon a lakásán, urjójának villájában, házmórást tartottak és ekkor lefogták 20 000 frankot tartalmazó táskáját. Az udvarhölgy állítása szerint a táskát a herceg megbízta magához vette és tovább adta másnak és megint egy harmadik embernek szolgáltatta át s így történt, hogy a táska a huszezer frankkal együtt eltűnt és most senki sem tudja, kinél van. Az udvarhölgy most mindenekelőtt 20 000 frank visszatérítését követeli a hercegtől. A pör tárgyalása holnap kezdődik Berlinben.

— **A vadállat-ídomítás csodája.** Igazán bámulatos és a legnagyobb esodálta bejött mutatványokat végez *Os-Budavára* nagy varieté-szimpadán *Mr. Batty* nevű állatszedelő s nagy szibériai medvéjével. Valószínű hihetetlen dolgokat produkál ez az öt macok. *Os-Budavára* egyébként is nagyon sok szórakozással szolgál a közönségnek. Legújabb verseny-boxolókat szerződtetett az agilis igazgatóság és azok mátl fogva külön szimpadon érdekteszto ökölvíadalokat rendeznek. Ujjtászámba megy — és ez is fontos a gyermekek családoknak — hogy az igazgatóság a gyermekek belépődiját 20 fillére szállította le. *Os-Budavára* látogatásait mindazoknak ajánljuk, kik estéiket olesón és kellemesen ohajtják átöltöni.

— **Rendőri hírek.** *Zelenák Teréz* cselédeány ma délben a Wesseleny-utcai Dréher-palotában levő szolgálati helyén lúgkóddaltal megmérgezte magát. Tettenék oka reménytelen szerelem. — *Blahót* János szénkereskedő tegnap a Molnár-utca 47. szám alatt levő lakásán hirtelen rosszul lett és meghalt. Holttestét az orvosnait intézbebe vitték. — *Kovács* Sándort, a tegnap letartóztatott szedelőt a rendőrség tegnap átkísérte az ügyészséghez.

(x) **Ha öszül a haja,** használja a *Stella*-vizet. Ára 2 korona. *Zoltán Béla* gyógyszerárában, Budapest.

(x) **Figyelmeztetjük** a gazdaközönséget és iparvállalat tulajdonosokat, hogy gépolaj és hengerolaj szükségletüket a hirnevű orosz-amerikai olajipar-vezényntársaságnál fedezzék. Az egyedüli elárúsítói Reich S. és társa Király-utca 99. szám, mely cég minta- és árjegyzékkel készséggel szolgál.

(x) **Minden háziasszony** vásároljon az *Elifried-féle Herkules padlómasból*, mely puha padlóra a legelőbb és legalkalmasabb máz, rendkívüli tartóssága, gyors száradása és tükrözőnye miatt. Kizárólag kapható *Elifried J.* és *Pia* vállalat és testékáruk raktárában Budapest, József-körút 81/b.

(x) **Fiatal ember!** Kérdezze meg orvosát, akkor megtudja, hogy baját a *Santal Egger* gyógyvíve meg gyorsan és legjobban. 1 üveg 8 kor a „Nádor”-gyógytárban Budapest, Váci-körút 17. Postán 3.40 korona előzetes felküldése után bérmentve.

(x) **Szalmakalapot** divatos és könnyű drbként 45, 65 és átúrt 75 kr. Rövid batizst alsónadrágok, francia batizstból drbja 75 kr. Kertész Pál divatruházában, Bpest, Kőrepi-ut 44. szám (Népszínházal szemben.)

(x) **Kérjünk mindentűt Emke-gyujtót!**

Tolsztoj a cárhoz.

Budapest, június 5.

Tolsztoj Leó gróf levele, melyet az oroszországi zavargások ügyében a cárhoz intézett, ma jutott nyilvánosságra. A fölőtte érdekes szöveget egész terjedelmében alább közöljük.

A cárnak és tanácsadónak!

Még több gyilkosság! Még több utcai forradalom! Kivégzések lesznek újra napirenden, kétségbeesés és rettegés tartja újra fogva a lelkeket. Az orosz népet újra két táborra osztották s újból kísérletek lesznek, hogy nagy büntetéseket követhessenek el. Lehetőség, hogy ezt a mozgalmat is, mint oly sok más, el lehet fojtani a fegyverek hatalmával. De az is megeshetik, hogy a katonák és rendőrök, kikben olyan rendületlenül bizik a kormány, belátják, hogy a parancs teljesítése ezuttal nem más, mint testvéreik legyilkolása s ennélfogva nem teljesítik a parancsot. Az agtáció leveretése után ki biztosít arról, hogy újra föl nem támadnak a polgárok? Vagy ki tudja, hogy ha a katonaság teljesíti is a parancsokat, nem terjeszkednek-e titokban a fölkelők eszméi s ki tudja, hogy egykor nem lépnek-e újra föl megerősödvé, kétszeres energiával, mikor aztán a szenvedések és büntetések is kétszer akkora lesznek, mint a mostaniak?

Miért kell mindennek megtörténnie, holott olyan egyszerű volna megakadályozni? Azokhoz szólunk, akik a cár nevében funkciókat végeznek. Szólunk az ország tanácsához, a szenátorokhoz, miniszterekhez, a császár rokonaihoz, fivéreihöz, mindenkihez, kinek módjában áll, hogy az uralkodóra beolajást gyakoroljon. Nem ellenségeinket látjuk ezekben, hanem testvéreinket. Akár akarják, akár nem, sorsuk úgy össze van fonódva a miénkkel, hogy minden veszély, melyet reánk háritanak, a helyett, hogy elhárítanak, őket fojja svjtani.

Kérünk, hogy vessetek véget ez állapotoknak. Ti legnagyobb részt azt hiszitek, hogy a viszonyokat nyugtalan és elégedetlen emberek teremteték. kik a népet igaztadják s a békét megzavarják. Ti azt hiszitek, hogy nincs más tennivalótok a viszonyok orvoslására, mint hogy korbáccsal és börtönnel büntessetek. Három év óta ezernyi ilyen embert fogtatók el, teletettek számüzetésbe s gyilkoltok meg. Es az eredmény? Az, hogy most még többen vannak, mint voltak azelőtt. Az elégedetlenség egyre nő, több lesz napról-napra az elégedetlenek száma s nagyobbodik az a terület, melyen az elégedetlenség milliói laknak. Világos tehát, hogy nem a zavargók okozták ez általános elégedetlenséget, hanem más okok.

Okozta először is az, hogy II. Sándor cárnak a rabszolga-ülszabadítónak megületéséért az egész nemzetet felelőssé tették, holott ezt a gyilkosságot egy kis csoport követte el s okozta főleg, hogy III. Sándor kormánya arra a hibás álláspontra helyezkedett, hogy nemcsak beszüntette a további reformokat, de még azokat is visszavonta, amelyek már II. Sándor életbe léptettek. A helyzet, hogy a deszpotikus formák, amelyek a mai társadalmi állapotokkal nem egyeztetethetők meg, mindjobban eltávolították volna, a reakció politikáját inaugurálták. Husz év óta nem történt kísérlet arra nézve, hogy a politikai rendszert az általános fejlődéssel összhangzásba hozzák. A reakcionárius mozgalom elidegenítette a népet a kormánytól s a kormány szükségleteitől. *Nem rosszindulatú és nem zavargó elemek* okozták tehát a mai állapotokat, hanem ti, Ti, a kormány hivatalnokai, kik nem törődtek mással, csak saját érdekeikkel. Most nem arról van szó, hogy ellenséggel szemben védelmezétek magatokat. Csak arról, hogy azokat az okokat értsétek meg, melyek az elégedetlenséget szülték s mindent megtegyetek, hogy ez okokat megszüntessétek. Esze ágában sincs senkinek, hogy ellenségeskedjék. Az emberek békeségben és szeretetben akarnak élni egymással. Ha most mégis lázadznak slátszólag leveretésekre szövetkeznek, ezt csak azért tessik, mert ti bennetek látjátok a békeségnek, a szabadságnak és fölvilágosodásnak korlátait. Csak keveset költ tennetek, hogy az agtációt megszüntessétek s hogy támadásokkal szemben védelmezétek magatokat. Olyan keveset, hogy szinte esodálni való volna, ha a béke és nyugalom érdekében ezt a keveset nem adnátok meg.

A következő rendszabályokat haladéktalanul lépésekké életbe:

Előszörban tegyék a parasztot egyenjogúvá a többi állampolgárokkal. Ehhez a következők szükségesek:

1. A vidéki kormányzóságok nevetséges intézményét meg kell szüntetni.
2. Szabályozni kell országosan a munkás és munkaadók viszonyát.
3. A parasztot föl kell oldani az utlevél, katonatartás, kocsiállítás és rendőri szolgálat terhei alól.
4. A parasztok egyetemleges kötelezettségét minden egyes paraszt tartozásáért, valamint a már rég kifizetett földterhermentesítési költség fizetését meg kell szüntetni.
5. A haszontalan és lealázó testi fenyték eltörölnöd.

Másodsorban szükséges, hogy az ugynevezett „közbiztonság megővására szolgáló szigorított rendszabályokat” függesztsek föl, nehogy a nép ostoba, kegyetlen és lelkiismeretlen közegek kegyétől függjön. E rendszabályok megszüntetése egyszersmind megszünteti a titkos denunciaciót és a kémkedést, a gyakori haláltünetet, mely a legnagyobb bűn a világon.

Harmadsor szabaddá kell tenni a nevelést és tanítást.

1. Ne legyen különbség a különböző társadalmi állású emberek gyermekeinek nevelése közt. Amilyen könyvet az egyik néposztály olvashat, az ne legyen eltiltva a parasztnak sem.

2. A néptanítók a gyermekeket anyanyelvükön oktathassák. Végül a vallásszabadság mindennemű korlátozása megtiltandó. *Senkit sem szabad megbüntetni azért, mert nem híve az államvallásnak.*

Ezek a szerény és gyakorlati kívánságai az orosz társadalom többségének. Ezekről várható a nép megnyugvása. Ezekért fordulunk a cárhoz s mindenkihez, akinek módjában áll, hogy a társadalom pacifikációhoz hozzájárulhat. Lehetetlen, hogy olyan emberek, kik egymáshoz vannak fűzve, boldogok és megelégedettek legyenek, ha azt látják, hogy szűkebbik többsége szenvedésre van kárhoztatva. *Valamely nép csak akkor lehet boldog, ha munkás többsége boldog és megelégedett.* Ez a társadalmi élet alaptörvénye. Segítetek! Javítsatok a helyzetet! Adjatok szabadságot s terjesztétek a világszerte! Csak így lehetnek ti is boldogok és csak így élhetnek ti is gondtalanul.

Tolsztoj Leó.

FŐVÁROS.

(*) **A közterületek burkolása.** A főváros törvényhatósági bizottsága ma délután rendkívüli közgyűlésen tárgyalta a közterületek burkolására vonatkozó szabályrendeletet. Minthogy a szabályrendeletet általánosságban már rég elfogadta a közgyűlés, mindjárt rátértek a részletes tárgyalásra. A legelőkelőbb vitát a 4. és 5. pont támasztotta. *Gösz József, Heltai Ferenc és Váczonyi Vilmos* különböző kívánságokat hangoztattak, részben indítvány formájában is, mire a polgármester kérte a szakaszok változtatlan elfogadását, nehogy, mint mondta a közgyűlés, abba a hibába essék, amelybe a vízvezetési szabályzat tárgyalásakor esett: hogy mellőzte a jóvedelmezőség tekintetét. (Egy hang: *A víz nem gsztre való!*) A tanács szót a polgármester, ezt nem is előzta, de igenis azt, hogy a vízvezeték a beiktatott tőke kamatait meghozza. A világ minden városa ezt tartja szem előtt.

A közgyűlés többsége a 4. és 5. szakaszokat nem fogadta el változtatlanul. Nem fogadta el azt az indítványt sem, hogy a fölmerült javaslatokat adják ki a tanácsnak, megfontolás és javaslatlétel céljából; így tehát az indítványokra külön-külön szavaztak. Még pedig először arra, hogy 13 méter, vagy 10 méter legyen az az utszőlesség, amelynek a fele-költségét kell fizetni. Sem a 13 méter, sem a 10 méterét el nem fogadták, hanem az *óriási többség* a 8 méter mellett nyilatkozott. (Főkiáltások: *Csupa háziur szavazott a 8 méter mellett.*)

Aztán arra szavaztak, hogy a burkoló-járadék milyen százalék erejéig terhelheti meg az ingatlant. Itt is a *legkisebb megerhelhetést*, a 10 százalékot fogadták el.

Elfogadták Springer Ferencnek azt az indítványt is (amely a telek- és háztulajdonosokra szintén könnyebbítést jelent), hogy a gyalogutaknál minden esetre csak három méternyit fizessen a tulajdonos.

Ennél az indítványnál *Ballagi Aladár* a magyar nyelv tisztasága érdekében szólalt föl, kívánva hogy ha egyesült *kocsi-ut* van a szövegben, akkor másrészt csakis *gyalog-ut*-at lehet említeni s nem *gyalogjárót*, amely korcs és magyartalan szó. A főszóalást a főpolgármester, mint elnök méltányolta s e szerint a

szabályrendelet szövegében az egyedül helyes *gyalog-ut* foglalt helyet.

A többi szakaszokat lényegtelen változtatásokkal elfogadták.

(*) **Választás.** A tanács ma délelőtt a következőket választotta meg:

Első osztályú fogalmazók: *Marher Aladárt, Csopor Józsefet és Déri Ferencet; másodosztályú fogalmazók:* *Bereghy Kornéit, Wildner Odónt és Édes Endrét. Arvaszéki másodosztályú fogalmazó lett: Hámory Zoltán; gyakornok: Agoston Géza.*

Számvetéscsösség megválasztották Szendy Jánost; számvizsgálót: Bárczy Gusztávot, Zámory Aladárt és Vágó Mihályt.

Első osztályú számtiszt lett: Szemera Oszkár, Karner Kálmán Marenis János és Mosch Rezső; másodosztályú számtiszt: Schmidt Béla, Gálmán Endre és Csatory Géza. Számsegédet lettek: Tamáskövics Elek, Noszlop Aladár és Fekete Ödön. Számgyakornokokká választották meg: Pogány Lászlót és Péter Ferencet. Másodosztályú adóvégrehajtó lett: Viskonyi Jenő. Vízvezetési segédaktáros: Loskovics Gyula.

(*) **Főlvételi a felsőkereskedelmi iskolába.** A közoktatásügyi miniszter leiratilag tudatja a fővárossal, hogy május 9-ikén rendeletet bocsátott ki, amely szerint a felsőkereskedelmi iskoláknál jelentkező tanuló beírása és főlvétele, a szabályszerű létszám megtartása mellett, ezentul minden évben az iskolaév végén, június 30-tól július 5-ikéig eszközölendő.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Vígsház.** A modern francia bohózáti irodalma egyik legbolondosabb, legmulatságosabb darabjával, *Feydeau*nak *Csak párosan!* címen adott *L'Hotel du Libre-Echange*-val fejezi be a *Vígsház* az idei évadját. A darabot nem szükséges felidezni; néhány évvel ezelőtt a budai szinkörben egy egész nyáron keresztül kacagott rajta a közönség s a legutóbb itt járt *Moncharamont*-féle francia színtársulat éppen a *Vígsház*ban mutatta be ezt a csupa bors, de egyuttal csupa tozódó jókedvből ismét darabot. A *Pont-Biquet* családon kívül alig ismerünk francia bohózatot, amely ilyen ellentétlenül komikai hatással bírna s igaz bár, hogy a legerősebb bohózáti eszközökkel dolgozik, de még a főfigurás ember sem tudná végignézni kacagás nélkül. Ha már a *Pont-Biquet*-t megemlítettük, meg kell mondanunk azt is, hogy *Bisson* mester erősebb logikával szövi darabjai cselekményét, de bolondos jókedv és rakoncátlan pajkosság dolgában *Feydeau* felülmulja őt. Darabjairól csakugyan el lehet mondani, hogy a józan ész tőfággást áll bennök s a tékezhetsélen jókedv tombol bennök. *A Csak párosan!* pedig, amelyet a *Vígsház* ma este sorozott be a műsorába, *Feydeau* bohózáti műszájának a chef d'oeuvre-jé, amelyet ő is aligha fog tullicitálni. A darabnak, természetesen, ellentétlenül hatása volt az évad derekán s kacagást többet a darabon, mint ma este. Az évad derekán! Ugy értjük, hogy az évad derekán aighanem a szultolt házak hosszú sorát csinálta volna meg ez a darab; azt hisszük azonban, hogy az évad vége felé is a nevetni szerető emberek be fognak térni a Liptó-kürti színház szelős nézőterére, hogy még egy jót kacagjanak, mielött a színházi élet végsőt lobbanna.

Az előadás minden ízében pompás volt s a darab nagy hatását csak fokozta a gyors tempó, melyben játszották. *Hegedűs, Nikó Lina, Balassa, Szerényi Gizella, Szerényi, Vendrei*, a darab főszereplői, falrengető kacagásokat kácsztottak; kiűnőek voltak a mellékszereplők is: *Bárdi, Berzsei Ilona, Kazalicsky, Győző, Pécsi Paula, Négrády Jolán*. Gézi ida és *Bulthay* Katalin ügyesen játszottak négy süldő-leánykát. A darab *Komor Gyula* jeles fordításában került színre.

(M-s).

** **Színész-növendékek vizsgálata.** Vasárnap, e hó 9-ikén délután tartják a Népszínházban vizsgálati előadásukat *Rakosi* Sziói színésziskolájának növendékei a drámai szekből, operettből és táncból. Az előadás műsora ehhez képest változatos van összeállítva. Így *Hamlet*-ből és *Délibáb*-ból adnak elő a növendékek egyes felvonásokat s úgy a komoly, mint a tánc-operettből részleteket.

** **A Népszínház új darabja.** Ma tartották meg az első házi próbát a *Bálint* Dezső által magyarra átdolgozott *Milliók a hó alatt* című regényes színműből, melynek öt képen át váltakozó, fordulokban bővelkedő cselekményét számos ének- és táncszám tartkítja. Az érdekes képek címei a következők: I. kép: *Utazás egy érem körül*. II. kép: *Detektiv a hálóban*. III. kép: *A kis mulattfü*. IV. kép: *Utban az aranyország felé*. V. kép: *Az utolsó küzdelem*.

** **Carmen Sylva színházal.** *Carmen Sylva*-ról. Románia költő-királynéjáról, azt újságolja egy külföldi újság, hogy férjével egyetértően azt tervezi, hogy Oláhország minden kis városkájában és helyiségében apró színházakat építtet, amelyekben hetenkint kétszer színelőadásokat tartanak nagyon csekély belépési díj mellett. Az első e fajta színházat a romániai királyi pár egészen a maga költségére építteti.

** **Fálmay Ilka nagyváradi vendégszerelése.** *Fálmay Ilka* tegnap fejezte be a nagyváradi *Szigligeti-színházban* három estére terjedő vendégjátékát a *Nebántsvirágban*, a *Szép Helénában* és a *Huszárcsinyben*. Főlétséges tán mondanunk is, hogy három felépése három diadalejtése volt a divának, akit a nagyváradi közönség az ünneplés minden nemében részesített. *Fálmay Ilka* a nagyváradi vendégszereléssel be is fejezte vendégjátékait s nyári pihenőjének egy részét *Mariembadban*, másik részét férjének karintiai, *althofeni* birtokán fogja tölteni.

** **Hangverseny a Népszínházban.** A Népszínház ének- és zenekara javára holnap, csütörtökön délután rendezendő hangversenyben *Pevny* Irén a m. kir. Operaház tagja *Kovacs* Endre *Erdélyi emléket* fogja énekelni; *Liszt* Ferenc *I. Hangversenyét* (Es-dúr) a Népszínház megerősített zenekarának kíséretével zongorán előadja *Benidner* Nándor; a zenekart vezényli *Szilky* Albert tanár; *Massenet* *Scintia-áriát* (*Lahor király*) éneklí *Váradi* Sándor ur. a m. kir. Operaház tagja. Az énekszámokat kíséri *Noseda* Károly. A *San Toy* második felvonásának előadásában közreműködik *Schmidek* Gizella, a m. kir. Operaház szólt táncosnője, ki *Miss Trixy* magántáncát (*Pizzicato*) fogja lejteni.

** **A Magyar Színház rendkívüli közgyűlése.** A Magyar Színház Részvénytársaság e hónap 9-ikén rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlésen, mint értesülünk, többek közt a részvénytőke felemeléséről lesz szó.

** **Mascagni-interwiev.** A római *Messagero* meginterwievolta *Mascagnit* s a fiatal olasz mester szívesen elárulta, hogy legutóbbi bécsi tartozkodása alatt sikerült kivívnia azt, hogy *Iris* című dalműve, amely mellesleg megjegyezve Olaszországban mindenütt megbukott a bécsi udvari operában színe kerüljön. Ugyancsak neki köszönheti *Leoncavallo* is, mesélte tovább, hogy a *Bohéme* című dalművét szintén bemutatják a bécsi operában.

** **Wagner-szobor-tervek.** Berlinben tudvalevőleg szobort emelnek a német zene nagymesterének, *Wagner* Rikárdnak, s a szoborra pályázatot hirdettek. A pályázatra hatvanegy szoborterv érkezett, amely fölött huszonöt tagból álló bizottság fog ítéletet mondani.

** **Operaelőadás a Telefon Hírműdoban.** A Telefon Hírműdő összes állomásain ma este a magy. kir. Operaházban színe kerülő *Lohengrin* előadása lesz hallható. *Wagner* e regényes operájának közvetítése, mely a legfinomabb pontirozásban is tisztán élvezhető a Hírműdő kagylóin keresztül, bizonyára kellemes szórakozásul fog szolgálni mindazoknak, akik a klasszikus zenét szeretik. Az opera közvetítése után *éjfélnyire* átvetel lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az *Emke* és az *Elite-kávéház* közűnt előfizetőinek szórakoztatására a Telefon Hírműdő.

MŰVÉSZET.

□ **Műipari pályázatok.** A Magyar Iparművészeti Társulat részéről műipari tervrajzokra, illetőleg modellekre hirdetett pályázat sorsa ma dől el. Százötven pályamű érkezett be. A bíráló-bizottság elnöke *Czigler Győző* műegyetemi tanár volt, tagjai: *Alpár* Ignác, *Fittler* Kamil, *Gelléri* Mór és *Nadler* Róbert; előadó: *Györgyi* Kálmán iparművészeti társulati titkár.

A *polgári házszoba* tervrajzára hirdetett pályázatnak első 400 koronás díjat *ijabb Bodon* Károly, a második 300 koronás díjat *Raffay* László szegedi szakiskolai tanár nyerte el. Megvételre ajánlja a bizottság (200 korona vételárban) *Maloncsky* József műasztalos tervét.

Az *ebéldő szoba* tervrajzára hirdetett első — 400 koronás — díjat *Raffay* László nyerte, a második díjat nem adta ki a bizottság, de megvételre ajánlja *Weissmann* Béla tervét, 200 koronáért.

A *csomagtól szimria-szönyeg* tervrajzára hirdetett pályázatnak első — 400 koronás — és a második — 300 koronás — díjat *Nagy László* székesútvári iparrajziskolai tanár nyerte el. Megvételre ajánlja a bizottság *Mátrai* Vilmos miskolci gimnáziumi rajztanárnak és *Fekeli* József szegedi szakiskolai tanárnak a tervét.

A *kövacsolt csillár* tervra zára hirdetett pályázat első díjat nem adták ki, a második — 300 koronás — díjat *Arkay* Aladár építészek itétek oda. Dícséretet nyertek: a „Pavaszem” és „Vasipar” jelűek művek.

Az *öntött féműből való tintatartóra és gyertyatartóra* hirdetett pályázat első — 400 koronás — díjat *Rintel* Géza szobrász, a második — 300 koronás — *Beck* O. Fülöpnek ítéltek oda. Megvételre ajánlják *Minek* Adolf pályaművét.

Holnaptól — csütörtöktől fogva a pályaműnek nyolc napon át megtekinthetők az Országos Iparművészeti Múzeumban.

VIDÉK.

— (Kiállítás Makón.) *Makón* augusztus hó 1-én nyílik meg az ipar- és gazdasági kiállítás, melynek előkészítő munkálatai már hónapok óta folynak. A kiállítási tárgyak befogadására szolgáló nagy iparcarnok, melynek területé 1700 négyzetméter, továbbá a gépek és járművek csarnoka már készen áll. A rendezési munkálatokon *Létek* István elnök és *Toposi* László fáradoznak. *Makóról* — mint jelenük — egy küldöttség szándékozik feljönni *Hegedűs* Sándor kereskedelmiügyi miniszterhez, hogy felkérje és meghívja a megnyitási ünnepélyére.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Versek.** A versolvasónak öröm és gyönyörűség, ha a poétája őszinte, igaz a hangja és a rímek kedvéért nem vágja magát pózba. *Farkas Imre*, akinek a *Versek* című kötetét állóváltak, magasan kiemelkedik a dilettánsok és rimfaragók tömegéből. Ez a fiatal poéta nem azért énekel, hogy mentől több rímet fogyaszthasson, de énekel, mert lehetett a lelke és művészi formákat teremt az érzéke. A versei közül lapunkban jelent meg néhány, közvetlenség van a szubjektivitásukban és poézis a tartalmukban meg a formájukban egyaránt. Megbocsátható tehát, hogy néhány gyöngöcske is akad a kötetben.

○ **Zola új regénye magyarul.** A *Négy Evangélium* ciklusának második része, a *Travail* (Munka) megjelent magyarul, alig pár héttel a francia eredeti megjelenése után a *Lampel* *Robert* (Wodianer F. és Fiai) udv. könyvkereskedő kiadásában. A munka új szerkesztése, a munka új elosztása, amelynek nyomán a mai társadalom képe megváltozott, a jó, szép, igaz, jogos, erkölcsös fogalmak új értékelést nyertek, az emberiség egész lelki világa egy hatalmas fokkal előbbre haladna a tőkésesedéstől: ezeknek a nagy gondolatoknak a látását érezzük Zola legújabb könyvében. Ez ember küzdelme a természeti anyag szilárdságával, melynek egy vasatgyűrű titán jelképe lehetne, új csodálatos, Michel-Angelói gesztusokban nyer kifejezést. A modern munkafajták legszövevényesebbje, leglázasabbja, a gyári munka minden nagyszerűsége, borzalma lép itt elé. A gyáré, amely az egészséges falusi emberek tömegéből egy szurtos rokkant tüdőjű és lekü emberhadat, a modern munkánépet csinálja. Nyomor, nélkülözés ezeknek az embereknek mindennapi sorsa, s így lelkük is, ezen a nyomorlégkörön át nézve az életet, oly szürkének, rázkódásokkal teljesnek látja, mint amilyen a nagy ágyuöntő telep környezete. Nem csoda tehát, ha ez a tömeg is dühre gerjed olykor, bosszút akar állani a gyáron, mely halálra sanyargatja. Mi a bosszúja? Az, hogy kivonja magát a gyár nagy szervezetéből. Hiába vár aztán készen a gép, a kőszón, a villamtelép: a gyár halott, megölte a sztrájk... Ez a grandiózus regény kezdő hangulata, így indul meg a párisi nagy mester álma a munka új elosztásáról. Az egész művelt emberiség izgatottan fogja magába szívni ezt az új evangéliumot, s a magyar kiadás, amely kiváló fordításban közvetíti a nagy mester regényét, bizonyára a művelt magyar közönség részéről is meg fogja nyerni az érdeklődést. A *Munka* két vaskos kötetben, 64 iv terjedelemben jelent meg s ára csak 7 korona.

○ **A klinikán.** *Boross Vilmos* közvetlen impresszió alapján regényt írt: *A klinikán* címmel. Az érdekes mese keretbe jött beilleszkedik az író egyénisége, hangulata és ideálja. A csinosan kiállított regény az író kiadása, ára két korona.

○ **Teréz.** Jó csomó verset gyűjtött egybe egy ilyen című kötetbe *Sárosi Árpád*. A versek között akad néhány formás és csinos is. A kötet *László Béla* kassai nyomdász kiadása.

SPORT.

○ **Alagi löversenyek.** Holnap, Urnapján kezdődik Alagon a nyári meeting, legalább a programja tekintetében nem egészen nyári auspiciumok közt. Változatos és érdekes futások emelik a programot, s amint a bejelentésekből látható, ezuttal sokkalanul nagy fieldeket fognak Alagon találni. Legérdekesebbnek a Terebes-gátverseny ígérkezik, itt legalább olyan jó lovak futnak, mint *Bence*, *Pharisäer*, *Elluci*, *Kontár* és *Peninsular*. A győztes közülük alighanem *Bence* lesz *Kontár* előtt. Az újpesti akadályversenynek *Bohéme* és *Különc*, a szintén érdekes *Váci-díj*nek *Cordál*, *Cheerup* és *Fülöp* a legjobb crackjei. Tipjeink holnapra ezek:

- I. Csitt — Sóhaj.
- II. Moderne — Marietta.
- III. Bohéme — Különc.
- IV. Bence — Kontár.
- V. Hü — Geiszt ist.
- VI. Cordál — Cheerup.

○ **A Derby meeting.** Holnap ismét messzire kiható, érdekes verseny dől el a Freudenában a Metropole-díjjal, a kétéves lovak ez egyik legszebb versenyével. Ezuttal nem kevesebb, mint 31 ló szerepel a programján s ha indulni nem is fog érte hétnyolcnál több, mégis a képzelhető legszebb finisht ígéri, mert küzdői közt lesz *Quid nunc?* és *Bonafide* is, az eddig legjobbnak tartott két kétéves. Hogy a kettő közül melyik a jobbik, képtelenség eldönteni. A mikor a budapesti meetingen találkoztak, *Quid nunc?* rövid fejhosszal verte *Bonafide*-t, melylyel láthatólag elkésve ment jockeyja a küzdelembe s mig később *Quid nunc?* Hazaival szemben mutatott kitűnő formát, *Bonafide* 2 versenyt is nyert imponáló stílusban. *Quid nunc*-ban több sebességet, *Bonafide*-ben több kitartást vélünk. Az előreláthatóan izgalmas finiszből talán majd mégis *Taral* bontakozik ki győztesnek *Quid nunc*-kal. A többi résztvevő közül jó futást várunk *Bonne Aventure*-től és *Hazaftól*. Szép verseny lesz holnap az Aaron-handikap

is, ennek jelöltjei közül *Da Capo*, *Gaudriole* és *Alfréd* válnak ki leginkább. A Munkás-gátverseny jelöltjei közül pedig *Sherman* és *Redactor* a legjobbak. A típkeket holnapra itt adjuk:

- I. *Red Poppy*—*Incompatibilis*.
- II. *Royal Flush*—*Rózi*.
- III. *Quid nunc?*—*Bonafide*—*Bonne Aventure*.
- IV. *Da capo*—*Gaudriole*—*Alfréd*.
- V. *Fakati*—*Quitt*.
- VI. *Sherman*—*Redactor*.
- VII. *Dubarry*—*Duenna*.

○ **Epsom-derby.** Az egész sportsman-világ érdeklődése kísérte a ma eldőlt angol derby kimenetelét. Minden évben június első szerdája valóságos nemzeti ünnepe lett az angol nemzetnek, mert ezen a napon, régi hagyományhoz hiven, dől el Epsom gyepén a világ legnagyobb teniszversenye, az Epsom-derby. Az angol kékszalag idei győztese a nagy favorit *Volodyosky* lett a szintén fogadott *William* the *Thira* és az outsider *Veronese* ellen. A győztest *L. Reiff* iltte. A részletes eredmény a következő:

Epsomi derby. Díj 5000 font. Távolság 2400 méter. Mr. W. C. Whitney stpm. *Volodyoskyja* (L. Reiff) első. (Florizel II. — La Reine), Portland herceg pm. *William* the *Third*-je (M. Cannon) második, Mr. Douglas Baird sm. *Veroneseje* (F. Rickaby) harmadik. Indultak még: *Cottager*, *Doricles*, *Floriform*, H. R. H., *Handicapper*, *San*, *Olympian*, *Royal Ronge*, *Lord Robs*, *Orchid*, *Osboch*, *Pieter-Maritzburg*, *Prince Charlie*, *Reveune*, *Ruskin*, *Royal George*, *St-Maclon*, *Sang Cleu*, *Pantalus*, *Claquer*, *Veles*, *Wargrave*. Fogadások: 5 : 2. 100 : 7. 40 : 1. Helyfoglalások: 5 : 6. 7 : 2. 10 : 1.

○ **A Metropole-díj és az alagi versenyek eredményét** leggyorsabban és legmegbízhatóbban minden más organumot megelőzve, a *Telefon* Hírmondó utján tudhatja meg a nagyközönség, mert a Hírmondó kiküldött tudósítóiak telefonjelentése alapján a versenyek tartama alatt az egyes futamok után közvetlenül részletes tudósítást olvastat fel. Így a bécsi versenyek első két futamának eredményét fél ót, az első négyet háromnegyed hat és az összes eredményt fél óraor olvastatja fel a beszélő újság, párhuzamban az alagi versenyek eredményével. A löverseny-eredmények felolvasását kétszeres riadójel előzi meg.

TÖRVÉNYSZÉK.

○ **A polgári perrendtartás.** Az igazságügyminisztériumban ma folytatta az egybehívott szaktanácskozást a polgári perrendtartás tárgyalását. Ezuttal a 13. kérdés tárgyalták és a felszólalt jogtudósok legnagyobb része a tervezet mellett nyilatkozott.

○ **A három levél.** A névtelen levelek és az ismeretlen forrásból származó zsarolás ügye, amely a Nemzeti Színház igazgatója ellen irányult, fölötté bonyolódott immár. A bíróságnak egy egész csomó följelentés alapján kell majd itékeznie a titokzatos ügyben. *Liptai* Károly ügyvédje, dr. *Balog* Imre ma egy nyilatkozatban a következőképp összegezi a különböző följelentéseket:

A *Beöthy*—*Liptai* ügyben *Beöthy* László ur két följelentést adott be:

1. az egyiket ismeretlen tettes ellen zsarolás miatt;
2. a másikat *Liptai* Károly ellen, sajtó útján elkövetett rágalmazás és becsületsértés miatt.

En *Liptai* Károly képviselőtében három följelentést tettem:

1. egyet ismeretlen tettes ellen hamis bizonyítékok kihilása és zsarolás miatt. Ez összefügg és egyesítetteti is fog *Beöthy* László első följelentésével;
2. a másik följelentést *Beöthy* László ellen tettem sajtó útján elkövetett rágalmazás és becsületsértés miatt, mert közzétette vagy közzétette azon följelentés szövegét, melyet ő, *Liptai* Károly ellen rágalmazás miatt beadott. E följelentésben ellentétben korábbi nyilatkozatával és első följelentésével, *Liptai* Károlyt pozitíve megvádolja a zsarolással. Míthogy pedig az elbírálatlan följelentések szövege nem esik az 1848. törvényeik 13. §-ának védelme alá, az abban foglalt rágalmazások, amennyiben közzétételének, a sajtóvétség fogalma alá sorozandók.
3. a harmadik följelentést a Magyar Nemzet, a Friss Újság és az Alkotmány ellen tettem sajtó útján elkövetett rágalmazásért, mert *Liptairól* azt írták, hogy *Beöthy* ur őt jelentette fel zsarolás miatt, hogy letartóztatták és hogy ő be is ismerte a zsarolást. Ezek valótlanok.

Tudtomlamságok. En *Liptai* Károlyt és az őt ügy van folyamatban. *Beöthy* László ellen én, a miati, hogy a *Feld*-bánságon *Liptai* letartóztatását korpoltálta volna, följelentést nem tettem mert ez a kérdés a Magyar Nemzet és stb. ellen indított sajtóperben fog tisztázódni.

Végül még azt kívánom hangsúlyozni, hogy én a *Beöthy* és *Liptai* urak becsatolt és azóta érkezett és becsatolt anonim levelek leotografálását főleg azért kértem, mert magam is nyomozni akartam a tettest. A rendőrség azonban a mai napig még nem határozott e kérelmem felett.

A följelentéseknek ez az összegezése azonban nem teljes, mert a nyilatkozat megjelenése után jutott nyilvánosságra, hogy *Beöthy* László, a *Nemzeti Színház* igazgatója újabb följelentést tett *Liptai* Károly ellen a Magyar Szóban közzétett tegnapi nyilatkozata miatt. A vizsgálatot az ügyben a főkapitányságnál *Bonis* fogalmazó vezeti. A kihallgatások szü-

neteinek, amíg az ügyészség átteszi *Liptai* újabb följelentéseit az előbbiekkal való egyesítés végett. Az egyesítés után fogják dr. *Balog* Imrénnek a levelek leotografálására vonatkozó kérését is teljesíteni.

○ **Pálmai Ilka pörnyertes.** Az ezredéves kiállítás jegybérli máig sem bocsátották meg *Pálmai* Ilkának, hogy 1896 év Szent István napjára hirdett vendégszereléséről, bár ezer forint előleget kapott — hirtelen lemondott. A vállalkozás nem akartak beletnyugodni a veszteségbe s kárpótlásul duplán követelték az ezer forint előleget. *Pálmai* Ilka hallani sem akart a 2000 forint megfizetéséről, mire *Berl* D., a jegybérli feje, bepörölte 2000 forint erejéig a budapesti törvényszéknél. *Pálmai* Ilka illetékességi kifogást emelt azon a címen, hogy ő bécsi lakos. A törvényszék s a tábla elutasította kifogását, mert a szerződést Budapesten kötötték volt s *Pálmai* Ilkának itt kellett volna énekelnie. Ezután a pör már csak azon irányban folyt tovább, vajjon a művésznőnek kétszeres összeget kell-e visszatérteni, vagy csupán az előlegül felvett 1000 forintot. A törvényszék a művésznő védekezése folytán bizonyított eljárást rendelt el annak kiderítésére, kinek a mnasztásából nem történt meg a fellépés? *Pálmai* Ilka ügyvédje egész sereg tanut idéztetett be s hallgattatott ki erre a kérdésre. A tanuvalomások a művésznőre kedvezőek voltak s a törvényszék ma tartott tanácsülésében *Horváth* Ferenc törvényszéki elnök elnöklete s dr. *Jászoly* bíró előadása után a felperest elutasította keresetével.

○ **Örült vagy gonosztevő.** A rendőrség tudvalevőleg erős hajsza után letartóztatta *Petrovics* (Petrozselem) István közvesztélyes gonosztevőt, aki két évvel ezelőt megölte *Antal* lovasrendőrt, s aki már ötször szökött meg a lipótmezei tébolydából. A veszedelmes embert a napokban a budapesti törvényszék fogházából átvitték a pestvidéki törvényszék fogházába. *Petrovics* itt már ismeretes alak, mert néhány évvel ezelőt itt is megkísérlette az örülség szimulálását. A cellájában dühöngeni kezdett, rugott, harapott s oreit leütéssel fenyegette. *Jankovich* fogházfelügyelő azonban ráadatta a kényszerzubbonyt és mikor másnap reggel benyitott a gonosztevő cellájába, ez keservesen nyögte:

— Vegye le rólam a tekintetes ur ezt a kabátot, megbecsülöm magamat!

A kényszerzubbonyt levették róla. Attól kezdve *Petrovics* egyike volt a legesensébebb raboknak. Mostani átszállítása alkalmával, alighogy meglátta a fogházfelügyelőt, odaszólt neki:

— Ne tessék félni tekintetes ur, csendes ember leszek, csak aztán ráni ne adják megint azt a szíjjas kabátot.

Petrovics bűnügyében különben a törvényszék elrendelte a bünvizsgálatot.

Nyíltér.

SZOLYVAI

GYÓGYVIZ

Kiváló hatás: **köszvény, hólyag, cukorbetegség, vesébajoknál, gomor, torok, idő és gégebántalmaknál.** Megrendelendő a forrásbirtoknál Szolyván (Bereg megye). Budapesti forrárt: VIII. Kerespet-ut II. L. em.

Vérgyógyítás

HEMOPÁTIA.

Ezen új eredeti gyógymód bámulatos sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asthma, szív-, vese-, gomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál.** Biztos védelem széhhűdes és elmezavar ellen. 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

A gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének egyet, orvostan (Hemopatia) rendelés intézte van **Dr. Kovács J.**

Rendelés naponta 9-1 és 3-6-ig. Budapest, V., Váci-körút 18. sz. alatt. Betegeket intézetén kívül is kezel. Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

SOMATOSE

(oldódó husehérvnye)

orvosi szaktekintélyek véleménye szerint **lápokszítmények ideálja** betegeknek és gyengéknek.

Idegeket és izmokat erősíti.

Gyógyszertárakban és gyógyanyagkereskedésekben.

Szt.-Lukácsfürdő

gyógyfürdő
BUDAPEST, BUDA.

Iszapfürdők, helyi iszapkezelés, stb. első ellátás. Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

Rohitsi

TEMPER **FORRAS** **TAROMANYI** **STYRI** **FORRAS**

Savanyuviz

PÓRAKTAR
Budapest
Hoffmann József-ül
Bathory-utca 8. szám.

A Rohitsi savanyuviz mint gyógyszer felülmúlhatatlan hatása gyomor- és bélhurutnál, az ivarszervek hurutjainál máj- és lépbetegségeknél, de különösen váltólagánál. A Tempel forrás borzal gyertya kitérő üdítő itala. A Styria forrás ellenben kizárólag ivókúrára használják.

Utolsó Hónap
Concordia S orsjegyek á | kor.

Főnyeremény **30.000 korona** ajánl
Gaedlicke A. bankháza IV. Kossuth Lajos-utca 17.

Teljesen megbízható személy

egy 10.000 frt készpénzzel rendelkező részeseülöt keres egy oly bizományi-üzlethez, melynek beruházásra semmi sem szükséges. Tiszta nyereségül a legrosszabb esetben legalább 30% várható csupán a részeseülő részére. Ajánlatok „S. 10.000” jelige alatt a kiadóba küldendők.

A jószívű adakozóknak, kik néhai

Baumann József

igazgató-tanító sirkövének felállíthatóságát lehetővé tették, ez uton mondunk ismételtlen hálas köszönetet. Ujjonnan emelt sírmelegkőnél f. hó 8-án, szombaton, 10^{1/2} órákor fogjuk kegyeletünket leróni.

A VIII. ker. Madách-utcai elemi és ipariskola tanítótétele.

Nyilatkozat.

Csathó Dénes pénzügyminiszteri hivatalnokot az „Emke” kávéházban történt incidensből kifolyólag megbízottaim, **Gelsei Bíró Zoltán** hírlapíró és **Mándy Jenő** urak által három ízben elégtételadásra szólítottam fel, ki miután megbízottait meg nem nevezte, ezt a viselkedést úgy magyarázom, hogy a sörös poharak mellett jól tudja adni a „nagyhangu” urat, de az elégtételadás alól jónak látta kitérni.

Igy erkölcsi pressió alatt állva, megbízottaim határozott utasításra kénytelen vagyok ellene a büntetőúton lépéseket tenni.

Budapest, 1901. június 5-én.

Artner Károly
jogszigorló, VI. Aradi-utca 70.

KÁPOSZTAREPCÉT

és bányai repcét ideit természet, már most vesznék **termelőktől** minden állomáson a legjobb árakon és előnyös feltételek mellett a bevetett terület szerint és mennyiség szavatosság nélkül. Szives ajánlatokat kérnek:

Reich Jenő és társa, gabonakereskedők,
Budapest, Károly-körút 3. szám.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Bécs, június 5. A szász-weimari nagyherceg ma elutazott Bécsből és délután a cumberlandi nagyhercegi család látogatására Gmundenbe érkezett. Fogadására a pályaudvaron megjelenek a cumberlandi herceg, György Vilmos herceg, az udvari kíséret és a kerületi kapitány.

Berlin, június 5. Udvari körökben mit sem tudnak arról, hogy Vilmos császár augusztusban részt fog venni az oroszországi hadgyakorlatokban s a kancellár is el fogja kísélni erre az utra. Egyáltalán nincs még meghatározva a császár nyári utazásának programja, csak annyi bizonyos, hogy hosszabb tengeri utazásra indul észak felé.

Pétváry, június 5. A jaroslávi vasuton tegnap a ribizsiki állomáson egy gőzmozdonynak a kazánja szétrobbant. Három utas életét veszítette, a gépész súlyosan megsebesült.

A krétai kérdés.

London, június 5. György görög herceg, krétai főkormányzó értékre adta a hatalmának, hogy nem vállalja el többé a főkormányzói hivatalát.

A khinai bonyodalom.

Trieszt, június 5. Az **Erzherzog Franz Ferdinánd** Lloyd-hajó 850 német katonát fog Khinából hazaszállítani.

litani. A német katonák Triesztben fognak partraszállani.

Berlin, június 5. A Wolff-ügynökség jelenté Tiencinből: Walderssee tegnap a Hertha hajóval Takuból Kobéba ment. Az első tengeri zászlóalj tegnapelőtt indult el Takuból.

Berlin, június 5. Wolff-ügynökség jelenté Tiencinből: A takui uton történt összetűzések megölt francia katonák temetésén gróf Walderssee és sok német küldöttség is megjelent. Szigorú intézkedéseket tettek, hogy a különféle csapatok között minden surlódásnak elejét vegyék.

Berlin, június 5. A Wolff-ügynökség jelenté Tiencinből tegnap kelettel: A takui uton történt zavargás korcsmai veszekedésből keletkezett, amelybe az angol rendőrségnek bele kellett avatkoznia. Az utcai harc puskával és karddal folyt. A harcban két francia embert megöltek, négy francia, három német és négy angol ember megsebesült. A németek sebei nem veszélyesek. Az esetnek nem tulajdonítanak politikai jelentőséget.

Nagy tűz Pekingben.

Berlin, június 5. A Wolff-ügynökség jelenté Pekingből: A szentivárosban nagy tűz ütött ki. A japánok s az amerikaiak elzárták az egész városrészt s így lehetetlen részletesebb adatokat megtudni.

Peking, június 5. Az amerikaiak és japánok által őrzött szent város nyugati részén kitört tűz valószínűleg úgy keletkezett, hogy a tegnapi nagy vihar alatt beütött oda a villám. A nagy eső ellenére a tűz továbbterjedt és több épületet elpusztított, köztük a *Wang csarnokot irattárrakkal és a császári könyvtárral*. Sértetlen maradt a középkepeknek, az *ősök temploma* és a császári magánlakosztályok. Emberélet, ugylátszik, nem esett áldozatul. A szigorú elrekesztést az tette szükségessé, hogy a fosztogató csőcselékét távol-tartsák.

A konstantinápolyi ügyvédek.

Konstantinápoly, június 5. Az igazságügyminisztériumnak arra az elhatározására, hogy idegen ügyvédeknek nem szabad török bíróságok előtt feleket képviselniük, hacsak külön engedelmet nem kapnak. A Konstantinápolyban lakó idegen ügyvédek memorandumot intéztek a nagykövetekhez, amelyben kimutatták, hogy az igazságügyminiszter intézkedése a török jog szempontjából is törvénytelen, azután hivatkoznak a hatalmak és a porta között fennálló kereskedelmi szerződésekre és arra, hogy a szabad forgó intézkedés sérti az idegenek jogait. Kéri tehát a nagyköveteket járjanak közbe, hogy az ügyvédek a török törvények és a fennálló kereskedelmi szerződések értelmében szabadon gyakorolhassák hivatalukat.

Franciaország és Marokkó.

Köln június 5. Egy maltaí távirat jelenti, hogy ott nagy igazgatottságok keltett az a hír, hogy június közepén Tangerben 62 francia hadihajót fognak mozgósitani. Az ott állomásozó angol tengerészcsapatok szükségessé tartják, hogy 4 hadihajót, 12 cirkáló-hajót és 20 torpedónaszádót küldjön a tengerészeti kormány a Földközi tengerre.

A spanyol zavargások.

Madrid, június 5. A vigói vasuti mukások sztrájkolnak. *Barcelonában az igazgatottság nőttön nő.* Corunnában nyugalom van, de az elégedetlenség nem szűnt meg. *Altalános sztrájkot tartanak.*

Közgazdasági táviratok.

Prága, június 5. *Kirschner Rudolf* morva cukorgyáros legközelebb cukorgyárat fog létesíteni Új-Verbáson és a cukorrépa-termelőkkel több évre terjedő szerződést kötött.

New York, június 5. *(Terményfőssé.) (Zárlat.) Gyapot:* New Yorkban helyben 8^{1/4} (8^{1/4}), júliusra 7^{9/8} (7.88). Októberre 7.09 (7.06). *New-Orleansban* helyben 7^{10/16} (7^{9/16}). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 6.90 (6.90). Stand white Philadelphian 6.85 (6.85). *Kafine* in Cases 7.90 (7.90). *Credit Balances at Oil City* 1.05 (1.05). — *Zsír:* Western steam 5.50 (5.45). *Rohe és Brothers* 8.65 (8.60). — *Tengeri irányzata tartott.* — *Juliusra* 43^{1/4} (43^{1/4}). *Auguszt.* — (—). — *Szeptemberre* 48^{1/2} (48^{1/2}). *Buza* irányzata bizonytalan. *Piros őszi* helyben 83^{1/4} (84^{1/2}). *Juliusra* 80^{1/4} (80^{1/2}). *Szeptemberre* 76^{1/2} (76^{1/4}). *Októberre* —. — (—). *Dec-re* —. — (—). *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* —^{1/2} (—^{1/2}). — *Kávé:* *air Rio* 7. sz. 6^{1/8} (6^{1/4}). *Juniusra* 5.10 (5.15). *Szeptemberre* 5.30 (5.30). — *Liszt:* *Spring Wheat* cears 2.75 (2.85). — *Cukor:* 3^{11/16} (3^{11/16}). — *Őn:* 27.92 (27.85). — *Réz:* 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, június 5. *(Terményfőssé.) (Zárlat.) Buza* irányzata tartott. — *Juniusra* 74.— (75^{1/2}), *Jul-ra*

75.— (76^{1/4}). *Tengeri irányzata tartott.* — *Juniusra* 43^{1/2} (43^{1/4}). — *Zsír:* *Juliusra* 8.25 (8.17). — *Szeptemberre* 8.27 (8.20). — *Szalonna short clear* 8.10 (8.20). — *Sertésus:* *Juliusra* 14.52 (14.52). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Petrarca. „Ezzel akarom lezárni tavaszi tevékenységem!” — olvassuk a levelében. Hát zárja le:

Üdvölet Lauráról.

— Szonett. —

Miőn szerelmed átfönt lángkarával,
Megistenültem, ed-nő! általad,
S a lomha óra, bárhogy is szalad,
Minden percével üdv-álmomra rávall!

Miként a szellő sutfog nyári fával,
Szűd szűmnek minden üdvöt általad,
És kéjre lobbán meny-órák alatt
Dúlt lényem minden kis izomzatával.

Élv-rög a föld, a merre lép a lábod,
Mely minden en-bájt tündöklön tovább ad,
Végül bevónván fénylen mind' e tájt, —

Sőt éjből kelvén, mint korány tünelgett
Felém, a búshoz, gyógyítón a leket,
Az őt bűt, bevészelt és a szörnyű fájt!...

A nyári tevékenységét azonban ne nyissa meg. Becsületes költő nyáron a moly ellen óvó intézetbe szállítja az írhét.

Kozmetika. Az arc szépítésének tudománya, mely eddig babonára, kuruzslásra és sarlatáriára volt építve, ma már a természettudományok fejlődésével, kémiai és börtgyógyászati ismereteink emelkedésével mindinkább tudományos jelleget ölt. A szép arc két uton érhető el, a bőr higiénikus ápolásával és szépitő-szerekkel. Az elsőnek eszközei: a szappanok és fürdők. Ezek tartják tisztán a bőrt ezek segítik elő a bőr funkcióinak végzését s ezek adják a bőrnek azt a kívánatos üdeséget és bársonyos simaságot, amely után a nők annyira vágyódnak. Jók a melegen készített szappanok is. Legelőszérőbb házilag alaposan megtisztított disznósírból vagy marhalaggyuból és tiszta nátronlugból jó háziszappant készíthetünk és hozzá a kedvence parfümnek alkoholdatát elegyíthetjük. A kozmetikai fürdők szép simává alakítják a test bőrét. A mindennapos arcosmoshoz használatos víz langyos legyen; a hideg erőssé teszi a bőrt, a meleg víz pedig hámlóvá. Kis mértékben, nem állandóan használva, a poudre megengedhető kozmetikai szer. Legjobb a rizspor (poudre de riz). Sok méregtartalmú poudret is árusítanak, ezektől óvakodni kell. A sminkes közül a fehéritők nem adják meg az arc természetes lehérségét, hanem az arc-bőrt kisértetiesen fehérré teszik. A krétával, talcummal készítették a bőrlélegzést akadályozzák. A zinkkenőcsök nem ártalmasak, de nem fehéritenek jól. A bismuth-kenőcsök rontják a teint, az ólomkenőcsök pedig mérgezők. Óvakodni kell a sminkes használatától; amelyek nem árt, az nem szépit; amelyek szépit, az árt. A ráncok eltüntetésére az effleurage és a massage á friction ajánlatos. Óvatossággal kell ez irányban eljárni, mert különben ellenkező hatást ér el vele az ember. A mitesszerek, bőrpigmentációk (szepelők, anyajegyek) eltüntetésére, valamint általánosságban friss üde teint elnyerésére a modern kozmetika a hámlévasztókat tartja legjobbaknak. Hámlévasztóval kezelt arc esztendőkkel látszik fiatalabbnak. Az emallirozott, az arc zománcos-zása csak éltesebb nőknek ajánlható, fiataloknak éppen nem tanácsos. Rendellenes helyen nőtt hajak (női bajusz, szakáll) eltávolítására az elektrolitikus epitáció (villamos szörtelenítés) szolgál. Ősz hajakat feketére ólommal és légenysavas ezüstoldattal festenek. Az ólomfesték veszedelemes, a légenysavas ezüstoldat ártalmas. Helyette az ártalmatlan keleti festésmód ajánlatos, mely a hajnak valódi színt és fényt ad, miáltal a sötétítés fel nem ismerhető. A szőke színt adó vizek közül a hidrogensuperoxyd 15—20 százalékos oldata ártalmatlan.

Dr. M. Nagyvárad. Csaknem mindegyik angol képes lapban talál egy-két szépirodalmi dolgozatot is, de olyan szánerű lap nincs, mint amilyet említt. *The Graphic* és az *Illustrated London News* a celnak mégis meg fog felelni. Megrendelheti ezeket Lappert (Váci körút) újságíródjában.

S. Ó. Kecskemét. Megtörtént, jegyzéket az Erzsébet-körút 27-ik számú sorsjáték-iroda ad.

R. S. Huszt. Ha a számokat megírja, utána nézzünk.

K. J. Szobok. 1. Nem árulják ezt el az illetők. 2. Magyar szó ez.

M. J. 1. A Hét kiadóhivatala József-körút 17. Egész évre husz korona. 2. Református.

KÜLÖNFÉLÉK.

Te kis hegyirózsa.

— Te kis hegyirózsa egyem a zuzdat,
Megcsókolnám azt a szép piros orcádat.

— Nem lehet, nem szabad, még meglátok, menjen!
— Az uton senki sincs, ki látna itt, lelkem?

— Az, aki mindent lát, mikor nem is véli,
Szerelmes urfi, attól kell ám félni!

— Mit kereses az itt Rohocson, te édes,
Hiszen a jó isten mindig egészséges.

Gárdonyi Géza.

— **Különös előjogok.** Azok között az előjogok között, amelyeket az angol uralkodók néhány alattvalójuknak adtak, feltétlenül az a legkülönösebb, amelyet Mária királynőtől gróf Sussex kapott. A királynő ugyanis megengedte a grófnak, hogy előtte mindig *hálósapkát* tarthasson a fején. A gróf idegbeteg volt és mert a fejét nagyon kevés haj fődte, folyamodott a királynőhöz, hogy ezt a nélkülözhetetlen ruhadarabot mindig, még a királynő jelenlétében is viselhesse. Egy másik különös privilégium Norfolk herceget illeti. Amikor a herceg 1877-ben Hastings Florát, a legkiválóbb angol szépségek egyikét oltár elé vezette, felferült az a kérdés, hogy azt a régi szokást, amely szerint a norfolki herceget egy lovasezred kísérje a templomig, fel fogják-e ujtani. Viktória királynő kirendelt egy ezredet, amely a mátkapárt a templomig és onnan a lakásáig kísérte. A hercegnek még egy előjoga van. Mint a király earl-marsallja a koronázási ünnepségeket ellenőrzi és ezért a koronázás után a király részéről egy aranykehelyt illeti meg.

Érdekes Spencer grófnő privilégiuma is. Az udvari ünnepségeknél ugyanis *önmagá hordhatja az uszályt* és nem köteles udvari apródokat használni e célra. A grófnő azonban nem vette még igénybe ezt a jogát. A Kingsale lordok is fedett fövel jelenhetnek meg a király előtt. Ezt a jogot a Kingsale lordoknak egy Courcy nevű őse kapta, aki herculesi termete révén és mint a király championja nagy hirre tett szert.

Kellemetlen előjog illeti meg az angol királyság összes pairjeit. Ha ugyanis arra kerülne a sor, hogy egy pairt akasztassanak, az nem közönséges kötéllal, hanem csakis *selyemsinórral* történhetik.

— **Könyvtár a parkban.** Brooklyn város hatósága elismeréseméltó újítást léptetett életbe. Ugyanis a város leglátogatottabb parkjában könyvtárakat állított fel, melyeket az üdülést kereső közönség díjtalanul használhat. Mindenki, aki nevét és lakását egy kitett íven följegyzi, jogot nyer arra, hogy egy kereskedelmi, földrajzi vagy természettudományi munkát,

esetleg egy illusztrált mesterművet is a parkban való időzése tartamára kölcsön vehessen. Ez a megszívlelésre érdemes humánus intézmény már a múlt esztendőben is pompásan bevált; a legutóbbi nyár folyamán csupán a központi parkban nem kevesebb, mint 36.132 kótetet vettek kölcsön a tudományoszonyas sétálókn. A könyv-állományt az idén csaknem megháromszorozták, miáltal lehetővé válik, hogy mindenki hozzájuthasson a neki megfelelő jó olvasmányhoz. Az idei tavaszon New-Yorkban és Philadelphian is követték a brooklyni példát, és nem lehetetlen, hogy nem sokára az egész Egyesült-Államokban életbe lépjen a szabad ég alatti könyvtárak intézményét.

— **Egy szindarab hatása.** A *Matin* egy rendkívül mulatságos történetet mond el, amely egy *Boulé* nevű dadogó drámaírás és *Roguelant*, a Variété-színház igazgatója közt játszódott le.

Egy ízben ugyanis Boulé felolvasta a színház direktorának legújabb darabját. Szerzőlőtt izgatott volt és a dialogusokat épp úgy, mint a hosszú monológokat szakadozotán, dadogva, hebegve olvasta föl.

Az igazgató minden szó után hangosan felkacagott és csakugy csurogtak a könnyek szeméből...

A felolvasás végén Boulé izgatott mosolygással kérdezi:

— Ugy-e pompás dolog?

— Kedves szerző — felelt az igazgató — valóban nagyon jól mulattam. Hatásos, fölséges darabunk lesz. Ez a sok lehet még alak kétségkívül fényes sikert fog aratni.

— De — de, a szereplőknek nem kell dadogni... Én hebegtem.

— Ugy? Az már más! Így bizony nem valami vig darab. Sajnálom, akkor nem fogadhatom el — szölt a direktor.

És a szerző busan távozott.

— **A cigányvajdák serlege.** Szédeczky Lajos egyetemi tanár, az Erdélyi Múzeum című folyóiratban írja a következő érdekes adatokat:

Egy erdélyi hitelbank zálogosztályában kiváltatlan s eladásra szánt régi serlegekre figyelmzettetek, megtekinttem azokat. E serlegek többnyire sátoros cigányok tulajdonai, akik tudvalevőleg előszeretettel vásárolják és szedik össze s nemzedékről nemzedékre féltékenyen őrzik a régi ezüst poharakat. Ez az ő legkedveltebb értéktárgyuk s mint hajdan őseinknél az „arany és ezüst marha” pótolta a mai takarékpénztári betéteket, értékpapirokat: a sátoros cigány értéktárgya mai napság is az ezüst pohár. Ha megszorul, beteszi a zálogházba; ha pénzre tesz szert, kiváltja; de eladni csak a legvégső esetben akarja. Nemrég vásárolt az Erdélyi Múzeum két ilyen serleget egy fogarasi zálogháztól; de sajnos, a legszebbekhez hozzá utni alig lehetséges. Külön kollekciónak alkotnak

a céhpoharak, jelvényekkel, fölliratokkal; továbbá száz egyháznak egykori serlegei; s egy sajtóságos kollekción cigány-vajdák neveivel, bevéssett arcképekkel s sátor előtt ülő cigány-alakokkal. Amelyek nem beszélnek az egykori tulajdonosokról, annál ékeesebben beszélnek az erdélyi fejedelmekről ötvös művészetéről, annak bámulatos fejlettségéről, ékítő magyaros stíljéről. Ez a véletlen lelet azt a gondolatot ébresztette bennem, hogy a kutató és gyűjtő keresse fel a cigány-sátrakat s próbálja meg hozzájutni a hasonló tárgyakhoz, bár azt hiszem, nem lesz könnyű dolog; s tegyük tanulmány tárgyává a zálogházakat, (ha mindenütt annyi előzékenységgel találkozónánk, mint én az illető bank igazgatósága részéről) s rajzoljuk le, fotografáljuk, írjuk össze a történeti és műbucsi ötvösműveket, ha már meg nem szerzhettük. Rendszeres és hosszabb idei munkával igen érdekes és közhasznú tanulmány lenne a gyűmölése e fáradozóknak.

— **A bő frakk.** Hogy politikai előnye is lehet a bő frakknak, arra jó példa volt Reimer András, akinek a fia, dr. Reimer Hermann a memoárjaiban a következő kedves történetet írja meg:

Az öreg Reimernek egy barátját, Jung Károlyt, aki 1884-ben mint a baseli egyetem tanára halt meg, 1819-ben avval gyanusították, hogy demagóg és elfogták. Egy év múlva bírói ítélet nélkül szabadon bocsátották, de kiutasították az országból. Jung Drezdába ment, hogy ott folytassa orvosi működését, de mert nem volt utlevél, Berlinbe toloncolták. Reimer azt ajánlotta erre neki, hogy jelentkezék Schukmann rendőr-miniszternél, kérjen ettől egy külföldi utlevélet és menjen Párisba.

— Az audiencia — írja az ifjabb Reimer — nagyon derülten végződött. Mielőtt ugyanis Jung a miniszterhez ment volna, kitűnt, hogy nincsen frakkja. Apám fölesőnözte hát neki a frakkját. Minthogy Jung nagyon karcsu, apám pedig erős testalkatu volt, Jung csak úgy használhatta a frakkot, hogy a balkezevel hátul ráncba fogta a ruhadarabot, nehogy a két szárnya előre csuszszék. A miniszter egyre növekvő félelemmel és izgatottsággal nézett Jung hátra-tett keze felé. Valami tört, vagy revolvart sejtett ott. Jung észrevette a miniszter lélnkvilátlansáit és hogy eloszlassa aggodalmát, elbocsátotta a frakkot, amire — amint Jung magát kifejezte — a drapéria elől összecsapódott. A miniszter erre hangosan nevetni kezdett és Jung megkapta az utlevélet.

— **Kedélyes fogház.** Az amerikai fogházak az angol taposómalmok és a jótékony intézetek között való helyet foglalják el. A cellák apró ketrecek, de a fegyenceknek olyan szórakozásokat engednek meg, amelyek a büntetés céljával algha egyeznek meg. Több fogházban például újságot szerkesztenek és adnak ki a fegyencek.

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

74

— Miféle emigránsok jártak itt?
— Hárman voltak. Az egyik egy öreg ur, ezt tábornoknak hívták, pár napig itt ült, azután elutazott gazdám kocsiával Brassó felé. Volt azután egy középkorú ur, délceg, ügyes, barna ember, szürkülő szakállal, ez csak egy napot ült itt. Valahol közel lakik. Megtelepedett, nem megy vissza Konstantinápolyba. A harmadik egy egészen fiatal ember, feltűnően szép alak. A beszédéből, amint kivettem, főhadnagy volt a Kossuth-huszároknál. Ezzel sokat évdőttem asszonyom is gazdám is, hogy miért olyan szomorú, holott eddig híres volt a vidámságáról. Engem is érdekelt a szép, szomorú fiatal ember, figyelemmel kísértem, mikor lefeküdt, hogy mit csinál. Nagyon sokszor hallottam, hogy levettkezés közben kezében megzörren valami. Diskrét, finom tárgy lehetett Sokszor arcára tette, szinte beletemetkezett, ilyenkor mintha zokogott volna. Egyszer korán mentem be hozzá, mélyen aludott, félre csuszott inge aló kieszillant valami, össze-visszahányt keleti gyöngyök egy kopott szalaggal általköve. Ez valami kedves emléke lehet, mert ott viselte mindig a szive felett.

— Na és milyen volt ez a fiatal ur? Meddig maradt itt, és hova utazott?

— Szép volt, nagyon szép volt, amint mondtam. Barna, piros arca, göndör fekete haja, fekete göndör bajusza, nagy, ragyogó, fényes, fekete szeme... aztán milyen karja, melle, válla, izmai... Szinte ropogott a föld alatta. Pedig olyan könnyű, ruganyos lépteit voltak, mint a

szarvasé... A lány egészen nekipirult a lelkesültségnek.

Berger sápadt lett, valami kellemetlen érzés vett rajta erőt. Eppen így írta le felesége egyszer neki Bacót... Kellemetlen családi jelenet lett belőle. Most az irigység érzete a féltékenység emlékével összevegyült. Berger képesnek érezte magát kihuzni a föld alól a pokol valamennyi ördögét, csak hogy ezt a kínzó érzést megbosszulhassa valakin.

— Visszajön-e még ide? — kérdezte azután.

— Igen, visszajön. Most jönnek a téli névnapok. Ilyenkor az a szokás, hogy 20—30 magyar ur felkerekedik és sorra járják valamennyi ősi kuriát, mindenütt megessnek mindent és megisznak mindent, amit csak megenni vagy meginni lehet. A menetből egyik-másik elbetegszik, elmarad, de új jön helyébe. Olyanforma ez, mint a tatárjárás. Azután gazdám is elviszik, de ő rendszeren három nap alatt visszatér. Ezekben a nagy dorbézásokban szól a zene, foly a bor. Olykor félrevonulnak a megletebb férfiak és suttogva beszélnek valamit. E beszédekből a falon is mintha áthallatszanék a Kossuth neve.

— Tíz aranyod van, lányom — mondta Berger — ha értesítesz, mikor a „tatárjárás” ide jön. Ebből a tizből ötöt előre adok. Kivette erszényét és csakugyan át adott öt aranyat.

— De hogy értesítesz? — Kérdezte némi szepegés közt a szobalány.

— Ismersz vagy egy csendőrt? Bizonyosan. Na nem kérde, melyiket, mindegy. Amelyiket ismered, értesíts előre jöveteléről, két nap múlva ugyanaz a csendőr átadja az öt aranyat. Ne felejtse el: „jön a tatárjárás”, jön még öt arany. Van valami bizalmas lovas, vagy vadász féléje gazdának akivel még beszélhetnék valamit?

— Van... Egy régiebb embere. Magán-szolgája volt a katonaságnál, elkísérte a forradalomba. Most olyan mindenesféle, némelykor kisegít engem, mint inas, máskor kisegíti a kocsi. Nyergel, befog, vagy hajt. Régebben amint ő

beszéli, elkísérte gazdánkat nagy lovaglásaira, vadászataira.

— Valami ürügy alatt küldd ide.

— Majd vele küldöm le a reggelit, valami koser hig tojást. Jó lesz? nevetett a szobalány.

— Jó lesz, jó lesz — mondta Berger — bosszankodva megint külsején, hogy olyan egyszerű arúója lett.

Alig egy negyedóra múlva a mindenes jött be, egy tálcán teát és főtt tojást hozva. Berger az arc állásáról úgy nézte ki, hogy oláh legény. Oláhu szólította meg. A fiun jól látszott, hogy érti a megszólítást, mégis magyarul felelt. Berger alkalmazta rendes fogását.

— Hát miért beszélés magyarul, mikor román vagy, szégyelled tán nyelvedet, apádat, anyádat?

— Megszoktam az urak között, hogy az urak nyelve a magyar, csak a parasztkozt megy a román beszéd.

— Mikor születél, nem szívtál magyar királyi, vagy magyar nemzeti anyatejet, anyád román lelkét lehelt beléd. Ez a lélek szabad volt. Magyarul csak akkor tanultál, mikor szolga lettél és azért tanultál, hogy szolga maradhass.

— Igaz uram, igaz... felelt szomorúan a legény és arca elborult.

Az első kis rozsdafolt, mely a lélekre vetődött. Berger jól látta a foltot, folytatta tehát.

— Ott voltál a forradalomban, tudod, hogy minden megváltozott. Levettük a dolyfős magyar urakat, székeik és magyar parasztkozt. Most a császár fizet, fizeti a hűségesszolgálatokat, fizeti gazdagon. Ur lesz a román, a tót, a szerb, a zsidó és a magyar lesz a szolga. Láttad a megyefőnököket, Djerbulesku urat? Nagypapa még paraszt volt, mint jó magad, ő már négy lóval jár, de románul beszél, magával a császárral is. Ilyen lesz minden román, aki mer valamit és tud valamit. És miért ne legyen? Elődeitek urak voltak e völgyek és halmok felett, mohás kőfalak most is hirdetik régi római városaitokat,

De hogy a szigorúság milyen gyöngye lábon áll az amerikai fegyházakban, arra jellemző az az eset, amely a filadelfiai Moyamensing-fegyházban történt. Ebben ugyanis két fegyenc arra használta fel a szabad idejét, hogy hamis 20 dollárosokat gyártott. Ezt a mesterséget a fegyencok már két éve folytatják és látogatóik naponta kivitték és forgalomba hozták a hamisítványokat. A két fegyenc — Taylor és Bredell a nevük — vénsők volt és a dologban az az érdekes, hogy 100 dollárosok gyártása miatt zárták el őket.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A földadó revíziója. A fennálló adórendszer szükségessége tette a kataszterek helyesbítését, mivel utóbbi időben e téren olyan zavarok mutatkoztak, melyek elkerülhetetlenül teszik az általános reformot. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, egyetértőleg a pénzügyminiszterrel, felhívta az ország gazdasági egyesületeit, hogy válasszanak bizalmi férfiakat, kik a földadó kataszterhelyesbítés munkálatainál támogatni lesznek hivatva a kormány kiküldött közegeit. A munkálatokat, mint értesülünk, még e hónap megkezdte a kormány.

A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy Orth állomásán a mai naptól fogva a postahajók ismét kikötnek.

Vasutak bevétel. A déli vasút bevételé májusban 9,122,764 (+116,588) koronát, az Osztrák Magyar Allamvasutak 4,951,352 (-226,720) koronát tett.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten pényben 42.— korona áruban 42.50 korona Bécsben 40.40 korona pényben, illetve 40.80 korona áruban.

Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: *Barta Jenő* vegyeskereskedő *Miskolc*, idősb *Glazs Lipót* kereskedő *Prosznitz*, *Feldmann József* kereskedő *Erményfalva*, *Schneckenburger Mária* női szabó *Lai-bach*, *Kosjerina Vladimir* Mostar.

Szészület. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) A vidékről érkező nagyobb vételmegbizások első hírnökei annak, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak üzeme szűnnek, de az ipari szeszgyárak hátralévő kontingense sem mondható nagynak, ha tekintetbe vesszük, hogy a termelési év végéig még három hónap van hátra. Ilyen feltételek mellett a nyári üzlet igen élénknek ígérkezik, sőt tekintve azt, hogy a nyári hónapok szeszükséglete — ideértve az ecetgyártáshoz szükséges adómentes szeszt is — igen nagy szokott lenni, nem lehetetlen, hogy később a szeszárak emelkedni fognak. Mai árak: nyersszeszért finomított részére: 42—42½, finomított szesztért nagyban 116—116½ kicsiben 117—118, denaturált szesztért nagyban 35—36, kicsiben 36½—37 K. helyben.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor cég jelentése.) A kedvezőtlen aratási kilátások folytán a gabonatorzsda emelkedő irányzatot követ, mely tény nem

maradt befolyás nélkül a szeszüzletre sem. Noha exkontingens szeszben a készletek csekélyek és a tengeri-árak felszöktek, árvízözés egyelőre nem állott be, azonban mérsékelt áremelkedésre — ha gaboná-árak tovább emelkednek — kilátás van. Mai nagybani jegyzések 35.50—36.— korona 10,000 literfokonként hordóval együtt, ab Budapest, készpénzfizetésre, engedmény nélkül. Egyes barrelok 1 koronával drágábbak.

Terpentinolaj. (Kalmár Sándor cég jelentése.) Erősebb hozatok folytán nagyobb kínálat állott be és miután a togyasztás csekély, a készletek az áralakulást hátrányosan befolyásolják. Mai nagybani jegyzések viztisza orosz árúért: 49—50 korona 100 kilogrammonként ingyen hordóval ab Budapest készpénzfizetésre. Egyes barrelok egy koronával drágábbak.

Borjvásár. 1901. évi június hó 5-ikén. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belüldi élő borjú 871 drb, leölt borjú — db, bécsi borjú — db, — db., növendékmarha 69 darab, bárány élő 100 darab, leölt bárány — darab. Árjegyzések. — Belüldi élő borjú I. rendű 78—85 l.-ig, kivételes 90 i., II. rendű 64—76 l.-ig, 1 kilónként, leölt borjú I. r. — l.-ig, II. r. — l.-től l.-ig, kivét. — l. kilónként levonas nélkül. Bécsi leölt borjú — l.-ig. Növendék marha 50 l.-től 54 l.-ig, I. r. — l.-ig, közepminőségű 45—49 l.-ig, alarondult 40—44 l.-ig, 1 kilónként. Bárány élő 8—12 k., leölt bárány —, —, K. kivételesen ár — k.-ig páronként. — Az irányzat általában élénk volt, első rendű borjúk ára 3—4 fillérrel kilogrammonként javultak; a készlet elfogyott.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 1085 darab, magyar tehén: 695 darab, szerbiai ökrök 495 darab, szerbiai tehén 84 db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 66 drb, bika 193 darab, összesen 2618 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökrök — darab, fejős tehén 161 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 60.— K.-től 64.— K.-ig, kivételesen —, —, K., 100 kilónként élő sulyban, közepminőségű 54.— K.-től 58.— K.-ig, silányabb minőségű 48 K-től 52 K.-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 50 K-től 58.— K.-ig, kivételesen —, — K.-ig. Silányabb minőségű 44 K-től 48 K.-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 62 K-től 70.— K.-ig, kivételesen — K.-ig. Közepminőségű 54 K-től 60.— K.-ig, silányabb minőségű 50 K-től 52 K.-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 52 K-től 60.— K.-ig, kivételesen — K.-ig, silányabb minőségű 42.— K-től 50.— K.-ig. Bika jobb minőségű 52 K-től 64.— K.-ig, kivételesen — K.-ig. Silányabb minőségű 48.— K-től 50.— K.-ig. Bivaly 34 K-től 44 K.-ig, kivételesen —, — K.-ig. Magyar tehén 42.— K-től 57.— K.-ig, kivételesen 60.— K.-ig. Tarka tehén 46.— K-től 64.— K.-ig, kivételesen 69.— K.-ig. Mind 100 kilónként élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű — K-től — K.-ig, kivételesen —, — K.-ig métermázsánként, —, — K-től —, — K.-ig páronként, közép minőségű —, — K-től —, — K.-ig 100 kilónként — K-től — K.-ig páronként, silányabb minőségű — K-től — K.-ig 100 kilónként, — K-től — K.-ig páronként. Hizalmi való ökrök fehér 100 kg.-kint —, — K-től —, — K.-ig. Fejőstehén kereszteszt színes 150 K-től 230 K.-ig darabonként, bonyhádi faj 230

K-től 310 K.-ig darabonként, kivételesen — K-től — K.-ig. Igás bivaly —, — K-től —, — K.-ig páronként. Vágómarhából 200 darabkal kisebb volt a felhajtás, mint a múlt héten; a mai szükséglet igen gyenge, idegen vevők is tartózkodtak a bevásárlástól a bécsi olcsó árak miatt; ennek tulajdonítható, hogy lanya irányzat mellett az árak 1—2 koronával métermázsánként csökkentek. Csakis gömbölyű, fiatal, kivitelre alkalmas marhák árai maradtak változatlanul. Jármos ökrökben nincs forgalom, fejőstehénekben launyháb.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székely-lóvárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi június 5. Készlet 691 darab. Erkezett 1966 darab. Összesen 2657 darab. Eladott 1592 darab. Maradt 1065 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 80—85 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 80—85 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 80—84 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilés 70—80 koronáig. — Malac 60—72 korona. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonatorzsda.

Budapest, június 5.

A buzaüzlet ma lanya hangulatban nyílt meg 5 fillérrel olcsóbb árakkal. Később a határidőüzlet áremelkedés következtében javult a hangulat és élénk vételkedv mellett tegnap árakat értek el. A forgalom 43,000 métermázsát tett. Rozs 5 fillérrel drágább.

Egyéb gabonaműveket nem történt változás.

Eladatok:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 81 k. 8 K. 32½ f., 100 mm. 79½ k. 8 K. 32½ f., 100 mm. 79 k. 8 K. 30 l. 100 mm. 78½ k. 8 K. 30 l., 600 mm. 79 k. 8 K. 27½ f., 100 mm. 80 k. 8 K. 27½ f., 400 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 250 mm. 78½ k. 8 K. 15 f., 1500 mm. 78 k. 8 K. 25 f., 300 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 700 mm. 77½ k. 8 K. 20 f., 700 mm. 77 k. 8 K. 20 f., 800 mm. 77 k. 8 K. 20 f., 300 mm. 77 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 77 k. 8 K. 12½ f., 100 mm. 76½ k. 8 K.

Pestvidéki: 100 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 76½ k. 8 K. 10 f., 400 mm. 77½ k. 8 K. 10 f., 150 mm. 78½ k. 8 K. — f., 100 mm. 77½ k. 7 K. 95 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 97 f., 250 mm. 76 k. 7 K. 90 f., 350 mm. 77 k., 7 K. 90 f., 300 mm. 76½ k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 76½ k. 8 K., 160 mm. 74½ k. 7 K. 90 f.

Bácskai: 3300 mm. 75½ k. 7 K. 75 f., 3100 mm. 74½ k. 7 K. 75 f.

Dunaföldvári: 500 mm. 76 k. 7 K. 95 f., **Csongrádi:** 1500 mm. 74½ k. 7 K. 90 f.

Fehérmegyei: 150 mm. 77½ k. 8 K. 15 f., 300 mm. 77½ k. 8 K. 20 f., 720 mm. 75 k. 8 K. 02½ f. **Csanádi:** 100 mm. 78 k. 8 K. 15 f.

Bánsági: 2700 mm. 76 k. 8 K. — f., 500 mm. 75½ k. 7 K. 95 f., 700 mm. 77 k. 8 K. — f.

Adai: 2800 mm. 74½ k. 7 K. 95 f.

Obecsei: 2500 mm. 75 k. 7 K. 05 f.

Makói: 4300 mm. 78½ k. 8 K. 30 f.

Kalocsa: 1900 mm. 74½ k. 7 K. 92½ f.

Raktárúri: 1800 mm. 76½ k. 7 K. 95 f., 2100 mm. 76½ k. 7 K. 95 f.

Erdélyi: 200 mm. 77 k. 7 K. 90 f.

Hódmezővásárhelyi: 1200 mm. 78 k. 8 K. 27½ f.

Mind három hónapra.

arcaitokon meglátszik a római katonák hasonmása. A tatár faj ott vonaglik a császár diadalmas fegyverétől. Vonaglik, míg elfoly vére mind. Akkor beülünk házaikba és birtokaikba és miénk lesz minden. Miénk lesz vér nélkül, mint az érett alma, melynek csak fáját kell ráznod, hogy öledbe hulljon. Hová való vagy te? — kérdezte hirtelen átcsapva a beszédet Berger.

— A radnai havasok alatt, Vale vinuljából. A Berger leckéje fogott, a legény most már románul beszélt.

— Akkor hát te szűkített katona vagy — riadt a legényre Berger — hol bujdoskoltál, míg urad Olmützben ült és miért nem állottál sorozás alá azután, hogy a honvédség feloszlott?

A legény megszeppent az egyszerre haragosá vált uraságtól s hebegve mentegődni kezdett:

— Anyámnál voltam a radnai havasokban, ott senki sem keresett magyar honvédet. Különben én nem is voltam honvéd, csak tisztizsola. Szolgáltam gazdámat ott is, mint azelőtt vagy azután.

— Lógni fogsz, felkötöttek. Felkötöttek a hatalmas osztrák császár nevében — hatalmaskodott Berger. — Csak ugy menekszel, ha szolgálatunkba szegődöl és hűséges leszel. Máskülönben Djerbulesku, a román nagy ur köttet fel. Erted?!

— Ertem uram. De hogy szolgáljak én két urat egyszerre?

— Gazdádnál maradsz, Galambodinál. Kileseled mind, hogy kik járnak hozzá, miről beszélnek, mit csinálnak. Azután anszolod, hogy vadászszék minél többet és szánkazzék. Mindegyre tisztított a fegyvert, találás eltévedt hajtókutyákat, kopót, vizslát, (amit majd a csendőroők átadnak neked). Jelented, hogy a lovak toporzékolnak, nyugtalanok, igen véresek. Nagyobb, erősebb hajtások kellenek el Beszterecig, Radnái vagy éppen a vale vinuljig.

— Oh, oda sokszor jártunk vadászni magyar arakkal és osztrák tisztekkel. A forradalom előtt,

mikor még osztrák huszárok voltunk, olyankor anyámnál hálunk meg. Jó, nagy elsőszobája volt. A szabad kemencében égett a rözse. Az urak pokrocokra leültek a földre és kártyáztak reggelig. Anyám pulizkát főzött nekik berbéstokányval. Nagyon izlett az uraknak. Egy szép hugom is volt, az hordta a bort, meg-meg ölelgették, különösen a tiszt urak. A lánynak is tetszett a dolog, anyámnak is. Reggel aztán korán talpra állottunk és estig üztük a medvét, farkast, zset. Arra felök a vad. Egy-egy ilyen három-négy napos vadászat után annyival borralátott kapott anyám és hugom, hogy tehenet vásároltak vele és jólétük biztosítva volt évekig. Oh soha olyan boldogok nem voltunk, mint akkor. Gazdám vidám volt éjjel-nappal. Öröm volt reáézni. Kötekedett velem, hugommal és mindenivel. Szerelmes is volt Olmützben a mostani asszonyomba, aki akkor német is volt, gazdag is volt, bárókisszony is volt... Most egyik sem — sóhajtott a legény — egy szép halvány zsidóleány és a forradalom mindent összerontott.

— Mitféle halvány zsidóleány? — kérdezte érdeklő Berger.

— Lévy Eliás lánya. Az öreg Lévy Eliásé. Aki jó, szegénytelen gazdaggal egyaránt. Aki hálával és büszkeséggel emlegeti a forradalmat, pedig két gyermekét emésztette el és nem maradt több gyermeke.

— Ismerem — szólott tompán Berger és azután többet nem kérdezett, sem Eliásról sem lányáról semmit. Visszatért arra a zeg-zugos csapásra, melyen mint a jó csahos hajszolta a vadat.

— Vedd rá uradat és ha teheted, akár az asszonyt is, hogy még egyszer ujjtsák fel a régi emlékeket és szánkazzanak a Vale vinuljába. Mondd, hogy irt anyád vagy testvéred, mennyi ott a vad, hogy elszaporodtak mióta nem lóvik. Ha látod, hogy kedvet kapnak, értesítsd a csendőrt, az majd jelenti neked. Ha sikerül, amit tervezek,

beülsz a Galambodi házába, mint tisztartóm, elveheted Luizát, a szobalányt és kapsz 500 forintot. Mert a Galambodi-birtokot magamnak néztem ki. Tudod, gazdád tudóveszes... Egy nagy vadászat... egy meghülés... és vége. Az asszony, az nem marad itt a pus emlékekkel. Majd összetrafikáljuk Djerbuleskuval, szép oláh menyecske lesz. Djerbuleskunak aztán nem kell ez a régi magyar bagolyvár, épít újat római oszlopsorozattal, román izléssel, oda, ahol románabb a világ, valahol Radna körül. Berger ijedten szájjára ütött. Megint rajtakapta magát azon rossz szokásán, hogy belejőve a beszédbe, többet mondott, mint mondani szándékozott. Felbeszakította a szóadatot és ráirvált a legényre.

— Ha pedig nem fogod tenni amit parancsoltam, vagy elárulsz akár gazdádnak, akár másnak, akkor Istenre és minden szentek nevére mondom, lógni fogsz... Amen!... zárta le a szót, keresztet vetve magára. Jehovával majd kibékülök, szaladt végig agyán a hátsógondolat, ő tudni fogja, hogy ez a keresztvetés most csak üzleti fogás. Az oláh legény látja ezt a fogadás nagyságát a keresztvetésből, szentül ohlhiszi, hogy csakugyan lógni fog.

Bergert nagyon megvárakoztatták. Ki kellett várnia, amíg báró Tekendorfer elindult. Tőle pedig nem olyan hamar ment az elválás. Galambodi is, Galambodiné is kikísérték, a kutyák látva, hogy bálnak vele uraik, bizalommal esaholták körül. Mikor végre valahogy báró Tekendorfer a kocsihoz jutott és beült, meglátta a szép vadászfegyvert, melyet a szobalány utasításához képest előre elhelyezett.

— Ej... ej... csóvalta meg fejét — hát már az elkért ajándékot sem lehet elogadni viszonzatlanul? Mit csinálók én a jó német étellekkel, szives vendéglátással? Hogy viszonzom, mikor tudom, hogy nem jönnek felénk...

(Folytatása következik.)

Zab: 150 mm. 7 K. 50 f., 150 mm. 7 K. 25 f., 100 mm. 7 K. 20 f., 250 mm. 7 K. 20 f. Tengeri: 820 mm. 5 K. 30 f. Rozs: 400 mm. 7 K. 4 1/2 I., 200 mm. 7 K. 25 f. Készpénzes mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektolitereként és kilogrammonként.

Table with columns for 'B u z a', 'Kiló', '50 Kilogramm ára', 'Kiló', '50 Kilogramm ára'. Rows include Tiszavideki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bányági, Bácska.

Table with columns for 'Egyéb gabonafélék', 'Kiló', '50 Kilogramm ára'. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Kéles.

A határidőszlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza októberre . . . 8.21—8.19—8.20—8.17—8.16 Rozs októberre . . . 6.75—6.76—6.80—6.82. Zab októberre . . . 5.93—5.95—5.98—6.—6.02 Tengeri júliusra . . . 5.40—5.41

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre . . . 8.16 " 8.17 " Rozs októberre . . . 6.82 " 6.83 " Zab októberre . . . 5.99 " 6. " Zab júliusra . . . " " " Repce augusztusra . . . 13.05 " 13.15 "

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza 1901. októberre . . . 8.23—8.29 Rozs októberre . . . 6.95—6.96 Zab októberre . . . 6.04—6.06 Zab júliusra . . . 5.45—5.46 Repce augusztusra . . . 13.05—13.15

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde eleinte végig tartózkodó volt. Az árfolyamok csekély forgalom mellett alig változtak. A déli tőzsde egy árnyalattal javult s csendesen zárult.

A helyi piac forgalom nélküli. A jàradék- és valutapiac változatlan. Az előtőzsde csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 690.50—692.—. Osztrák hitelrészvény 686.50—689.75. Államvasuti részvény 667.50—670.—. Küzti vasut 567.——569.— korona.

A déli tőzsde nyugodt. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 690.——691.—. Osztrák hitelrészvény 686.50—688.—. Államvasuti részvény 668.25—669.25. Jelzálogbank 440.——442.—. Déli vasut 103.50—104.— korona.

Forgalomban került: Koronajàradék 63. ———. Hazai bank 213. ———. Salgótarjáni 586. ———. Ganz és társa 2770. ———2800.—. Cukoripar 1820. ———1830.—. Adria 417. ———419.—. Városi vasut 299. ———300.— korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárólatok maradt: Osztrák hitelrészvény 688.—. Magyar hitelrészvény 691.—. Leszámítoló ——. Rimamurányi vasmű részvény ——. Osztrák-Magyar államvasut 668.50. Közúti vasut ——. Villamos vasut ——. korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerző hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 38.—43.— korona, vörös aprószemű 33.—38.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bányási — korona, középszemű 40.—43.— korona, nagyszemű 45.—48.— korona. Disznósér: budapesti: 43.50—49.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 40.50—41.— korona, 3 darabos 42.50—43.— korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.25—12.50 korona 120 darabos —, korona, 100 darabos 13.50—13.75 korona, 85 darabos 15.—15.25 korona, azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.75—11.— korona, 100 darabos 11.75—12.— korona, 85 darabos 13.—13.— korona. Szilvaiz: szlovéniai 19.—19.25 korona, szerbiai 18.—18.25 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, június 5. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A magyar földmívelésügyi minisztériumnak ma a vetések állásáról kiadott jelentése a helyzetet tükröthetnek mondja és csak abban az esetben lehet a mult évi aratásához képest hátrányos eshetőségről és rossz aratási kilátásokról szó, hogyha az idő hamarosan nem fordul kedvezőre. Ez a hivatalos jelentés a budapesti és a bécsi tőzsdére nem volt nyugtalanító hatással s a határidőszlet kezdetben nyugodtan indult, később élénk vásárlási kedv jelentkezett s az árfolyamok emelkedtek. A tegnapi árakhoz képest buza és rozs r, zab 6, tengeri 1—2 fillérrel javult.

Közlötték: buza észre 8.37—8.46, rozs május—júniusra 7.75—7.82, észre 7.16—7.26, zab észre 6.40—6.42—6.41, tengeri május—júniusra 5.57—5.62—5.61, július—augusztusra 5.68, szeptember—októberre 5.90, zab május—júniusra 7.80—7.90; rpece augusztus—szeptemberre 13.50—13.60 korona. Felmondottak 23000 métermázsra tengerit.

Zárólatok maradtak: buza május—júniusra 8.25, észre 8.57—8.56, rozs május—júniusra 7.25, észre 7.30, zab észre 6.45, tengeri július—augusztusra 5.73 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Bécs, június 5. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjàradék 117.90. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 144.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.20. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.50. Magyar ésszámítoló- és pénzváltóbank —. Rimamurányi vasműrészvény 490.—. Magyar koronajàradék 92.95. 4% os Magyar földteleherm. kötvény 91.90. Magyar hitelbank részvény 690.—. Magyar nyeregmény kölcsön sorsjegye 173.75. Kassa-oderbergi vasut részvény 355.— Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar —.

Bécs, június 5. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/2% os papírjàradék 98.50. 4% os osztr. aranyjàradék 117.90. 1860-os sorsjegye 139.75. Osztrák hitelsorsjegy 400.—. Angol-osztrák bank 281.—. Bécsi bankjegyesület 482.50. Osztrák-magyar bank 1673. Déli vasut 104.50. Dunagőzhajózási részvény 833.—. Dohányrészvény 294.— Császari és királyi arany 11.34. Német bankváltók 114.7. 4 2/2% os ezüst jàradék 98.10. Osztrák koronajàradék 92.25. 1864-iki sorsjegy 267.—. Osztrák hitelintézeti részvény 688.—. Unionbank 565.50. Osztrák Làncterbank 414.50. Osztrák-magyar államvasut 668.50. Elbavölgyi vasut 497.—. Alpesi bányarészvény 470.—. 20 irank, arany 19.69. Londoni váltóár 240.33. Bécsi Tramway Lít B. 247.—. Bécsi Tramway Lít A. 250.—. Lipót kohó —. Az irányzat javult.

Bécs, június 5. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárólatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 688.—. Magyar hitelrészvény 691.—. Angol-Osztrák bank 281.—. Bécsi bankjegyesület 482.75. Union bank 561.—. Làncterbank 416.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 668.50. Lombard 105.—. Elbavölgyi vasut 498.—. Északnyugati vasut részvény 480.00. Dohányrészvény 294.50. Rimamurányi vasmű 491.00. Alpesi bányarészvény 470.00. Májusi jàradék 98.50. Magyar koronajàradék 92.90. Török sorsjegyek 107.50. Német birodalmi márká 117.56—57. Napoleon d'or 19.09.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, június 5. (Tiszai tudósítás.) A tőzsde bágyadt volt, mert vidékről sok eladási megbízás jött iparértékekre nézve és mert Bécs alacsonyabb kurzusokat jelentett. Jàradékok azonban állandó pénzösszeg mellett jól tartották magukat. Vasutak közül kelet-porsze és marienburg vasuti részvény Oroszország nagy gabonaforgalma reményében javultak. Svájci ésszakkelti vasuti részvények iránt is vétekdvi mutatkozt az abban a reményben, hogy az államosítási ajánlatokat vissza fogják utasítani. Magánleszámítolási kamatláb 3 1/2%.

Berlin, június 5. (Zárlat.) 4 2/2% os papírjàradék 98.40. 4% os osztrák aranyjàradék 100.25. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajàradék 93.60. Osztrák-magyar államvasut 1.35.0. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.—. Magyar vasut beruházási kölcsön 102.80. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 183.90. Általános villamosági Edison 202.—. Gelsenkircheni 174.10. Laura-kohó 191.75. 4 2/2% os ezüstjàradék 98.10. 4% os magyar aranyjàradék 99.10. Osztrák hitelrészvény 215.75. Déli vasut 24.90. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.25. 4% os új orosz kölcsön 96.25. Török dohányrészvény —. Olasz jàradék —. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 163.58. Harpeni 174.—. Az irányzat bágyadt.

Berlin, június 5. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4% os magyar aranyjàradék 99.10. Magyar koronajàradék 93.60. Osztrák hitelrészvény 216.—. Osztrák-magyar államvasut 143.60. Déli vasut 24.90. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216.20. Buschteleiradi —. Orosz bankjegy —. (Utolsó) Lombard —.

Hamburg, június 5. (Zárlat.) 4 2/2% os ezüstjàradék 98.20. 1860. sorsjegy 140.—. Déli vasut 25.20. 4% os osztrák aranyjàradék 100.20. Osztrák hitelrészvény 216.—. Osztrák-magyar államvasut 143.25. Olasz jàradék 96.80. 4% os Magyar aranyjàradék 98.80. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, június 5. (Zárlat.) 4 2/2% os papírjàradék 98.40. 4% os osztrák aranyjàradék 100.30. Magyar koronajàradék 93.70. Osztrák-magyar bank 120.10. Déli vasut 25.—. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204.40. Bécsi bankjegyesület 122.—. Villamos részvény —. 3% os magyar aranykölcsön 83.30. 4 2/2% os ezüstjàradék 98.15. 4% os magyar aranyjàradék 99.30. Osztrák hitelrészvény 215.—. Osztrák-magyar államvasut 143.30. Északnyugati vasut 120.50. Bécsi váltóár 850.33. Párisi váltóár 81.75. Union bank —. Alpesi bányarészvény 235.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, június 5. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 215.90. Német bank 169.90. Discont 184.50. Berlini kereskedelmi bank 150.75. Gelsenkircheni 174.90. Harpeni 175.25. Laura-kohó 199.—. Olasz jàradék —.

Páris, június 5. (Zárlat.) Osztrák-magyar Államvasut 723.—. 4% os osztrák aranyjàradék 99.70. Osztrák Làncterbank —. 3% os francia jàradék 101.10. Ottomanbank 552.—. 3 1/2% os francia jàradék 191.42. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 4% os magyar arany-

jàradék 101.50. Párisi bankrészvény 1095. Olasz jàradék 97.82. Francia törleszt. jàradék —. Osztrák földhitelintézeti részvény —. Török dohányrészvény 322.—. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Június 5. A sertésüzlet irányzata lanya. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm terjedő súlyban) 76—80 fillérig. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm terjedő súlyban) 84—86 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 86—88 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm terjedő súlyban) 82—84 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 78—82 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80—82 fillérig.

Sertéslelészám 1901. június 3. napján volt készlet 55.431 darab. — 1901. június 4. napján felhajtott 30 darab. 1901. június 4. napján elszállított 233 darab. 1901. június 5. napjára maradt készletben 55.228 darab.

TÁJÉKOZTATÓ.

Utánazások miatt kérünk Rosa Schaffer pontosan a névre ígyneli. Szépség gazdaság, szépség hatalom.

Ezt a legnagyobb kincset elérni eddig egyedül csak Mme Rosa Schaffer szerb kir. udvari és kamarai szállító.

BÉCS, I. Kohlmarkt 6. által feltárat és használt és sok kiállításra első díjakkal kitüntetett szépségesszereknek sikert.

Poudre ravissante: cs. királyi kizárólagos szabadalm. minden hölgynek, aki egyszer megkísérelte, nélkülözhetetlen, a bőrt vakító fehérre teszi, csodálatos zománca alatt eltűnik minden bőrkütiés, még a himlőhegyek és anyajegyek is, elsimítja a bőr ráncait, összehúzza a pórusokat és minden női arcot vakítóvá és fiatalú varázsol. Ez az egyedüli poude, melynek használata után mosdani lehet a nélkül, hogy a bőrről szenzációs hatása eltűnne. Egy karton ára 5 kor. és 3 kor.

Crème ravissante: évtizedekkel fiatalít, a bőrt ruganyos és használatra kell. Egy tégely ára 3 korona. Eau ravissante: a bőr petyhüdségét megakadályozza, megerősíti a bőrt és a legkitünőbb biztos hatású toilette-viz. 1 üveg ára 5 korona.

Savon ravissante: fölülmúlhatlan szépségesszappan. Ara 1.60 és 2.40 korona. Mme Rosa Schaffer jával minden ész hajnak ifjú Schaffer „Kinoir” színtet varázsolja vissza, a legpompásabb szőke, a legfényesebb gesztenye barnoszerű fekete színt. A „Kinoir” egyszeri használata elegendő, hogy a haj szmét brókere szőkeinek, barnának vagy feketeinek tartsa meg. Semmi mosás sem képes az élett árnyalatot eltávolítani, a fejbőr tisztá és fehér marad. Kartonok ára használati utatással együtt 3 és 10 korona.

Ajánlom újonnan homlokötötmet redőtlen, márványsima homfáltalt, impregnált lok és magas szemöldök megtartására garancia mellett minden hölgynek éjle. Ara 3 kor. Valamennyi szerem csodálatos hatásáért teljes garantált nyújtok. Számítalan köszönő és elismerő írásmat a legmagasabb körökbl bárki megtekintheti. Főraktár: ROSA SCHAFFER, Bécs I., Kohlmarkt 6. Budapest: Török József, Király-utca 12. Dr. L. és J. Egger, gyógyszerár a „Nádorhoz” Váci-körút 17 sz.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Június 5. — Kinevezések. A pénzügyminiszter a nagyszebeni magyar királyi pénzügyigazgatósághoz dr. Gözsy Máté ottani pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédülékhez végleges minőségben, Szöllösy György győri pénzügyi fogalmazó gyakornokot pénzügyi fogalmazóvá ideiglenes minőségben, a nagybecskereki magyar királyi pénzügyigazgatósághoz Németh Szilárd máramaros-szigeti pénzügyi számszítést és Kácsér Gyula ottani pénzügyi fogalmazó gyakornokot pénzügyi fogalmazókká végleges, illetve utóbt ideiglenes minőségben, az orsovai magyar királyi adóhivatalhoz Sipoos József tordai adóhivatali ellenőrt adóhivatali pénztárnokká, a kaproncai királyi adóhivatalhoz Klanfar Boldizsár adóhivatali segédet adóhivatali ellenőrré, a kereskedelemügyi miniszter Maron Alajos miniszteri számellenőrt miniszteri számvizsgálóvá, Lépés Árpád miniszteri számszítést miniszteri számellenőrré s Boiger Rezső fizetésellen miniszteri számgyakornokot végleges minőségű miniszteri számszíté, ifj. Mihályffy Győző fizetésellen számgyakornokot végleges minőségű miniszteri számszíté, Gáspár Géza igazolvánnyal ellátott eszázári és királyi őrmester miniszteri hivatalosolvá; a földmívelésügyi miniszter a magyar királyi földtani intézetnél ideiglenes alkalmazott Papp Endre és Bátorfi Vince hivatalosolvák ezen állásukban végleg megerősítette; az igazságügyminiszter Pál János szabadkai királyi törvényszéki aljegyzőt ugyanezen királyi törvényszék-hez jegyzővé, Szász János kislebri magyar királyi állami néncsbeli őrmester igazolvánnyal altisztet a titeli királyi

Járási bírósághoz irnokkát nevezte ki, Bálint Károly titeli királyi járási bírósági irnokot az újvidéki királyi törvényszékhez helyezte át; a vallás- és közoktatásiügyi magyar királyi miniszter dr. Lörenthey Imre a budapesti tud. egyetemen „A gerinctelen állatok palaeontológiája”-ból képesített magántanár s egyetemi adjunktus tanítási jogosítványának a palaeontologia egész körére történt kiterjesztését jóváhagyta.

Napirend.

Naplár: Csütörtök, június 6. Római katolikus: Urnapja. — Protestáns Norbert. — Görög-orosz: (június 24) Simeon styl. — Zsidó: Siván 19. — Nap ké: 3 óra 49 perckor. — Nyugszik: 7 óra 36 perckor. — Hold két: este 10 óra 22 perckor. — Nyugszik: reggel 7 óra 38 perckor.

A miniszterek nem fogadjak.

A bocrok megérkezése Budapestre.

A Magyar Athletikai Klub tavaszi nemzetközi viadala. Úrnapi körmenet a budavári koronázó Mátyás-templomból reggel 7 órakor.

Nemzeti Múzeum. Természettajzi tár nyitva van délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. Többi terei 1 korona belépődíj mellett tekinthetők meg.

A Nemzeti Szalon kiállítása d. e. 9 óratól este 7-ig. Belépődíj 50 fillér.

Mezőgazdasági kiállítás az Iparcsarnokban nyitva délelőtt 10 óratól este 7 óráig. Belépődíj nincs.

A magyar nők képzőművészeti és iparképzőintéze az iparcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 óratól este 6-ig. Belépődíj 60 fillér.

Országos Képtár az Akadémiában zárva.

Iparművészeti múzeum az Üllői-úton nyitva 9—1-ig.

Teknőbánya Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9—12-ig.

Mezőgazdasági Múzeum d. e. 9—1-ig. Földtan Intézet múzeuma (Stefánia ut. 14.) nyitva délelőtt 10 óratól délután 1 óráig. Belépődíj nincs.

Közlekedési Múzeum a városigethen nyitva 9—12-ig. Az Akadémia Goethe-szobája zárva.

Múzeumi könyvtár zárva.

Akadémiái könyvtár zárva.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3—8-ig.

Állatkerti a Városigethen nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi saakkönyvtár és leleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Dunán, Morva, Vág, Kába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Laborca, Upp), date (Jun. 6.), and water level (m. 6.).

Sternberg Armin és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyár központi főraktárában Kerepesi-ut 36. címbalmok, hegedűk, fuvolák s minden más hangszer jutányos árban szerezhető be. Külön zongoratermek a Kossuth Lajos-utca (a Károly-körút sarkán), hol zongorák és pianók kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Bonke Gyula. Központ: VI. Andrassy-ú. 5. Magy. kir. szab. osztály-sorsjáték főelárusító helye: IV., Koronahereg-utca II. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18.; IV., Koronahereg- és Zsibáros-utca sarkán; VII., Király-utca 57.; VIII., József-körút 2.; VIII., Üllői-ut 6. sz.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Leány- és flubitósító-intézet. Budapest, VI. Teréz-körút 40—42. (az intézet saját palotájában). Az intézet vagyonja 1900. december 31-én 6,717,259,21 korona. Eddig kifizetett biztosított tőke több mint 6,000,000 korona. Ezen intézetnél gyermekek a leggyorsabban díjtételek mellett 1000 koronától korlátlan összegű biztosíthatók.

LUCSIVNA

fürdő, 770 méter tengerszín fölötti magasságban, a Központi Kárpátok tövében (Szepes megye), szép regényes völgyben, észak felől a Kárpátok által védve.

Fürdőévad megnyitása május hó 20-án.

Olcso és kényelmesen berendezett nyaralókkal és vasuti megállóhelyel.

Bővebb felvilágosítással szolgál a fürdő tulajdonosa SZKARMY DONÁTH.

Poloskát

alaposan kiirtani csakis az Éder-féle poloskairtó-szesz által lehetséges, minden eddigi más szer használatánál, miről bariki használata után meggyőződhetik; az

Éder-féle poloskairtó-szesz kapható 25 kr., 50 kr. és 1 frtos üvegekben.

Gyári főraktárában Éder Antal-nál Budapesten, IV. Zsibáros-utca 2. (Telefon.)

A 11762. számú „Eljárás nehezen poritható, nem fémestesteknek finom porítására” című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárokkal összekötöttest keres; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással Kelemen és Társa szabadalmi ügyvivő irodája Budapesten, Royal-Szálloda B.

Iwonic-jódfürdő GALICIÁBAN.

A tanszervezési-vasut állomása, Krakától 5 órányira

A Kárpátok nyugati lejtőjén, 410 méter a tenger fölött, körülveve mintegy 1000 holdra terjedő ősrégi fénydörtyől, a kontinens legerősebb jód- és bróm-tartalmu forrásaival, valamint egy vastartalmu hatalmas izsapatleppel és néhány erős acelforrással. A legnagyobb kényelem, teljes fürdői berendezés, orvosilag vezetett hidegvizgyógyintézet, iszapfürdő, beágyazott kádfürdő, valamint ózidos levegőfürdő fogva a legkellemebbek egyhajtali tartózkodás. Ezenkint körülbelül 5000 fürdővendég és 4000 turista keresi föl. Idénytartam május 20-tól szeptember végéig.

Állandó szeptékhébe ásványvizeknek és forrás-termékeknek a fürdőigazgatóság által. Az intézet vezető orvosa: Dr. Debelik. Szabadon praktizáló orvosok: Dr. Staniszewsky és Dr. Stauber. Prospektusokat kívánatra ingyen küld a fürdőigazgatóság.

BUTOR részletfizetésre!

Állami városi tisztviselők, katonatiszt k, egyházférnek, valamint más hitelképes egyének kedvező fizetési feltételek mellett kapnak szilárd gyártmányu asztalos- és kárpított butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarak. I. em.

Árjegyzéket 35 kr. levéljegy beküldése ellen bérmentve küld fennit cég B. osztálya.

ROBORIN legolcsóbb idegerősítő szer. Használatban kedvelt. Vérszegénység, sápkor, elgyengülés, scrophulosis, lábadozóknál, stb. orvosilag kipróbált. Kapható minden gyógyszerárban és droguista üzletben. Kor. 2.50 és 1.50 ével. Roborin-táblácskák. Cukormentes étvágytalanoknak. Deutsche Roborin-Werke, Berlin N. W. 7.

DÓCZI CIPÉSZ BUDAPEST. Kerepesi-ut 10 D.

Szeptől, májfoltot, orrvörösséget, továbbá mindenféle sómórt, ugy epileptikus görcsöket s egyéb bántalmakat, epékolikákat, gyógyít operáció nélkül 39 év óta. NAGEL A. gyógyszer, Braunschweig, Hasenmarkt 11. Kezelés levéljeg. is.

Jutalomdíjazott SACHS ÁRMIN-féle első magy. cs. és kir. szabadalm. hordozható jégsekrények gyára. Budapest, Gyár: VIII., Bezerédi-ú. 19. és főraktárhelyiség: József-körút 16. Kintötve a nagy milliáni éremmel.

XXII. M. kir. jótékonycélú államsorsjáték Főnyeremény 150.000 korona. Az összes nyeremények összege 365.000 kor. Huzás már e hónap 28-án. Az ezen sorsjáték után remélhető tiszta jövedelem 0 oszázi és apostoli királyi Felszóló f. 6. május 1-én Góddóllon kelt legelsőbb elhatározása folytán akként fog felosztani, hogy: 1. a vagyonatlan állami tisztviselők öngyógyi és árvali segélyezésére szánt alap, 2. a budapesti VIII. ker. általános jótékonykai egyesület (Budapest, Baross-utca 87. szám), 3. a Nyitra és vidéki szegénysegélyező keresztény nőegylet, 4. a pozsonyi „Stefánia” árvaház, 5. az általános (budapesti) egyetemi segélyegylet, 6. a katolikus munkásoknak védő egyesület, 7. a budapesti tanács segélyegylet, 8. a „Szent-Vitua”-ról nevezett horvát vakok-intézete, 9. a budapesti önkéntes menhelyegylet, 10. a budapesti „Főbél” nőegylet egy-egy tiszteletos-ben részesítésnek.

Most jelent meg! ZOLA legújabb regénye magyarul Munka (TRAVAIL) Egyedül jogosított magyar fordítás. o Négy Evangelium második része. Kiadta: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és k. udv. könyvkereskedése Budapest, Andrassy-ut 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

A Termékenység után a Munka az anyag születése után az anyag feldolgozása. Az új század leghatalmasabb regénye, mely a munka új szervezése nyomán az állami, társadalmi és erkölcsi élet átalakulását mutatja be. Társadalmi életünk minden nyomora és elkeseredése megrázó hangon szól e regényben a szívhez és az elméhez s a párizsi mester új evangéliuma, grandiozus álma a munka új szervezéséről magával ragadja és megnyugtatta mindazok lelkét, a kiket a vigasztalan jelen kétségbeeséssel fenyeget. Két vaskos kötet. Izléses tartós kiállításban. Ára a két kötetnek 7 korona. Kapható még a „Négy Evangelium” első része is a „Termékenység” (Fécondité) két vaskos kötetben szintén 7 korona.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1901. június hó 6-án.
Lohengrin.

Regényes opera 3 felvonásban. Irtá és zenéjét szerzette Wagner Richard. Fordították Böhm Gusztáv és Ormay Ferenc.

Személyek:

I. Henrik	Ney	A királyi hir.	Mihályi
Lohengrin	Broulik	1)	Dalnoki
Brabant	Kaczér M.	2)	Kiss
Gottfried h.	Blánszky	3) lovag	Ney B.
Telramundi	Takáts	4)	Kornai
Ortrud, neje	Berts M.		

Kedzete 7 1/2 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. június hó 6-án.

A bor.

Paraszt-vígjáték 3 felvonásban. Irtá Gárdonyi Géza.

Személyek:

Baracs Imre	Gyones	Eszter	Gerő L.
Matyi	Rózsahegy	Göre Gábor	Ujházi
Baracsné	Alsözögny	Görené	Vizvári
Szunyogné	Györgyné	Durbint	Vizvári
Rózi	Liget	Kácsa	Paludi
Mihály	Gabányi	Bige	Narczisz

Kedzete 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. június hó 6-án.

Az ikrek.

Operett 3 felvonásban, előjátékkal. Irtá M. Ordenneau. Fordította Molnár Ferenc. Zenéjét szerz. E. Audran.

Személyek:

Boniface	Sziklay	Dechamps birt.	Mátrai
Gaudichard	Boross	Tourette	Odry
Gaudichardné	Sziklayné	Theodule	Palásthy
Gontran	Ráthonyi	Filières	Giréth
Dechamps adj.	Dalnoki	Clara	iker-
Beauvísage	Füredi	Cécile	testvérek
			Szoyer

Kedzete 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. június hó 6-án.

Másodszor:

Csak párosan!

Bohózat 3 felvonásban. Irták: Georges Feydeau és Maurice Desvallières. Fordította Komor Gyula.

Személyek:

Pinglet	Hegedűs	Marguerite	Nógrády
Anaélique	Nikó L.	Paquerette	Gézi
Pailardin	Balassa	Parvenche	Buttkay
Marcelle	Szerémy G.	Maxim	Szerémy Z.
Mathieu	Vendrei	Boucard	Kazaliczky
Violette	Pécsi	Bastien	Rónaszéki

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. június hó 6-án.

Délután 2 1/2 óraker rendes helyárrakkal:

A Népszínház ének- és zenekarának javára:

San-Toy.

Khinai daljáték 2 felvonása. Irták Edward Morton. Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerz. Sidney Jones.

Utána:

Hangverseny.

Este:

Kölesönkert vőlegény.

Operett 3 felv. Irtá M. Ordonneau. Fordította Makai Emil. Zenéjét szerz. Edmond Audran.

Személyek:

Rigaud	Kovács	Benoit	Tollai
Rose	Hegy	Canada	Parányi
Octave	Raskó	Friquet	Bojár
Philomé	Krecsányi	Marcel	Kápolnai
Jen Bernard	Szirmai	Madeleine	Harmath
Zéphirin	Szerdahelyi	Thomas	Ujvári

Kedzete 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1901. június hó 6-án.

A tánc.

Irtá: Pekár Gyula. Zenéjét feldolgozta: Kern Aurél.

Kedzete 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. június hó 6-án.

Délután 3 óraker fél helyárrakkal.

A Gyurkovics lányok.

Életkép 4 szakaszban. Irtá Herzeg Ferenc.

Este:

Huszáresiny.

Eredeti népszínmű 3 szakaszban, dalokkal és táncal. Irtá Vachot Imre.

Kedzete 7 óraker.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Csütörtök, 1901. június hó 6-án.

Délután 4-óraker fél helyárrakkal.

A suhanc.

Operett 3 felvonásban. Zenéjét szerz. Konti József.

Este:

Tribly.

Színmű 4 felvonásban. Georges du Maurier után irtá Paul M. Potter. Fordította Fáy J. Béla.

Kedzete 7 1/2 óraker.

Saison vége miatt

rendkívül

LESZÁLLÍTOTT ÁR

Szent-Lőrinci

Porcellán fest. ipartelep

Teréz-körut 32. sz.

Dusan aranyozott és remek festésű (6 szem.)

Tea-készlet 3 frt 60.

Nocea service platauval 3 frt 75 kr.

Függő lámpa 1 1/2 m. magas 4 frt 80 kr.

Roppant nagy raktár (6 szem.) díszes

Étkező-készlet 6 forint.

Étkező, magas faon elegáns 8 frt 50 kr.

Étk., Rocco, ibolya virág 10 frt 50 kr.

Étkező, modern, minta nélk. csak szél. arany szeg. 12 frt 50 kr.

Étkező 12 személyre 20, 30 és 35 frt.

Vidéki megrendelésnél kérjük a mintavirág-ját vagy színezetét megnevezni.

ŐS-BUDAVÁRA

Ma, csütörtökön a mulatóhely d. u. 3 óraker nyílik meg. Fényes kivilágítás. Remek új Varieté-műsor a nagy színpadon

Bianca de Roches francia párdalnok,

Stone Amalia amerikai énekesnő, Mr. P. Batty remek műve-

csoporth. La belle Zarinna és a többi különlegességekkel.

A nagy Varieté-színpadon 2 előadás. A

délutáni félárakkal. — A nyílt színpadon ingyenes színi

előadások. A „Folies Caprice”-ben 3 előadás.

Uj: Nagy amerikai versenyboxolás külön színpadon

Uj: A világ leghíresebb boxolói között. — Ben-All-Bey varázs-

színháza. — Minden vasárnap és ünnepon délután

gyermeknek részre ingyen előadás Horváth világhírű

Művész-csoportja fellépésével. Felváltva két katonas-

zenekezel. — Amerikai scating-rink. — Elyeké-körúnta.

Bélpódij 60 fillér. Gyermeknek 12 évben alól 20 fillér.

Kedvezményes árjegyek minden tozében kaphatók.

Dr. Renner vizgyógyintézete

bejáró betegek számára.

Budapest, VII., Valeró-utca 4. (Telefon).

Az intézet 24 év óta áll fenn, most teljesen uj alakitva, a leg-modernebb gyógyeszközökkel szerelotttel föl.

Alkalmazásban levő gyógyszerközk

A tudományos vizgyógyimód összes eljárásai, masszázsa, villamos fényfürdő (heliozókna), az elektroterozás minden faja (galvanizatio, faradizatio, franklinizatio, elektrotonus masszázsa), hűtőkészülékek (Psychrophor stb.).

SZÉNSAVAS FÜRDŐK

(Nauheimi eljárás, szívbejások számára). Kezelés alá vétetnek. Különbözö ideg- és gerincbeteg, idős gyöngeségi állapotok: álmatlanság, szédülés, a gyomor és belek gyengeség, idült izületi és izomszöv. stb. Prospektus kívánatra. Árak mérsékeltet.

Dr. Budai süte

GYÖNGYVIRÁG (CRÈME)

Apolja, szépíti az arc-bőrt, eltávolítja a májfoltot, a szeplőt, pattanásokat, börtörkéket és az aronak báját és üdöséget ad.

Próbátégely 50 fillér, nagy tégely 1.20.

• BUDAPEST, •

Városi Gyógyszertár

Váci-utca.

Általában tudott dolog, hogy a szépség előadásra, tüköletésére és fenntartására a legkittünb és legbiztosabb a

MARGIT-CRÈME

Sem higányt, sem ölmot sem más ártalmas anyagot nem tartalmaz.

Ára: 1 frt, kistégely 50 kr. Szappan 45 kr. Poudre 60 kr.

Készítö: Földes Kelemen Aradon.

Főraktár Bpeston: Turók József gyógyszerár. Király-utca 12. és Andrássy-ut 29.

GMEHLING HERMANN

csász. és királyi udvari szállító

bőr- és bőrbutor-gyára

BUDAPEST, VII-ik kerület, Damjanich-u. 6

Bőrszékek,

Támlányok,

Mappák,

Papirkosarak,

Kályhaellenzők

••••• stb.

Régi nádszékek bőrrel

bevonatnak.

!! Magyar tollal írjon minden magyar ember!!

SCHULER JÓZSEF Első magyar acélírótoll és tollszár gyáranak kitünő gyártmányai

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulthatatlanok és jószágunknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen versenyképesek.

Különbösen ajánlhatók: Dániel Ernőné 554 szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám, 450 szám, 156 szám, 256 szám, 1896 szám.

— Minden papírkereskedésben kapható. —

Országos Magy. Képzőművészeti Társulat

Tavaszi Nemzetközi Kiállítás

a városligeti Műcsarnokban

1901. április hó 15-től — 1901. június hó 15-éig.

Nyitva délelött 9-től délután 6 óraig.

Csütörtökön 6-tól 11-ig sétahangverseny.

BUFFET.

Bélpódij egy kotona. Vasárnap d. u. 1 órától 40 fillér.

HOTEL „UNION” SZÁLLODA

Budapest, az Operával szemben, ét-terem, telefon, villany-világítás.

Utazóknak kedvezmények.

Hotel „zur goldenen Birne”

Graz. Graz.

a város központjában, a meráni parkkal szemben, a legszépek és legkényelmesebb berendezéssel. Villanyvilágítás.

RUETER J., tulajdonos.

Az elismert legjobb fényképezési apparátusok. Mintafigetek Lechner fényképezési értesítéseiivel és árjegyzékkel ingyen.

LECHNER R. (Müller Vilmos) cs. és kir. udvari fényképezési műszergyár. — Másolótézet amató-örök számára.

Wien, Graben 31.

Az elismert legjobb

GÖZ- és porcellán-kád-fürdők, nyári uszoda, hidegviz-gyógyintézet, villamos-fürdők.

Erzsébet-körut 51.

A gőzmosóda gyorsan és pontosan teljesíti megbízásait.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
Péntek	A megboldogult	Nines előadás	Csak párosan	Kisasszony feleségem	Az ikrek
Szombat	A megboldogult	Tannhäuser	Csak párosan	A kis szökevény	Az ikrek
d. u. Vasárnap este	A peleskei notárius	A nürnbergi mesterdalnokok	Csak párosan	Náni	Az ikrek

ÉN ZT

SORSJEGYEKRE és ERTEKPIROKRA (visszaadható tészen szerinti kisebb részletekben is) bármily összeget igen olcsón ad

Kövány Armin bank- és váltóügynök szerkesztésében. Budapest, IV. k., Ferenclak-tér 9. Gróf Cziraky-palota.

